

1939.

DECEMBER

ERDÉSZETI LAPOK

LXXVIII.
ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
K Ö Z L Ö N Y E

12.
FÜZET.

KIADJA AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Megindították 1862-ben Wagner Károly és Divald Adolf

Felelős szerkesztő és kiadó

DR. ING. MIHÁLYI ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díja: egész évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagdíj fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, V., Alkotmány-utca 6 sz. II. emelet.

(Tavbeszélő: 123-722.)

Gróf Zelenski Róbert †

(1850—1939.)

November 21-én reggel ismét ki kellett tűznünk a fekete lobogót székházunkra.

A hazai gazdasági élet elvesztette egyik legkiemelkedőbb egyéniségét, akiben a magyar erdőgazdaság is önzetlen, lelkes barátját, egyesületünk igazgató-választmánya pedig köztisztületben álló nesztorát gyászolja.

Az a tény, hogy a különböző szaklapok, sőt a napisajtó a terjedelem-korlátozás ellenére is hasáboakat szenteltek *gróf Zelenski Róbert* emlékének, mindennél beszédesebb bizonyítéka annak a nagysúlyú szerepnek, amelyet, amíg köztünk járt, betöltött.

A magyar föld érdekeinek egész életén keresztül tán- toríthatatlan hitű harcosa volt és ha haláláig vallott felfogását az újabb jelszavak képviselői már nem tudták mindenben osztani, nemzetét féltő nemes állhatatossága előtt az őszinte tisztelet érzésével hajoltak meg.

A magyar erdőgazdaság jövőjéért példaadásban kevesen tettek nála többet. Amikor az Alföld fásításának kér-

dése még csak derengő sejtelem volt, *gróf Zelenski Róbert* már régen gyakorlatilag is megvalósította a maga gazdaságában mindazt, amire a hazai rög iránt érzett szeretete kötelezte. Nyirvasvári és encsenesi birtokainak futóhomokos részein mindenütt erdőt telepített, még pedig gondos körültekintéssel, a termőhely viszonyainak és a fafajok igényeinek megfelelően úgy, hogy tervének céltudatos megvalósítása, mint a homokfásítás legszebb eredményeinek egyike ismeretes az egész országban.

Akinek alkalmá volt a gyönyörűen karbantartott birtokot megcsodálni, az láthatta, mennyit nyertek a *mezőgazdasági területek* is az erdőtelepítéssel és milyen hasznos egymásrautaltságban munkálja a két testvér-ágazat egyformán a birtokos, az alkalmazottak és a haza érdekeit.

Egyesületünk működését a Megbolydult mindig a legmelegebb érdeklődéssel kísérte és igazgató-választmányunk üléseire még tolószéken is elhozatta magát mindaddig, amíg ezt egészségi állapota megengedte.

Élete mindvégig rendíthetetlen kötelességteljesítés volt; áldott emlékét kegyelettel őrizzük.

MEGHIVÓ.

az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmányának
1940. évi január hó 25-én, csütörtökön, d. e. 10 órai kezdettel
az Országos Erdészeti Egyesület székházában tartandó ülésére

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Az ügyvezető jelentése.
3. Esetleges indítványok.

Budapest, 1939. december hó 15.

Az elnök megbízásából:

Biró Zoltán s. k.
ügyvezető.

MEGHIVÓ.

az Országos Erdészeti Egyesületnek 1940. évi január hó 25-én, csütörtökön, délelőtt 11 órai kezdettel az egyesület székházában tartandó

rendkívüli közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A tűzifa termelői árának védelme érdekében teendő lépések.
3. Javaslat a tervbevett vadászati törvény alapelveire vonatkozólag.
4. Tiszteletbeli tagok választása.
5. Az igazgató-választmány kiegészítése a megürült tagsági helyek betöltésével.
6. A nyár folyamán tartandó rendes közgyűlés helyének és idejének megállapítása.
7. Esetleges indítványok.

A közgyűlés elé terjesztendő indítványokat január hó 24-én, déli 12 óráig kell a titkári hivatalhoz benyújtani.

Budapest, 1939. december hó 15.

Az elnök megbízásából:

Biró Zoltán s. k.
ügyvezető.

*

A közgyűlés után 14 órakor a Britannia-szállóban társasébed. A teríték ára — kiszolgálással, ital nélkül — 3.80 P.

Kérjük igen tisztelt Tagtársainkat, hogy a közgyűlésen, illetve a társasébeden való részvételi szándékukat egyesületünknek **január hó 20-ig** bejelenteni szíveskedjenek.

A tűzifa legmagasabb árának megállapítása.

Lapunk mai számában közöljük az árellenőrzés országos kormánybiztosának ez évi 9210. sz. rendeletét, valamint a rendelet gyakorlati alkalmazására vonatkozóan kiadott utasítást.

Elsősorban meg kell állapítanunk azt, hogy a rendelet világosságot és remélhetőleg egyelőre nyugalmat teremt a tűzifapiacra, amelyik eddig elég súlyosan érezte a bizonytalanság terhét.

Kétségtelen, hogy a rendelet nem is a tizenkettedik órában, de az után jelent meg.

Meg kell azonban állapítanunk, hogy ezért a felelőség nem az árkormánybiztost terheli.

Az előzőleg elhangzott nyilatkozatok, a megjelent kommuniké és az árrögzítésre vonatkozó kormányrendelet rendkívüli zavaros helyzetet teremtettek és kétségtelenül nagyon megnehezítették az árkormánybiztos helyzetét is.

Meg kell állapítanunk azt is, hogy az erdőgazdaság előterjesztett kérelmeit az árkormánybiztos a legnagyobb megértéssel és jóindulattal tárgyalta s a maga részéről mindent elkövetett, hogy az ország faellátását a bizonytalan helyzetből kivezesse.

Meg kell értenünk, hogy az adott helyzetben, amikor a kormányzat előzőleg nemcsak nyilatkozott, de rendelkezett is, az erdőgazdaság jogos igényeinek, ha csak részben való figyelembevétel is igen nehéz feladat elé állította a kormánybiztost.

Ha már most az ártételeket összehasonlítjuk egyesületünknek a debreceni közgyűlésen elfoglalt álláspontjával, meg kell állapítanunk azt, hogy a kérelemmel szemben jelentősebb eltérés csak a bükk tűzifánál van.

Egyesületünk ugyanis azt kérte, hogy a bükkhasáb tűzifa kezdő árát állapítsa meg a kormányzat 330.— pengőben olyan fokozatos emelkedéssel, hogy ez az ár a termés befejezését követő második év tavaszára (április—május-ra) elérje a 360.— pengőt, a többi választékra nézve pedig kérte az 1937. évre megállapított legmagasabb árak fenntartását.

Ezzel szemben az augusztus hó 24-én megjelent kommuniké a különböző választékoknál 50—60 pengővel maradt a régi maximális árak alatt.

Már a kommuniké kiadásánál sikerült elérni annyit, hogy egyrészt a gyertyán-tüzifát a bükkal azonos ártétel alá sorozták, másrésztől csökkentették azt a különbséget, amely a bükk és a többi fanemek, valamint a hasáb és az alárendeltebb választékok között az ármaximáló rendeletben volt.

A hasáb és hasított dorong egyesítése is könnyített valamit az erdőgazdaság helyzetén s ezeket az intézkedéseket teljes mértékben indokoltá tette az a körülmény, hogy a tűzifa áralakulásánál legjelentékenyebb szerepet játszó szállítási költségek a különböző választékoknál teljesen azonosak, de ezenfelül az is, hogy súly szerint való eladás esetén a tüzelő értékben sem mutatkozik számbavehető különbség.

Az új ármegállapítás az egyes választékoknál 20—30 pengővel tér el az augusztus 24-i kommuniké áraitól és bár a hasáb-fánál — a lágylombfa kivételével — mindenütt alatta marad az 1937. évi maximális áraknak, ezzel szemben az egyéb választékoknál — még a hasított dorongnál is — azokat majdnem kivétel nélkül meghaladja.

A hasábfán kívül egyedül a bükk hasított-dorong az, amelynek az 1937. évi ára a rendeletben megállapított hasított dorong áron alul marad.

A hasábfá választékoknál a legnagyobb eltérés természetesen a bükknél van, aminek az ára 30.— pengővel maradt az 1937. évi árak alatt, a többi fanemeknél: a gyertyánál 8, a cser-, tölgy- és körisnél 4, a hántott fánál 4, az akácánál 21, az egyéb keményfánál 5, a fenyőnél 19 pengővel maradt az 1937. évi árak alatt, míg a lágylombfánál az 1937. évi árat 10.000 kg-kint 5.— pengővel haladja meg.

Eltérés van a régi ármaximáló rendelet irányelveivel szemben is, amennyiben a rendelet 3. §-a a nagykereskedői hasznót kifejezetten beállítja, de egyúttal elhatárolja a nagykereskedői működést is.

Külön fölhívjuk olvasóink figyelmét a magyarázó rendelkezések „termelői ár“ fejezetére, amelyik a tő mellett, erdei vagy vidéki rakodón kisebb tételekben árusított tűzifa ármegállapításával foglalkozik.

A minősítés tekintetében a rendelkezés fenntartja azokat az intézkedéseket, amelyeket a kormányzat a Faforgalmi Rt. engedélyokiratának kiadásakor az 1934. évi 10.800. F. M. sz. rendeletben megállapított.

Ugyancsak fenntartja azt a rendelkezést is, hogy a II. o. tűzifa *feladóállomási* ára 15%-kal olcsóbb az I. o.-énál.

A rendeletben megállapított ártételek decemberi keresztmetszetben — a már említett néhány választék kivételével — megfelelnek az egyesület kívánságának és véleményünk szerint csak elismerés illeti meg az árkormánybiztost azért, hogy vállalta a közvetítő nehéz szerepét az érdekelt-ség kívánságai és a kormányzatnak az első időkben különösen merev álláspontja között.

Ugyanilyen elismeréssel kell megemlékeznünk a földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztályáról is, amelyik minden alkalommal és minden eszközzel a legmesszebbmenően harcolt az erdőgazdaság kívánságainak érvényesülése érdekében.

Nem teljesítette a rendelkezés egyesületünknek azt a kérelmét, hogy az árak havonta mérsékelten emelkedjenek.

Ha azonban figyelembe vesszük azt, hogy a régi ármaximáló rendelet is egységes árat állapított meg a szeptembertől—ápriliséig terjedő időszakra, épen a Fagazdasági Tanács javaslata alapján, akkor ezt a hiányt nem kifogásolhatjuk erősebben.

Sőt annál érthetőbbnek találjuk, mert a rendelkezés egyik célja az volt, hogy a valamennyire elakadt szállításokat erősebben megindítsa s a havonta emelkedő ártétel ne szolgáljon a hónap vége felé okul a készletek visszatartására.

A magunk részéről bizton reméljük azt, hogy ha az erdőgazdaság szükség esetén okmányokkal is alátámasztott adatokkal igazolja ezeknek az ártételeknek a túl alacsony voltát, a következő termelési idény termékeinél magasabb árakat is el tudunk majd érni.

Arra kérjük ezért lapunk igen tisztelt olvasóit: *gyűjtésük gondosan az erre vonatkozó adatokat a most elkövetkező termelési időny alatt, hogy szükség esetén tavasszal azokat fölhasználhassuk.*

Biró Zoltán.

*

Zur Festsetzung der Brennholz-Höchstpreise. Von Z. Biró.

Die durch den Landeskommissar für Preisüberwachung am 1. Dezember erfolgte Regelung ist das Ergebnis eingehender Erwägungen, bei welchem die Interessen der Forstwirtschaft mit denen des Handels und der Verbraucher in Einklang zu bringen waren. Nun sind die für eine gesunde Weiterentwicklung nötigen Grundlagen geschaffen und wenn die Betriebe im Laufe des Winters verlässliche statistische Angaben über die Gestehungskosten sammeln, dürfte die Berücksichtigung dieser gehofft werden.

*

À propos de la fixation des prix maxima pour le bois de chauffage, par Z. Biró.

Analyse de l'ordonnance gouvernementale du 1^{er} décembre.

*

The Settlement of the Highest Prices of Fire-Wood. By Z. Biró.

The official regulation, issued on the 1st of December is discussed in detail.

Száz év távlatából.

(Emlékezés Greiner Lajosról.)

Írta: Fekete Zoltán.

Elöttem fekszik Greiner Lajos erdőtanácsosnak, a Coburg-hercegi uradalmak egykori erdőigazgatójának 100 év előtt kiadott munkája: „*Beiträge zur Kenntnis und Verbesserung des ungarischen Forstwesens und des Forstwesens im allgemeinen, Pesth, 1839.*“

Úgy vélem, mind tartalmának érdekessége, mind az írója iránti kegyelet szempontjából megérdemli ez a könyv, hogy azzal most, évszázados évfordulóján, ha röviden is,

foglalkozzunk s vizsgáljuk, milyenek voltak az akkori idők egyik kiváló szakemberének meglátásai és elgondolásai korára s a jövőre nézve. A 100 év előtti erdőgazdasági viszonyok vázlatos megismerése nem lehet érdektelen a mai kor szakemberére sem.

Greiner Lajos 1797-ben született s 1828-ban került Magyarországra. Azelőtt a *Coburg*-hercegi uradalmak Stájer-országi részein volt erdőrendező. Magyarországra történt áthelyezésével kapcsolatban, 31 éves korában a hazai *Coburg* uradalmak erdőgazdaságának igazgatásával bízták meg.¹

Már ez a körülmény magábanvéve is *Greiner* kiválósága mellett szól, mert nyilvánvaló, hogy egy ilyen tekintélyes, több mint 140 ezer k. holdas uradalom vezetőjét a birtokos saját érdekében is igyekezett jól megválasztani. De későbbi tevékenysége aztán minden tekintetben teljesen igazolta a választás helyességét. *Greiner* a gondozására bízott erdőgazdaságot hatalmasan fellendítette, a szakszerű gazdálkodás alapját megvetette s az erdők rendszeres használatát nagyszabású erdőrendezői munkásságával biztosította. Ebben az irányban hervadhatatlan érdemeket szerzett, melyeknek hatása messze az uradalom keretein túlmenőleg érvényesült, az egész magyar erdőgazdaság javára.

Ki nem ismeri például az 1896-ban megjelent *Coburg*-hercegi „Fatermési táblákat“, melyeknek anyagát *Greiner Lajos* gyűjtötte össze nagy szakértelemmel, közel 50 évi céltudatos munkával?² Ezeket még ma is szívtében használják Magyarországon s jobb hazai fatermési tábláink ezidőszereint nincsenek is.

¹ V. ö. a hercegi erdőigazgatóság 1896-ban Budapesten megjelent kiadványával: „Fülöp Szász-Coburg-Gothai herceg offensege magyarországi erdősegeinek, erdőkezelésének, erdőgazdálkodásának, vadászati s halászati viszonyainak leírása“. Ezenkívül l. *Szendy Béla* hgi erdőrendező ismertetését („Az erdők térfoglalása a Coburg-hercegi uradalmaknak erdészeti kezelés alatt álló területein“) a „Magyar Erdész“ 1913. évi kötetében.

² *Greiner* még a bécsi mértéket alkalmazta. Az először 1886-ban és másodszor 1896-ban kiadott fatermési táblákat az ő adatai alapján a fia, ifj. *Greiner Lajos* vezetése alatt álló *Coburg*-hercegi erdőrendezőség állította össze. Az 1887-ben megjelent akác-fatermési táblák adatai már későbbi gyűjtések eredményei.

Jeles munkái még: „*Forst-Statistik des waldreichen Gömörer Comitates in Ungarn, Pest, 1873*“, továbbá: „*Grundzüge zu dem Forst-Taxationsverfahren stb. Pest, 1873*“. Az ő terve alapján készült a Coburg-hercegi uradalom első részletes nyilvántartási utasítása is a hetvenes években („*Instruktion zur Führung der Forstertrags-Kontrolle in den Hochwaldforsten stb.*“). Számos magas színvonalú közleménye jelent meg német nyelvű folyóiratokban. Saját képletes hozadékszámítási eljárása is volt.³

Mindezek azt bizonyítják, hogy *Greiner* nagytudású, tág látókörű szakember volt, kinek megállapításai mindenestre megbízhatók és értékesek. Áll ez akkor is, ha azok főképen a coburgi uradalomban szerzett tapasztalatokon nyugszanak, mert ne feledjük, hogy ez a hatalmas erdőbirtok hét vármegye területére terjedt ki s a Királyhegy 2000 méter magasságot megközelítő gerincétől a Duna—Tisza közének homokos lapályaig ereszkedett alá. Tehát majd minden hazai erdőszintáját felölelt s részleteiben a legváltozatosabb viszonyokat mutatta.

Az, aki ezeket az erdőségeket bejárta s azok viszonyaival az évtizedekig tartó erdőrendezési munkák kapcsán a legalaposabban megismerkedett, mindenestre hivatott volt arra, hogy a hazai erdőgazdasági viszonyok képét megfesse és az akkori idők magyar erdészetről bírálatot mondjon.

Magyarország általános erdőgazdasági viszonyaival mindjárt könyve elején foglalkozik s összehasonlítja azokat a németországiakkal. Lényegesebb megállapításai a következők:

Az erdészeti tudományok bölcsője Németország. Onnan terjedtek azok át Magyarországra is. Téved azonban, aki ezeket a tanokat minden további nélkül át akarja ide ültetni. Az itteni viszonyok lényegesen különböznek a németországiaktól, azért azokhoz megfelelően alkalmazkodni kell. A jövő sikere érdekében szükségesnek találja a szerző a fennálló különbségeket ismertetni:

³ L. Fekete „Erdőrendezéstan“-át (357. old.).

1. Magyarországon a jobbágnak nincs saját erdeje. Szükségletét szolgalmi jogosultsága alapján elégíti ki. Így voltaképpen birtokostársává válik az erdő urának. Németországban majd minden parasztnak saját erdeje van s a szolgalmak általában ritkák.

2. Németországban az erdőterületet a többi művelési ágtól élesen elkülönítették. Magyarországon ebben a tekintetben rendezetlenek az állapotok, ami sok zavarra ad okot.

3. Magyarországon sok a közbirtokosság, megfelelő vezetés nélkül. Ezek az erdők siralmas állapotban vannak. Németországban jóval kevesebb az ilyen természetű erdő s állapotuk jobb.

4. Hasonlóan mostoha elbánásban részesül nálunk a nagyszámú elzálogosított erdőbirtok is. Odaát ilyesmiről alig van szó.

5. Németországban a hegyvidéki erdőket nem tarolják olyan kíméletlenül mint itt és sokkal inkább figyelemben részesítik a hegyi lakosság létérdekeit.

6. Magyarországnak a síkon és a dombvidéken sok jótalajú erdeje van. Ezek irtása és átalakítása mezőgazdasági területté itt nem jár olyan káros következményekkel, mint Németországban, ahol a talaj sokkal rosszabb.

7. Előnye Magyarországnak Németországgal szemben, hogy tutajozható folyói olcsó szállítást biztosítanak s így az erdőtlen alföldi részek faszüksége is aránylag könnyen kielégíthető.

Magyarország erdőgazdasági szempontból két részre osztható: a hegyvidékre és a lapályra. Az utóbbin az erdőgazdaság érthető okokból sohasem fog úgy fellendülhetni, mint a hegyvidéken.

8. Németország lakossága sűrű s aránylag kevés a mezőgazdasági területe. Magyarországon az utóbbi a lakosság számához képest nagy fölöslegben van (!). A munkaerő viszont kevés.

9. Németországban az erdőkárosítókat szigorúbban büntetik s a fatolvajokkal és erdei kihágókkal nem bánnak olyan enyhén, mint nálunk. Németországban általában magasabb fokon áll a tulajdon tisztelete és jobban érvényesül

az enyém-tied elve. Nálunk ebben a tekintetben hátráltatja a fejlődést a jobbágyi rendszer s az ezzel járó szolgalmi jog.

10. Németországban mindazokban az állami hivatalokban, amelyeknek az erdészettel valamelyes vonatkozásuk van, erdész szakembereket is alkalmaznak, akik a gazdálkodás rendje és az erdők védelme fölött általános felügyeletet gyakorolnak. Nálunk ez nincs így s ezért az erdők szakszemélyzetükkel együtt igen magukra hagyatva állanak.

11. Németországban tíz nyilvános és több magán-erdészeti felső tanintézet van s azonkívül az egyetemeken is vannak erdészeti tanfolyamok. Nekünk csak egy ilyen tanintézetünk van Selmecbányán, de azt olyan kevesen látogatják, hogy ilyen módon Magyarországnak sohasem lesz megfelelő számú hazai nevelésű szakembere.

12. Németországban az erdészeti szakirodalom virágzik, nálunk alig ír és olvas valaki, stb.

Ha *Greiner* 12 pontja fölött gondolkozunk, megállapíthatjuk, hogy a felsorolt hiányok közül egyik-másik még ma is fennáll. De másrészt a nagy haladás is kétségtelen. A történelmi események okozta változásokat természetesen ki kell kapcsolnunk az összehasonlításból. Erdészetünk színvonala ma is a németeké alatt áll, de nem annyival, mint 100 évvel ezelőtt.

Az észszerű gazdálkodás alapfeltételének *Greiner* a szakképzett személyzet alkalmazását tartja, feltéve, hogy ez a személyzet megfelelő fizetést kap és mind felettes hatósága, mind a birtokos részéről a kellő megbecsülésben és igazságos elbánásban részesül.

A tisztviselőknak *tudományosan képzett* szakférfiaknak kell lenniök. Magyarországon ebben a tekintetben — úgymond — igen nagyok a hiányok. Kérdés, hogy lehetne ezen segíteni? Vagy a selmeci tanintézetben végzetteneket kellene megfelelő számban alkalmazni, vagy német szakembereket szerződtetni, vagy a személyzetet házilag nevelni, illetőleg esetleg másutt képeztetni ki.

A selmeciek nagy előnyéül tudja be nyelv- és helyismeretüket. Sajnos, az ő szakismereteik nem olyan sokoldalúak, mint az idegenekéi. Itt azok megszerzéséhez keve-

sebb alkalmuk is van. S hogy munkakedvük sem egészen megfelelő, annak oka abban is keresendő, hogy Magyarországon az erdészeti szakot még általában nem értékeli eléggé.

Különösen dicséri a csehországi szakembereket, de hozzáteszi, hogy azok nem tévesztendőek össze a csehjágerokkal. Hazai alkalmaztatásuk azzal a veszéllyel jár, hogy a helyi viszonyok nem ismerése olyan balsikereket eredményezhet, amelyeknek erkölcsi visszahatásaképen az illetők maguk is könnyen elkedvetlenedhetnek. Ezért üdvösnek tartja, ha a hazai és külföldi személyzet vegyesen nyer alkalmazást, mert ebből mind a két résznek csak haszna van.

Az erdőőrző és munkafelügyelő személyzettől (*Hetzer, Waldhüter, Waldheiden* stb.) nem kíván semmiféle tudományos előképzettséget, sőt azt nem is tartja ajánlatosnak, mert a nagyobb előképzettség az igények fokozásával jár. Erdőőrnek olyan személy alkalmazandó, aki a felvételnél még fiatal, erőteljes testalkatú s lehetőleg tekintélyes megjelenésű. Ha vadász, annál jobb, mert ez biztosíték arra, hogy szívesen jár kint. Semmiesetre se legyen iszákos, mert az ilyenek megbízhatatlanok. Lehetőleg tudjon egy keveset írni és olvasni is. Ami tudásra egyébként szüksége van, azt gyakorlati nevelés útján sajátíthatja el.

Nagyon megnehezíti az erdők megőrzését az úrbéri rendszer, mert a szolgálatra jogosultak állandóan járják az erdőt és igen sok visszaélést követnek el.

A vadászok csoportja mintegy átmenetnek tekinthető a képzett szakemberek és az őrszemélyzet közt. Ők vannak gyakran megbízva az őrzési teendőkkel és a kezelési munkák végrehajtásával is. Ezek közt sok a műveletlen, durva elem, de kétségtelen, hogy az erdők védelmében vannak érdemeik, sőt egyesek közülük, gyakorlatilag szerzett képzettségükkel, értékesebb teljesítményeket tudnak felmutatni, mint azok a sokat tanult, de kényes tisztviselők, akik nem is mennek ki szívesen az erdőre, különösen rossz időben. Mindamellett mégsem ajánlja, hogy új szervezés esetén a vadászok osztálya fenntartassék. Óva int a kétes megbízhatóságú, vándorló „koldus vadászok” alkalmazásától.

Az ország vadászati viszonyairól szólva elmondja, hogy szakszerű vadászat csak kevés helyen van, igen sokan teljesen tetszésük szerint vadásznak, amikor és ahogyan jól esik nekik, anélkül, hogy vadászszabályokhoz kötnék magukat. Minthogy pedig az érvényben lévő törvények értelmében a földbirtoknak mintegy felén teljesen szabadon űzhető a vadászat, azért a jó vadállomány általában ritka. Külön vadászati személyzetre nem igen van szükség, mert a vadászati teendőket *az erdészeti személyzet is egészen jól elláthatja*. Fejtegetése végén melegen ajánlja ezt az utóbbi megoldást, mint a legelőnyösebbet.

A hazai szakirodalom kezdetlegességéből származó hátrányok kiküszöbölésére szükségesnek tartja, hogy: 1. Hívják fel a lapok és könyvkereskedők figyelmét minden adódó alkalommal az erdészeti irodalom termékeire. 2. Köteleztessék minden magasabbrangú erdészeti tisztviselő a legjobb szakmunkák megszerzésére, hogy magát továbbképezhesse. 3. Minthogy a fiatalabb tisztviselők javadal-mazása a mindennapi kenyér megszerzését is alig biztosítja (semmi sem új a nap alatt!), azért vállalják a szakmunkák megszerzésével járó kiadásokat a birtokos urak. Ez az áldozat sokszorosan megtérül! 4. Ahol mindezek lehetetlenek, ott alakuljanak *olvasóköri*ek. Azok keretén belül a tagokat nem terhelik elviselhetetlen költségek.

Ezután tanácsokkal szolgál arranézve, milyen könyveket és folyóiratokat legcélszerűbb megszerezni és tanulmányozni. Van ezek közt magyar vonatkozású is.⁴

Ezt követőleg mintegy 80 oldalon ismerteti az üzem-terv elkészítésének módját, különös tekintettel a nagyobb erdőbirtokokra. Ez a rész tulajdonképpen erdőrendezési utasítás jellegével bír s magában foglalja a felmérésre és térképezésre vonatkozó tudnivalókat is.

Messzire vezetne, ha erről bővebb kivonatban számolnék be. Csak általánosságban állapítom meg, hogy ez a rész is *Greiner* nagy tájékozottságáról, elméleti és gyakor-

⁴ Hubeny: „Die vorzüglichsten Ursachen des schlechten Zustandes von vielen ungarischen Forsten, nebst Vorschlägen zur Abhülfe. Pesth 1835.“

lati tudásáról és kiváló erdőrendezői érzékéről tesz tanuságot. Az, hogy ajánlott eszközei a 100 év előtti világból valók s ma már elavultak, az utasítás lényegi értékéből nem von le semmit. Súlyt helyez az egyszerűsége s tekintettel a hazai erdőrendezés rengeteg teendőjére, a gyakorlatot minden felesleges munkától igyekszik megkímélni.

Az üzemmódok közül a szálerdőt helyezi előtérbe mint olyat, amely a jövedelem és a közgazdasági érdekek szempontjából is a legjobban megfelel. Hangoztatja a gyérítések nagy előnyeit. A vágásforduló megválasztásában mérsékletre int. A tölgy számára 100, a bükkre 90, a lú- és jegenyefenyő számára 80, a vörösfenyőre 70 éves vágáskort tart legelőnyösebbnek. Megjegyzi azonban, hogy ott, ahol nagyobb méretű szerfára van szükség, ezek a fordulók kivételiesen felemelhetők. A nyárfa legegyszerűbb fordulóját általánosságban 60 évre teszi, bár kedvező körülmények közt jóval alacsonyabb lehet. Dícséri a kanadai nyárt.

A gazdasági beosztás és a vágássorrend megbeszélése után az évi hozadék meghatározását tárgyalja. Ebben is igyekszik a hazai erdők rendezetlen állapotához alkalmazkodni s a legegyszerűbb, de nagyjából mégis célhoz vezető megoldást megtalálni.

Munkája függelékében gyakorlati feladatot is mutat be, amilyent — mint mondja — eddig még sehol sem közöltek.

1843-ban jelent meg a munka folytatása egy tekintélyes (160 oldalra terjedő) kiadvány alakjában, amely ugyancsak a hozadékszámítási eljárással foglalkozik. Azután megtanít arra, hogyan lehet a hozadékok tartamosságát biztosítani, illetőleg a szükséghez képest emelni vagy csökkenteni. Itt behatóan ír a növedékszámításról is. Beszél a fa-tartalékokról. Külön tárgyalja az előhasználati hozadék meghatározásának módját. A munkát a szerző faállomány-osztályozó táblái,⁵ alakszám- és körlaptáblái, valamint térképek és rajzok zárják le.

⁵ Ezeket egy kis számításal fatermési tábláknak is lehet használni. Érdekes viszonyszámokat tartalmaznak, melyek alapján a jelen méretekből a jövőbeliek határozhatók meg.

A harmadik rész (II. kötet 1. füzet) 120 oldal terjedelmű. Ennek első része az erdei károk becsléséről, a második az erdősítési tervről, a harmadik az erdei rendőrségről szól. Mindmegannyi érdekes fejtegetésekkel átszőtt tanulmány és helyzetleírás, melynek erdészetünk történetírói kitűnő hasznát vehetik. Ennek a kötetnek a végén is több hasznos táblázatot találunk.

Greiner német származású volt. De évtizedeken át tett kiváló szolgálatokat a magyar erdészetnek. S hogy érzésében is meghajolt az előtt a szellem előtt, amely őt a magyar földön körülvette, mutatja, hogy bár eleinte szűkségből német szakembereket hívott meg, később minden üres állást hazai erőkkal töltött be, s a hiányok pótlásáról úgy gondoskodott, hogy az uradalom költségén a selmecbányai erdészeti akadémián képeztetett ki fiatalembereket.

Ötvenöt évi magyarországi szolgálat után, mint hajlottkorú aggastyán vonult nyugalomba s két évvel rá költözött el az élők sorából. A magyar föld adott neki örök pihenőt.

Most, amikor egy évszázad távlatából tekintünk vissza tevékeny szellemének első nagyobb írott termékére s azon keresztül bepillantunk hazánk erdészetének történetébe, hajtsuk meg előtte kegyeletünk zászlaját s helyezzük el emlékezésünk koszorúját az ő csendes jolsvai sírjára.⁶

Ein Zentenarium. Von Prof. Z. v. Fekete.

Weiland *Ludwig Greiner*, ehemaliger Forstdirektor der Fürst Coburgschen Domäne, ein hervorragender Fachmann von weitem Gesichtskreis, veröffentlichte im Jahre 1839 unter dem Titel „Beiträge zur Kenntniss und Verbesserung des ungarischen Forstwesens und des Forstwesens im allgemeinen“ ein sehr interessantes Werk, das vom Verf. eingehend besprochen wird.

⁶ Síremlékének felirata: *Ludwig Greiner, herzoglich-Coburgscher Forstrat a. D., Ritter des herzoglich Sachsen-Ernestinschen Hausordens, Inhaber des goldenen Verdienstkreuzes mit der Krone, entrissen dem Kreise seiner Lieben am 28-ten Oktober 1882, im 85-ten Jahre seines thatreichen, segenvollen Lebens.*

Un centenaire, par le Prof. Z. de Fekete.

En 1839, Louis Grein a publié sur la sylviculture hongroise un ouvrage que la postérité aurait tort d'oublier.

A Centenarian. By Prof. Z. de Fekete.

The famous Hungarian forester *L. Greiner* published in 1839 an interesting book about Hungarian forestry, which is now dealt with appreciation by the author.

A „Deutscher Forstverein“ 1939. évi nagygyűlése.

Írta: Dr. Mihályi Zoltán.

A világpolitika eseményeinek rohanó áradatában már szinte időszerűtlennek tetszik ez a beszámoló, amely még a békés, termékeny munka nagyszerű képét idézi emlékezetembe.

De tartozom a jelentéssel egyesületünknek, amiért lehetővé tette számomra, hogy újabb részleteit ismerhessem meg hatalmas szomszédunk erdőgazdaságának és úgy érzem, olvasóinkat is érdekelni fogja, — legalább részben — amit odakint láthattam.

Az összejevetelt Németország „*Grossdeutsche Reichstagung der Forstwirtschaft*“ néven a megnagyobbodott birodalmi erdőgazdaság bemutatásának tervezte. A rendezéshez nagyon értenek odaát, tudtuk tehát, hogy az most is kifogástalan lesz, de amit ebben az évben a *Deutscher Forstverein* külsőségeken és tartalomban nyújtott, az minden várakozást feülmúlt.

A gyűlést jól szervezett propaganda előzte meg és miután az államerdészet minden ágazata — még az alárendeltebb hatóságok is — hivatalból küldték el képviselőiket, igazán nem csodálhatjuk, hogy a résztvevők száma jóval meghaladta a kétezret.

A gyűlés, évtizedek óta bevált rendszer szerint, két részre tagozódott.

Az első négy napot a közös- és szakbizottsági ülések, illetőleg az előadások vették igénybe; ezeket azután a kirándulások és bemutatók változatos sorozata követte, sőt a figyelmes vezetőség ebben az évben a külföldiek részére még külön programról is gondoskodott, amely a gyűlés bezárásakor vette kezdetét.

A továbbiakban előbb összefoglaló képet adok a berlini hét eseményeiről és a nagy tanulmányútról, azután néhány részletkérdést külön is szóvá teszek.

1. A berlini hét.

Az ünnepélyes megnyitás június 26-án délután 4 óra-kor volt a sokszor emlegetett Kroll-Operában. A *Deutscher Forstverein* vezetősége, az államerdészet tartományi főnökei és a szakbizottságok előadói azonban már június 23-án egybe-gyűltek és legelőször egy sajtóestélyen tájékoztatták a napi-lapok tudósítóit munkájukról, ezután pedig három napon keresztül közösen is megvitatták azokat a kérdéseket, ame-lyek a gyűlés rendezésével kapcsolatosan felmerültek és a zavartalan lebonyolítás érdekében elintézésre vártak.

A lobogó- és szőnyegdíszben pompázó, fenyő- és tölgy-galyakkal ékes Kroll-Opera felejthetetlen látványosság volt. A kétezer német erdőtiszt szálig egyforma díszruhájának tengeréből mint kis sziget emelkedett ki a külföldi képvis-eletek polgári öltözete; a 12 főnyi olasz küldöttség, a *Milizia Forestale* katonás viseletében, a szervezet nagynevű, daliás főnökének, *Agostoni* altábornagynak a vezetésével vonult fel.

Bizonyos külpolitikai feszültségre csak abból lehetett következtetni, hogy elmaradtak Franciaország, Anglia, Len-gyelország és Amerika képviselői. Helyettük ott voltak Skandinávia és a balti államok, Esztország, Litvánia, Hol-landia, Románia, Jugoszlávia, sőt — ez alkalommal első ízben — Portugália kiküldöttei is, akiket a hatalmas szerve-zetű egyesület meleg vendégbarátsággal fogadott.

Báró *Waldbott Kelemen*, mint az újonnan létesült Nemzetközi Erdészeti Központ (*C. I. S.*) elnöke vett részt a

gyűlésen, de egyben egyesületünket is képviselte; a Berlinben időző *dr. Luncz Géza* m. kir. erdőtanácsos és *dr. Magyar Pál* egyetemi m. tanár, m. kir. főerdőmérnök pedig földművelésügyi minisztériumunk erdészeti főosztályának a képviselőjét látták el.

Az ünnepélyes megnyitót feszült várakozás előzte meg, mert érdekessége egy tárgysorozaton kívüli számmal is növekedett: a megnyitó beszédet maga *Göring* tábornagy, a birodalmi erdőmester mondotta.

Mindnyájunkat meglepett szavainak az őszintesége, amely a Birodalom erdőgazdaságának jelenlegi helyzetét és legközelebbi feladatait tárta fel teljes nyíltsággal. A sokat emlegetett négyéves gazdasági terv legfőbb irányítója a kötelező 50%-os túlhasználatok mérlegét állította fel egy nagyszabású, tárgyilagos bírálat keretében. Kijelentette, hogy amikor a Birodalom létérdekei ennek a mindenképen súlyos rendszabálynak az alkalmazását megkívánták, habozás nélkül hozzányúlt a tartalékhoz, sőt a fatőke egy részét is igénybe vette, de az elmúlt négy esztendő a lehetőségek legnagyobb részét kimerítette és ezért az ország faellátásának zavartalan biztosítása céljából más megoldást kell találni. A teendőket öt pontban foglalta össze.

1. Elsősorban a talaj termőerejének alaposabb és gazdaságosabb kihasználását kívánja a jövőben elérni, a termőhelyi viszonyoknak megfelelő állományok telepítésével és az elegyítés elvének fokozottabb érvényesítésével.

2. Az állományok teljesítőképességének növelését ugyancsak fontos nemzeti feladatnak tekinti, mert gondosabb gyérítés mellett még mindig jelentékeny fatömegbeli növekedésre lehet számítani.

3. Élénk visszhangot keltett bírálatának az a része, amely a magántulajdonban lévő, elsősorban pedig a parasztbirtokokhoz tartozó erdők kezelésének a javítását követelte. A paraszt-erdők évi fatermése Németországban is alig 2 m³ hektáronként, míg az állami erdők 6—8 m³ növedéket szolgáltatnak. Nyilvánvaló tehát, hogy ha az erdőállománynak mintegy felét kitevő magánbirtokokon is a belterjes kezelés

szempontjai érvényesülnek, az évi hozadék is több millió m^3 -rel fog emelkedni.

A 4. pont az *erdőterület növelését* tárgyalta, olyan értelemben, hogy nemcsak minden terméketlen, hanem a mezőgazdasági művelésre már alig alkalmas területet is fásítással kell hasznothajtóbbá tenni.

Az 5. pont a minden tekintetben széles látókörű és igazi fajszeretettel áthatott beszédnek a legérdekesebb fejezete volt, amely a *termelés és fogyasztás összhangba hozataláról* szólt. Németországban ma egy szinte a tökéletességig kicsiszolt szervezet intézi az ország faellátásának bonyolult és kényes kérdését (ez az a bizonyos „*Marktvereinigug*“, amelyről már lapunk f. évi II. számában megemlékeztem), de a birodalmi erdőmester éles szeme még itt is nem egy javításra szoruló részletet látott meg.

Különösen kiemelte a *takarékos felhasználás* fontosságát. A *Reichsforstamt* már a múlt évben elrendelte, hogy a tuskómagasságot a lehető legkisebb mértékre kell csökkenteni és a statisztika kimutatása szerint egyedül ez az intézkedés kb. 1 millió m^3 -rel növelte a fatermést. *Göring* az építőiparban, a fűrészelésnél és a fogyasztás más ágaiban elérhető megtakarításokra is rámutatott és nyomatékkal hangsúlyozta, hogy ebben a programban az erdőgazdától kezdve a termelőn és a faiparoson keresztül a háziasszonyig *mindenkinek egyformán a legnagyobb lelkiismeretességgel* kell eljárnia. (A cellulózegyártás pl. ma már alig válogat a nyersanyagban, felhasználása egyre nagyobb méreteket ölt és ezért a fát tüzelési célokra felhasználni pazarlás!)

Végül bejelentette, hogy az erdőgazdaság, faipar és fakereskedelem összes tudományos kérdéseinek független szolgálatára a kormány külön *Erdészeti Tudományos Akadémiát* állít fel, amelynek hivatása szerint az lesz a kötelessége, hogy minél nagyobb szabadságot biztosítson a termékeny emberi elme munkája számára az erdőszet minden ágában.

Generalforstmeister *Alpers* erdőszeti államtitkár, a nagygyűlés jelentőségét méltatta, mint olyanét, amely a hatalmasan megnövekedett Birodalom erdőgazdasága számára ad általános érvényű irányelveket.

A napot az összes résztvevők számára rendezett fényes bankett zárta le a Kroll-Operának hasonló célokra épült, virágözönbe borított hatalmas köralakú üvegtermében, ahol a asztal örömei mellett a berlini Állami Opera énekeseinek és tánckarának előadásában gyönyörködhetett a közönség.

A következő három nap teljes- és szakbizottsági ülésein az érdekes előadások legváltozatosabb sorozatát hallgathattuk, ismételt lázadozással a jól ismert természettani törvény ellen, hogy egy test egy időben csak egy helyen lehet.

Körner államtitkár az erdőgazdaságnak a négyéves terv felépítésében való szerepét ismertette, *Eberts*, miniszteri igazgató a készülő új erdőtörvény alapjait világította meg, míg a külföldön is általánosan ismert és igen tevékeny *Heske* professzor a „Német gazdaság gyarmat-erdészeti követelései“ címen tartott általános érdeklődéssel találkozó előadást. Ennek rövid vázlatát már lapunk VII. számában (774. old.) ismertettem. Ha megfontoljuk, hogy pl. Hollandia 136 millió hektárnyi erdőterületével szemben a 80 milliós németység kénytelen 18 millió hektárral megelégedni, igazán nem csodálhatjuk, ha a Birodalom legalább Kamerun visszavadását követeli, amelynek 15 millió hektárnyi területe még évi 2 m³ növedék mellett is éppen pótolni tudná az évi 50 millió m³ rendes német termelés mellett mutatkozó 30 millió m³ hiányt.

A német erdőművelés kiválóságai: *Dengler*, *Zentgraf* és *Vanselow* professzorok, valamint *dr. Olberg*, a természetes alapokon álló erdőgazdálkodás korszerű feladatairól beszéltek, az egész erdősült területnek tenyészeti övek szerinti felosztásával. És mi sem bizonyítja jobban azt a régi igazságot, hogy gyakorlati kartársaink az erdőműveléssel foglalkoznak a legszívesebben, mint az a tény, hogy ennek az előadásorozatnak és az azt követő vitadélutánnak volt a legnépesebb, legfigyelmesebb hallgatósága és a legtöbb hozzászólója.

Pedig a többi előadó is kiválóan képviselte hazáját, nemcsak szaktudásban, hanem szónoki készségben is.

Így pl. a Nemzetközi Erdészeti Központ igazgatója, a fiatal, de nagytudású *dr. dr. Köstler* professzor is igen meglepő adatokkal tudott rávilágítani arra a fejlődési folyamatra, amely az erdőgazdaság jelentőségének növekedésével a nemzetek életében mélyreható változásokat idéz elő. A hírneves *Todt* mérnök, a német közutak főfelügyelője, a közlekedésének az erdővel való kapcsolatáról beszélt, olyan színesen és emelkedett szellemben, annyi megértéssel és erdőszeretettel, hogy vérbeli erdész sem tehetne volna különben. *Hugershoff* tanár pedig a légi térképészet térfoglalásáról számolt be, nemcsak az adatok meggyőző halmazával, hanem egy hatalmas csarnok mesterien elrendezett kiállítási anyagával is, amely valóban páratlan volt a maga nemében.

A szakbizottságokban különböző időszerű kérdések kerültek megvitatásra, így pl. a vadpatakszabályozás (*Härtel*), a douglasfenyőnek betegségek iránti érzékenysége (*Liese*) és a cserebogár-pajod elleni védekezés. Az utóbbinál olyan gyönyörű színes fényképeket láttam, hogy megint csak tiszta szívből irigyelhettem német kartársaink alaposágát.

Meg kell írnom, hogy bizony nem ártana, ha mi is több gondot fordítanánk önmagunk megismertetésére.

Az egyik délutánt a figyelmes rendezőség a külföldi előadók részére tartotta ~~függő~~ és ezt más nemzetek kitűnően felhasználták. Olasz részről maga *Agostini* altábornagy beszélt, Finnországot az egyik főiskolai tanár, Jugoszláviát egy nyugalmazott miniszter-diplomata, Svédországot egy erdőbirtokos képviselte, sőt Románia is szót kért az egyik egészen fiatal, de mindenütt jelenlevő szakembere személyében.

Románia a német barátságot különben még másként is hasznosította. A „*Freude und Arbeit*” című, gyönyörű kiállítású folyóirat júniusi számát jóformán egészen kisajátította magának és ezt a — valljuk be őszintén — nem csekély propagandaértékű, ajándéknak is becses, 120 oldalas hatalmas füzetet a gyűlés minden résztvevője díjmentesen megkapta . . .

Június 29-ét és 30-át kisebb tanulmányutak és szemlék foglalták le.

A nagy tömegre való tekintettel okos beosztással kellett élni és ez a magyarázata annak, hogy 11 erdészeti és ugyanannyi egyéb tárgyú tanulmányút szerepelt a műsoron. Így mindenki kiválaszthatta magának azt, ami legjobban érdekelte és a rendezőségnek nem is kellett nagyon erőlködni, hogy a csoportonként 80—100 személyben megállapított számot mesterségesen szorítsa korlátok közé: a kívánt megoszlás szinte önmagától bekövetkezett.

Az erdészeti tárgyú kirándulások a Berlin közelében elérhető látnivalókra (a Spreewald égeresei, az erdeifenyőgazdálkodás különböző képei, Freienwalde tölgyesei, Eberswalde és a környékén folyó kísérletek, stb.) terjedtek ki, míg az egyéb bemutatók során fűrésztelepeket, lemez- és cellulóze-gyárakat, repülő-tereket és korszerű ipartelepeket nézhettek meg az érdeklődők, a hölgyek pedig a nagy város különböző művészi látnivalóit és szociális intézményeit tanulmányozhatták.

Göring tábornagy, mint birodalmi erdőmester, maga is kivette a részét a vendéglátásból és olyan igazán fejedelmi ajándékkal lepett meg bennünket, amit nem egykönnyen lehet elfelejteni. A város körengetegét alkalmatlannak találta ahhoz, hogy néhány kedélyes órát együtt tölthessen erdészeivel és ezért 50 óriási, 40-személyes autóbuszban kiszállíttatta az egész társaságot a természetvédelmi területnek nyilvánított „*Schorfheide*“ egyik legszebb részébe, ahol a festői *Werbellinsee* partján, hatalmas sátoztábor és dúsan terített asztalok várták a látogatókat. A felszolgáló személyzet középkori vadászruhákban hordta körül mindazt, ami szem-szájnak ingere, de volt ezenfelül dárdavetés, céllövés nyíllal és egyéb multság is, befejezésül pedig egy alkalmi tréfás játék, a középkori vadászéletből merített tárggyal, amit ugyancsak korhű jelmezekben a berlini Opera 200 főnyi karszemélyzete adott elő.

A társaságbeli szórakoztatásról a külföldi vendégek részére rendezett fogadóest, az igazán nagyszabású kerti ünnepély és egy kedélyes műsoros sörözés gondoskodtak,

mindmegannyi kitűnő alkalom, hogy idegen szakférfiak, mint emberek is közelebb kerüljenek egymáshoz.

Június 30-án este zárult hivatalosan a nagygyűlés, de a rendezőség ebben az évben még két olyan újítást léptetett életbe, amelyik mindegyikének igen nagy sikere volt.

A külföldi vendégek részére egy 3 napos és egy 9 napos tanulmányi útitervet állított össze, a belföldiek közül pedig azok, akiknek az erszénye bírta, résztvehettek egy 3 napos repülőtúrán is, amely Nagy-Németország egész erdőgazdaságát mutatta be a magasból.



1. sz. kép. A külföldi vendégek egyik csoportja *Göring* tábornok és birodalmi erdőmester villásreggelijén, a Schorfheide-ban. 1. *Agostini* altábornagy, az olasz Milizia Forestale parancsnoka. 2. *De Almeida de Mendia*, a portugál államerdészeti főnöke. 3. *Dr. P. Aaro* egyet. tanár (Finnorsz.) (Szederjei Á. felv.). — 2. sz. kép. A nagy tanulmányút résztvevői. (Dr. Reim felv.)

2. A nagy tanulmányút.

Az előzetesen megküldött tájékoztató alapján jómagam a 9 napos földi utat választottam, mert ez Közép- és Délnyugat-Németországon vezetett keresztül, (Berlin—Brannschweig — Goslar — a Harzhegység — Weimar — a Thüringiai Erdő — Würzburg — a Spessart — a Neckar völgye — Odenwald — Heidelberg) olyan területeken, ahol a magyarországi viszonyokkal való összehasonlításra is bőséges alkalom nyílt.

A véletlen úgy hozta magával, hogy részben a többféle program közötti választás lehetősége, részben pedig a hivatalos kiküldöttek egyéb irányú elfoglaltsága következtében, erre a tanulmányútra összesen csak tizen jelentkezünk: a portugál államerdészet főnöke feleségével és titkárával, 2 olasz, 2 román, 1 észt kartárs, csekélységem és végül a skót erdészeti magkereskedelem egyik jóhumorú és minden hivatalos politikát nagyvonalúan semmibevevő tagja.

Lapunk mostani terjedelme nem engedi meg, hogy bővebben foglalkozzam útnk élményeivel, pedig íveket írhatnék róla.

A figyelmes rendezőség: Oberlandforstmeister dr. Eissfeldt, Raab főerdőmester, mint a „*Deutscher Forstverein*“ ügyvezetője és Forstreferendar Schwenzer mindent elkövettek, hogy ne csak sokat és tanulságosat lássunk, hanem hogy mindvégig igen jól is érezzük magunkat.

A kényelmes, nagy autóbuszban hangerősítő tette érthetővé a legnagyobb zakatolás közepette is a magyarázatokat és rádió gondoskodott a változatosságról. Mindenütt elsőrangú szálloda és pazar ellátás várt bennünket és minden 3 napi szakprogramra egy pihenő nap következett a német kultúra válogatott fejezeteivel.

Elindulásunk előtt nyomtatott részletes tájékoztatót és térképet kaptunk kézhez, fentemlített állandó, kedves kísérőinkhez pedig mindenütt még az illetékes Landforstmeister, a bemutatásra kerülő gondnokságok kezelő és felügyelő tisztai személyzete csatlakozott, úgy hogy a helyszínén az aprólékosságig menő magyarázatokban sem volt hiány.

A tanulmányút szakbeli része a következő két főtárgyat ölelte fel: 1. az elegyetlen lúcosoknak és bükkösöknek vegyes fafajú erdőkké való átalakítását és 2. az értékes, magas szerfaszázalékú tölgyeseknek a nevelését.

A bemutatott erdőképek mind beszédes bizonyosságai voltak a természeti tényezők helyes felismerésének és az emberi beavatkozás céltudatosságának. Láttuk a termőhely különbözőségének hatását, a létfeltételeiket legjobban meg-

találó fajok előretörését és a természetes elterjedési határukon kívül, pusztán pénzügyi szempontból telepített állományok (főleg lúcosok) synylődését.

Különös dicsérettel kell megemlítenem, hogy a rendezés egyáltalán nem törekedett arra, hogy csak fényes sikereket mutasson be, hanem *őszintén feltárta a nehézségeket és az elhibázott intézkedéseket is.*

Németország erdőgazdasága ma túlnyomórészt az elegyes állományok létesítésének és a természetes felújításnak a jegyében áll, de bizony láttunk az ellenkezőjére is igen figyelemreméltó példákat: a *Westerhof* nevű erdőhivatal elegyetlen lúcfenyveseit és *Leinefelde* tiszta bükköseit.

Mind a kettőnél a *különleges termőhelyi viszonyok* indokolják az elegyetlen állományok tenyésztesét és mindeféle nagyobb mértékű elegyítési kísérlet fatömegbeli és jövedelemcsökkenéshez vezetett.

Westerhof megtekintését különösen a Kárpátalján tevékenykedő kartársaimnak ajánlanám, mert tudtommal ott is voltak — és talán még vannak is — olyan elegyetlen lúcosok, amelyek az adott viszonyok között a teljesítő-képesség csúcspontját jelentik. A westerhofi vágásra érett, 120 éves lúcosok átlagos magassága 38 m., átlagos mellmagassági átmérőjük 50 cm. A véghasználat hektáronkénti fatömege 750 m³, az előhasználatoké pedig 900 m³, vagyis az összes fatermés 1.650 m³, ami évenként és hektáronként kb. 13 m³-nek felel meg.

Ez a bámulatos eredmény valóban minden elismerést megérdemel. Mert a természeti viszonyok kedvezősége csak az egyik tényező, amelyet céltudatosan és hasznosan egészít ki a másik: a *gondos kezelés.*

Az állományok telepítése — *mesterséges úton* történik. A kitűnő talajon t. i. olyan erős a gyomok felverődése, hogy a természetes felújítást csaknem lehetetlenné teszi. Ezenfelül a természetes úton keletkezett csemete-csoportok fejlődése a fatest felépítésében is élénken kifejezésre jut: *az évgyűrű-vastagság a természetes úton keletke-*

zett állományokban soha sem annyira egyenletes, mint az ültetéssel telepített törzseknél.

Az erdősités nyomon követi a kihasználást és 1 méteres hálózatban 5 éves (2 évig iskolázott) erőteljes csemetékkal történik. A sűrűbb ültetés előnyei: nagy ágtisztaság, jól értékesíthető karácsonyfák és megfelelő természetes kiválasztódás. Három évvel az ültetés után, a 80 cm. magas fiatalos záródik és biztosítottnak tekinthető.

Az ápolás a 20. évvel kezdődő és átlag 3 évenként ismétlődő *gyérítésen* kívül a *felnyesésre* is kiterjeszkedik. Az utóbbinek a során természetesen csak a le nem hullott száraz ágakat távolítják el. Az első felnyesés az állomány 20 éves korában történik, a földtől számított mintegy 2,5 m. magasságig; a továbbiak létra és rudasfűrész igénybevételével 12 m. magasságig terjednek, a törzsek 40 éves koráig.

A faanyag egészen kiváló és Németországban mindenütt keresett, kétszeres egységárral megfizetett cikk, az erdőgazdaság tiszta jövedelme pedig a 7—10-szerese annak, amit az átlagos porosz lúcfenyvesek nyújtanak. Érthető tehát, hogy *Westerhof* különleges megbecsülésben részesül.

A lombfákkal végzett elegyítési kísérletek mind kedvezőtlen eredményt adtak, a tűlevelűek közül is eddig csak a zöld douglas és a vörösfenyő váltak be. Az előbbinél az újabban sok helyen fellépő *Adelopus*-tól való rettegés az akadálya a nagyobb mértékű elegyesítésnek. Pedig láttunk egy 35 éves, felerészben lúcfenyő és felerészben douglas-telepítésből keletkezett állományt, ahol a lúcfenyő átlagos átmérője 17 cm., a douglasoké pedig 33 cm. volt, vagyis azonos törzsszám mellett a lúcfenyő csak 96 m³, a vörösfenyő ellenben 416 m³ fatömeget adott hektáronként.

A vörösfenyőt főleg az állományoknak szélöntés elleni védelme céljából elegyítik a lúcfenyő közé és ugyancsak vörösfenyővel szegélyeznek minden nyílást, utat és erdőszélt, különösen a viharok kitett oldalakon.

A Harz-hegység nyugati lejtőjén fekvő *Seesen II.* nevű erdőhivatal kerületében még aznap délután a helytelenül, elegyetlen állományokban telepített lúcfenyőknek ele-

gyes erdőkké való visszaalakítására láttuk a legügyesebb és legszebb példát, amelyre később még visszatérek.

Estére pedig felértünk a gerincre, ahol, a legmostohább természeti körülmények között, csak a szálalás a gazdaság egyedüli helyes formája, annak ellenére, hogy a természetes felújítás igen számottevő nehézségekbe (lápok, gyomosodás) ütközik. De miután a környező vidék hiánytalan *vízellátását* csak az erdő folytonosságának a fenntartása biztosítja és már kisebb mértékű tarolások is észre-



3. sz. kép. Elegyetlen idős lúcfenyves. (Dr. Reim felv.). — 4. sz. kép. 310 éves java-tölgyek a Spessartban (Rohrbrunn, „Heisterblock.“ — Dr. Reim felv.)

vehető hátrányokkal jártak, a *fontosabb érdekek* védelmében az erdőgazdaságnak is teljesítenie kell a reá rótt kötelességet.

A Harz-hegység meredek déli lejtőjén fekvő *Walkenried* nevű állami erdőhivatalban csekély értékű bükkösöknek tölgygyel, kőrissel és egyéb nemes lombfajokkal elegyes állományokká való átalakítását mutatták be vezetőink, míg a Harz és a Thüringiai Erdő között fekvő, előbb említett *Leinefelde* az optimális viszonyok között tenyésző és természetes útan felújuló tiszta bükkösökre volt igen figyelemreméltó példa. De láttunk bükköst a rajnamenti

síkság iszapos talaján is (*Benheim*), ahol tölgygyel és hárssal keverve, az eszményi elegyes lomberdő csodálatos szép képét mutatja, kitűnő pénzügyi eredménnyel.

Mint különlegesség, legjobban a híres *Spessart* kötötte le az érdeklődésünket, amelynek a rohrbrunni gondnokságban található „*Heisterblock*“ nevű 465 hektárnyi része valóban felejtethetetlen szakbeli élmény.

A *Spessart*-ról már lapunkban is sok közlemény jelent meg és így csak azokra a körülményekre térek ki, amelyek olvasóink előtt talán még ismereteseek. Ezek között elsősorban azt a tényt kell említenem, hogy a 300—400 éves vágásfordulót *magánerdőgazdaság alig engedheti meg magának*. Ez az oka annak, hogy az egész *Spessart*nak nevezett erdővidéken *ma már csak az állami erdőkben található a híres furnir-tölgyek* és ott se mindenhol. A vágásfordulót a legutolsó üzemrendezés csak a legjobb termelőhelyekre vonatkozóan állapította meg 300 esztendőben, ott, ahol még ezt is gazdaságosnak lehet tekinteni. Mert egyébként bizony inkább különlegességi és történeti értéke van a *Spessart* híres tölgygazdaságának.

A „*Heisterblock*“ 40.000 tölgye átlag 310 éves, mellmagassági átmérőjük 55—60 cm, az *évggyűrűk átlagos növedéke 0.93 mm*; az egész terület tölgyfatömegét 150.000 m³-re becsülik. Az állomány keletkezéséről semmilyen biztos adat nincsen, 200 éves koráig meglehetősen rendszertelenül használták. A még álló, 20 m magasságig ágtalan óriások annak köszönhetik mai értéküket, hogy 90 évvel ezelőtt egy előrelátó erdész az egész területet alátelepítette bükkal, amely kitűnően alkalmas a töltelékfa szerepére. A *spessart-tölgy* minősége az egész világon ismeretes; 1 m³ lemezrönkő ára ma 1200—1600 márka, egyetlen törzs árából tehát családi házat lehet építeni.

Utunk folyamán *Gemünden*-ben megnéztünk egy lemezgyárat is, amely kiváltképpen *spessart-tölgyek* feldolgozására rendezkedett be. Megírom, mert szaktársaink közül valószínűleg kevesen tudják, hogy a legértékesebb rönkökből nem szeleteléssel és lefejtéssel, hanem gőzölés nélkül (hogy a fa semmiféle változást ne szenvedjen a szí-

nében), *fűrészeléssel* készülnek — mégpedig 0.5 mm-nyi vastagságtól felfelé — a lemezek. És ezeknek a szárításánál sem vesznek semmiféle mesterséges eljárást igénybe, hanem a raktár legfelső emeletén az időre bízzák ennek a folyamatnak az elvégzését, sőt nyáron, nagy melegben, még locsolják is a helyiséget, hogy túlgyors ne legyen a száradás.

A kevésbbé értékes furnir-lapoknál villannyal működtetett ventillátorok gyorsítják a szárítást, az olesó lemezeket pedig csak beteszik egy 6 m hosszú szárítóberendezés egyik végén, amelyből néhány perc múlva szárazon kerülnek ki.

3. A felújítás.

Mint már az előbb is említettem, ma a természetes felújítás áll előtérben. De ez távolról sem jelenti azt, hogy a tarvágást végkép elvetették volna. Elvben csak a nagy területen végzett tarolás ellen foglalnak állást, ezidőszerint azonban — a 4 év óta folyó 50%-os túlhasználatokra és a munkáshiányra való tekintettel — még azt sem küszöbölhetik ki teljesen. A természetes felújításnak a legnagyobb-részt *Wagner* nyomán alkalmazott eljárásai is tulajdonképpen az apró területű (legtöbbször szalagalakú) tarvágások („szegélyek“) időbeli egymás mellé sorakoztatásából állanak és kitűnő eredményt szolgáltatnak, mert eleget tesznek a „térbeli rend“ (*Räumliche Ordnung*) kívánalmainak és lényegesen megkönnyítik a termelés lebonyolítását, a felújítás, sőt az egész gazdálkodás ellenőrzését.

Mint érdekességet meg kell említenem, hogy a déli oldalon, még a természetes felújításra legalkalmasabb fafajoknál (jegenyefenyő, bükk) sem bíznak mindent az Őr-istenre, hanem bizony szép szabályos hálózatban ültetnek, illetőleg jól megdolgozott pásztákba vetnek, hogy a gyomok el ne hatalmasodjanak. A kihasználást rendesen nyomon követi a felújítás, de nem egy idősebb erdőtisztnek még ma is az a meggyőződése, hogy 1—2 évi pihentetés (*Schlagruhe*) előnyösebb.

Ahol állományátalakításról van szó (pl. *Seesen II.*), ott fokozott gond érvényesül. Ez érthető is, hiszen minden fáradozás hiábavaló, ha a felburjánzó sarjak, vagy a vad

tönkreteszi a nagy költséggel betelepített más fafajok csemetéit. *Seesen*-ben az erdei pocok ellen is védekezni kell; ez mérgezéssel történik és a felújítás alatt álló területeket természetesen be is kerítik. De láttunk is olyan gyönyörű összetételű (tölgy, kőris, szil, juhar, bükk, cseresznyéből álló) fiatalost, hogy alig tudunk betelni a nézésével.

Ahol több a vad, ott a természetes felújulás kis csoportjait is sodronyhálóval kerítik, mert tapasztalat szerint egyetlen vén nyúl több kárt okoz, mint amibe a kerítés kerül.

Az elv általában az: ha szükség van az erdőre, — pedig ma fokozottabban szükség van rá, — akkor már csemete-korában meg kell teremteni számára a jó fejlődés alapfeltételeit.

4. Az állományápolás.

Kétségtelen, hogy ez a német erdőművelésnek máig is utól nem ért, legerősebb oldala.

Kilenc napos utunk alatt nem emlékszem, hogy egyetlen böhönçöt láttam volna valahol, de „dugóhúzó“-kat se, sőt vilás törzset is csak elvétve.

Bizonyos, hogy az említett kötelező 50%-os túlhasználat — amely a gyérítések fokozását is előírta — nagyban hozzájárult az állományoknak még gondosabb átfésüléséhez, a kitűnő értékesítési lehetőségek is ösztönzően hatottak a kezelésre, de ezektől függetlenül el kell ismernünk, hogy az erdő szeretetteljes ápolása minden német erdésznek a vérében van.

A felújítás százféle változata még ma is újabb és újabb tudományos viták elindítója, a gyérítés kérdését Németországban lezártnak tekinthetjük, erről csak elvétve hoz a szakirodalom valami újat.

Most egyre többet foglalkoznak a felnyeséssel, mert bebizonyosodott, milyen nagy mértékben emelhető a szerfaszázalék, ha ezt a műveletet idejekorán kezdik és okosan irányítják. Példa rá Westerhof. A felnyesés gazdaságosságáról egyre több statisztika jelenik meg és ma minden belterjes üzem szemlét tart minden gyérítésre jelölés után a

viszamaradó törzsek között, mit lehetne még javítani rajtuk.

5. Az erdőtisztítási kar.

Tudományos felkészültségben — merem állítani — nem maradunk el német kartársaink mögött, sőt a magyar erdőmérnök műszaki képzettsége jelentékenyen magasabb fokú.

Ezért történt az is, hogy az elmúlt két év folyamán Poroszországba kiküldött fiatal kartársainkat előszeretettel alkalmazták technikai munkáknál, ahol igen jól megállották helyüket. Az egyik pl. a kataszteri felmérésben fedezett fel hibákat, a másikat pedig, aki fotogrammetriával foglalkozott behatóbban és igen ügyesen, alig akarták hazaevengeni.

A német főiskolák — egységes tanterv szerint — erdőgazdának képezik ki a fiatalságot és csak a bécsi *Hochschule für Bodenkultur*-on maradt műszaki jellegű az oktatás továbbra is, hogy az alpesi tartományok erdőgazdaságttechnikai kívánalmait hiányt ne szenvedjenek.

Természetesnek kell tehát tekintenünk, hogy német kollégáink a tulajdonképpeni *gazdálkodás* kérdéseivel többet foglalkoznak gyakorlati szolgálatuk során is, mint mi. És ez az *állandó, erős kapcsolat az erdő életével* a magyarázata annak a termékeny érdeklődésnek, amellyel a tudomány haladását és a gyakorlat eredményeit nyomon követik.

Valahogy az volt az érzésem, hogy náluk *nincsen nagy szakadék az elmélet és gyakorlat között*. Hiszen a kiváló professzorok egész sora a külső szolgálatból került ki, sőt a legjelesebbek egyike, *Wagner Kristóf* 30 évi gyakorlat után cserélte fel az erdőgondnoki állást a tanári székkal.

De az iroda sincs messze az erdőtől; ez az *igazgatás rugalmasságán* is meglátszik, aminek bizonyságául csak egyetlen példát említek.

Egyik fiatal magyar kartársunkat odakint erdőrendezési munkák elvégzésével bízták meg. A fatömeg-felvételre az új porosz erdőrendezési utasítás szerint a *Laer*-féle eljárás irányadó. Nyitottszemű kollégánk — bár annakidején

nem nagyon sietett tanulmányai befejezésével és jeles osztályzatokra se vadászott — már az első napokban rájött arra, hogy munkáját a hivatalos előírással szemben lényegesen egyszerűsíteni tudja anélkül, hogy ez az eredmény pontosságának a rovására menne. Merész elhatározással nem sokat kérdeztetett, hanem saját módszerével dolgozott mindvégig és ezt csak a kész munka benyújtásánál jelentette. Pár napra rá kiszállt hozzá egy bizottság és miután mindent rendben levőnek talált, nemcsak hogy helybenhagyta a próbálkozást, hanem azonnal utasítást adott a többi erdőhivatalnak is az egyszerűsítés alkalmazására!...

Szívből örvendeztem, amikor a berlini nagy banketten az illetékes Landforstmeister elmesélte nekem ezt az esetet és hozzáfűzte: „Egyetlen fiatal porosz alárendeltem sem végzett olyan kitűnő munkát, mint az Ön honfitársa!“ Aki tudja, milyen nem könnyen adóznak odaát elismeréssel idegennek, az megértheti, mit jelent ilyen dícséret.

Az erdőtishti kar már a háború előtt is a német polgári társadalom elitjéhez tartozott és nem csodálhatjuk, ha féltékenyen őrzi a hagyományait még a legtágasabb népi keretben is. A zárkózottság nemcsak kifelé érvényesül, de bizonyos hűvösségre nevel a hivatalos- és magánérinkezésben is. A közvetlenségnek az a formája, amely nálunk Selmec drága öröksége, egészen ismeretlen náluk. A sok német erdőtiszt közül, akikkel kinttartózkodásom ideje alatt összejöttem, alig néhány tegezte egymást, azok is osztrákok voltak.*

Az elhelyezkedési lehetőségek igen jók, mert az erdőgazdaság belterjességének fokozásával az állam is, a magánuradalmak is egyre szaporítják erdőtisztjeik számát és a főiskolák nem győzik a kereslet kielégítését. Ennek megfelelően a javadalmazás is mindenütt kielégítő, helyenkin kitűnő, az állami szolgálatban pedig az előlépési lehető-

* Ezt azért említem, mert nem tartom okvetlenül szükségesnek, hogy a magunk szokásait idegenekre is ráerőszakoljuk. Többször tapasztaltam, hogy tanulmányúton lévő idegen kartársak megrökönyödtek az azonnali tegezésen; volt közöttük olyan is, aki majdnem megsértődött. Helyesebb, ha mi is *tartózkodóbbak* vagyunk velük szemben!

ségek is egészen nagyvonalúak. A Reichstforstamt államtitkára, Generalforstmeister *Alpers*, pl. a magyar viszonyok szerinti II. fizetési osztály javadalmazását kapja és renegeteg a száma a tábornoki és altábornagyi rangban levő erdőtiszteknek, akik között egészen fiatalokat is találunk.

Legjobban meglepett azonban, milyen nagy a *hatásköre* még az alárendeltebb hivataloknak is és mennyire megszokta mindenki, hogy *felelősséget* merjen vállalni. Ennek a következménye azután természetesen, hogy az intézkedések rendszerint gyorsak és erélyesek, amit a közlekedési eszközöknek szinte korlátlan igénybevételi lehetősége is előmozdít. A szolgálati autót már régen rendszerezítették és minden német állami erdőtiszt nemcsak a hálókocsit veheti igénybe hivatalos útjainál, hanem ha távolabb fekvő célt kell elérnie, felhasználhatja az összes menetrend szerinti repülőgépjáratokat is.

Nem takarékoskodnak az üzem érdekében szükséges anyagiakkal sem; ez egyformán áll a pénzbeli, fizikai és szellemi segítségre. Még kint gyakornokoskodó fiatal magyar kartársaink is büszkén emlegették, hogy az adatok feldolgozására és az összes írásbeliek elvégzésére annyi irodai munkaerőt bocsátottak rendelkezésükre, amennyire szükségük volt.

Az álláspont az, hogy *magasabb képesítéssel és felelősségteljes munkakörben senki se végezzen alárendelt, időrabló munkát*, mert az feltétlenül az üzem teljesítményének a rovására megy!

6. A munkáskérdés.

Nem titkolják sem a szaklapok, sem a hivatalos körök, — még a külföld előtt sem — hogy a nemzeti szocializmus uralomrajutása a munkásviszonyokban olyan eltolódást okozott, amilyenre senki sem számított. Az állámvezetésre óriási súllyal nehezedő munkanélküliség alig pár hónap leforgása alatt aggasztó *munkáshiánnyá* változott át. Ezt egyrészt az ipari termelés hihetetlen arányú fokozása, okozta, másrészt pedig azoknak a nagyszabású közmunkák-

nak az elrendelése, amelyeket méltán tekinthetünk a műszaki tudás újabbkori csodáinak.

A jobb kereseti lehetőségek az általános életszínvonal emelkedését, tehát a fogyasztás növekedését eredményezték, ami viszont ösztönzőleg hatott a termelésre és még magasabb munkabérhez vezetett.

Az ipari munkás egyszerre igen előnyös helyzetbe került, keresménye jóval felülmulta a mező- és erdőgazdaságban dolgozó társaiét. Ennek természetes következménye az volt, hogy a falvakból egész népvándorlás indult meg a városok és ipartelepek felé, úgy hogy a mező- és erdőgazdasági termelést súlyos válság fenyegette. A kormány kénytelen volt erélyes rendszabályokhoz nyulni. Német munkás ma csak miniszteri engedéllyel változtathat munkakört. A mezőgazdaságban olesó hitelek nyújtása, terméketlen területek telkesítése és egyéb földbirtokpolitikai intézkedések szolgálják a többtermelés ügyét.

Tanulmányutunk során megtekintettük a rajnamenti *Allmendfeld* nevű telepes községet, amely lecsapolt mocsarak helyén épült. Minden telepes az állam-felépítette ötszobás lakáson és gazdasági épületeken kívül 50 kat. hold földet kapott, amelyből 20 kat. hold közvetlenül a ház mellett fekszik. A telek ára az épületekkel együtt 30.000 márka, ezt az összeget a telepesnek 30 év alatt kell letörlesztenie. Az első két évben egyáltalában nem fizet kamatot, a harmadik évben 1, a negyedik évben 2, az ötödik évtől kezdve pedig 4 százalékot. Az állam azonban már a második évtől kezdve cukorrépa termelési-hányadot is juttat neki, ebből pedig kikerülnek a törlesztés és a kamat költségei. A búzavetés, amit láttunk, holdankint 12—14 q termést ígért, de gazdasági cseléd alig található az egész telepen. Az ugyanott létesített női munkatábor szolgáltatja a telepeseeknek a szükséges kézierőt 17 fillér órabér ellenében. A fiatal lányok d. e. 9 órától d. u. 5 óráig dolgoznak és lelkes buzgalomuk igen tisztelőtréméltó, de nézetem szerint mégsem pótolhatja egészen az állandó cseléd hiányát.

Az erdőgazdaságban talán még nehezebb a helyzet. Mert az erdős vidékeken, ahol kevés a szántóföld, a rög sem

köti helyhez a lakosságot és kezdetben főként ilyen helyekről vándoroltak tömegesen a munkások a városba.

A kormány látta, hogy a bajt „tüneti kezeléssel“ (béremeléssel) nem gyógyíthatja és ezért *intézményes* megoldást keresett.

Az első lépés a bérek *szabályozása* volt. Ez nemcsak az erdő- és mezőgazdasági kereset között helyenkint mutatkozó különbségeket egyenlítette ki, hanem az ipari munkabérek felé is erős közeledést eredményezett.

Nagyobb kettesmennyre csak a teljesítmény növelése ad módot. A több és jobb munkát azonban *fokozatosan emelkedő alaphér-tételek* is jutalmazták! A rátermettség és egyéni buzgóság érvényesítésének tehát tág tere nyílik, és ezért az ilyen értelmű szabályozás csak a nemes versenyt fejleszti anélkül, hogy irigységet keltene.

A nagy kiterjedésű erdős vidékeken (Harzhegység, Thüringiai Erdő, stb.) a *hivatásos erdei munkások* rendjének a kiépítésével történik a hiányok pótlása. Ez a második lépés.

Ha az erdőgazdaság egész éven át foglalkoztatni tudja a munkásokat, szívesen maradnak helyben, a mester-ség apáról fiúra száll és egy különlegesen képzett szakma kialakulását segíti elő, ami viszont lényegesen növeli az átlagos teljesítményt.

Ezt a folyamatot az állam és a magángazdaságok a leghatékonyabban támogatják.

Az egész birodalomban érvényes, messzeterjedő társadalmi gondoskodáson felül (amely a munkások baleset-biztosítását, rokkant- és nyugellátását, orvosi kezelését és gyermekeik nevelésének a támogatását öleli fel) az erdei munkások érdekében még külön intézkedésekre is szükség volt. A gyéren lakott erdős vidékeken, ahol a munkahely messze fekszik a községektől és télen a nagy hó is megnehezíti a közlekedést, takaros *munkásotthonok* épültek, amelyek egész héten szállást adnak az esténként odatérő favágóknak. Berendezésük célszerűségi és egészségügyi szempontból egyaránt mintaszerű, az intézmény maga pe-

dig kétségtelenül növeli a munkaszeretetet és nagyban elősegíti az összetartás érzésének az ápolását is.

Egyelőre azonban még meglehetősen kevés a rendelkezésre álló munkaerő és így a mennyiséget átmenetileg a minőséggel kell pótolni. Ezt a célt szolgálja a legkitűnőbb szerszámok (pl. motoros kis döntő-fűrészek stb.) alkalmazása, főképpen azonban a *munkásképző táborok*. Az egyiket (*Münchehof*) meg is látogattuk.



5. sz. kép. Versenyfűrészelés a münchenhofi munkásképző táborban.
(Dr. Reim felv.)

Az erdőgazdaságok felváltva küldik el ezekbe a táborokba munkásaikat, a kezdőket 4, az idősebbeket 1—2 heti tanfolyamra. *De az erdőtiszt- és altisztikar tagjainak is kötelességük, hogy gyakorlatukat a testi munka alapos megismerésével is növeljék*, mert csak így nyerhetnek tiszta képet arról, mit lehet és mit kell munkásaiktól megkövetelhetniök. Mindegyik tábor egy-egy fiatal erdőtiszt vezetésével áll; ezeket az ilyen feladatkörre legalkalmasabb szakemberek közül válogatják ki.

A tanfolyam anyaga némi elméleti oktatáson felül (fejezetek a közgazdaság, erdőhasználat és munkáskérdés köréből) a fa kitermelésének, választékolásának és az elszállításig való kezelésnek a tökéletesítését öleli fel; egyik legfontosabb része a szerszámok helyes kiválasztása és

megfelelő karbantartása. Az eberswaldei főiskolán létesített Erdészeti Munkatudományi Intézet kutatásainak és kísérleteinek az eredményei így jutnak el közvetlenül és gyorsan a legszélesebb rétegekhez.

A bemutatott kép látogatásunk alkalmával készült, amikor a munkaspárok versenyfűrészelést rendeztek, hogy szerszámuk kiválóságáról és saját ügyességükről számot adjanak. A 30 cm átmérőjű lúcfenyőronkő keresztben való eldarabolásához érkezésünk előtt legalább 18 dupla fűrész-húzás volt szükséges. Előttünk született meg az új csústeljesítmény, amely a munkaszükségletet 16-ra szállította le.

A munkások elhelyezése mindenben megfelel a németországi magasabb életszínvonalnak. A tanfolyam a bajtársi szellem ápolásáról sem feledkezik meg és egyben bőséges alkalmat ad néprajzi tanulmányok folytatására, különösen, ha valakiben ehhez is annyi készség lakozik, mint a münchenhoferi tábor vezetőjében (Forstassessor *Hass*), akinek már egy kötetre való feljegyzése van a különböző vidékek favágóinak jellegzetes szokásairól és takaros kis nótáskönyve a dalaikról.

Ha mást nem, de a hazai viszonyok között leginkább megfelelő szerszámok kipuhatolását és szabványosítását bizony nálunk is sürgősen meg kellene valósítani!

7. *A bírálót szabadsága.*

Már 1936-ban, a stettini közgyűlés alkalmával megragadta figyelmemet, milyen behatóan foglalkozott minden előadás közönsége a tárggyal és mennyi érdekes, bátor, nem egy esetben éles hozzászólás fejezte ki a különböző véleményeket. Mikor pedig *Jacobshagen* gyönyörű erdeit jártuk, a magasrangú kerületi erdőtiszt után az egyik fiatal gondnok nyíltan meg merte mondani, hogy bizonyos részletkérdésekben neki más a véleménye. Állításait néhány meggyőző példával igazolta és felettese még szépen meg is köszönte, hogy az előtte ismeretlen körülményekre felhívta a figyelmét.

A politikát a mostani államvezetés kikapcsolta a nagyközönség foglalkozási köréből és így az egyéni vélemény-

nyilvánítás lehetősége a szakkérdésekre korlátozódott. De ott aztán ma is csorbitatlan a bírálat szabadsága, ezt az új rendszer is teljes tiszteletben tartja. A nemzeti szocialista párt a hatalom átvétele után igen sok magasabb állásba saját bizalmi embereit ültette be, akik természetesen új szemléletet hoztak magukkal és a termékeny viták egész sorát indították el. Az öregebbek konzervatív felfogása azonban még sok kérdésben igen szívósan védekezik és pl. az erdőműveléstani szakosztály vitadélutánját végighallgatni igazi szakbeli gyönyörűség volt.

Az erdészet *általános közgazdasági célkitűzései* a Harmadik Birodalom életformájához igazodtak: a régi kapitalisztikus felfogás a múlté, helyette a közérdek áll az előtérben, amely a gazdálkodás egész irányát megszabja. A *használat*, sőt az *értékesítés* is korlátok között mozog; erre az ország szükségletének hiánytalan fedezése céljából volt szükség; a lebonyolítást a már említett *Marktvereiniung* végzi. A fa ma a legfontosabb nyersanyagok egyike, értékesítési gondjai az erdőgazdaságnak nincsenek, ebben a kérdésben tehát vitára sincsen ok. *Göring* azonban — mint láthattuk — még sok javítani valót talált a jelenlegi rendszeren is és megnyitó beszéde a bátor *önbírálat* szép példája volt.

A gyakorlat *erdőművelési kérdésekkel* foglalkozik a legtöbbet. Itt aztán tág tere nyílik mindenféle elgondolásnak és próbálkozásnak, sőt a vezető körök *fokozott teljesítményt elsősorban az egyéni képességtől és buzgóságtól várnak*. De gondjuk is van rá, hogy minden tehetség érvényesüljön és így aztán a talajtantól a magvizsgálatig minden részletterületen lendületes, friss erejű munka folyik.

Az örökerdő (*Dauerwald*) eszméjét néhány évvel ezelőtt a túlbuzgók csoportja egyedüli üdvöztőnek kiáltotta ki és minden eszközt felhasznált a népszerűsítésére. Ennek természetes visszahatásaként — elsősorban az erdeifenyőre vonatkozólag — ma sokan ismét más eljárások fellelt törnek lándzsát.

Fültanúja voltam egy vitának, amelyet részletesen le kell írnom. Az egyik kirándulás Berlinből egy közelfekvő

erdőgazdaságba vezetett, ahol az erdeifenyő természetes felújítását mutatták be nekünk. A gondnok maga meggyőződéses híve a rendszernek, mindent elkövet a siker érdekében (még értékes lombfacsemetéket is ültet az erdeifenyő-csoportok közé) és magyarázatai igazán hiánytalanok voltak. Az erdőművelés egyik európai hírű tudósa azonban kezdetől fogva kereste a kifogásokat és úgy dél felé — mégpedig egy tucatnyi külföldi szakember jelenlétében — egyszer csak a következő kijelentést tette: „Elismerem, hogy az a 8—10 erdőkép, amit Ön eddig bemutatott, alkalmas arra, hogy állításainak a helyességét bizonyítsa. De én tudnék a közelben száz másikat mutatni, amelyek az ellenkezőjét igazolnák!”

Elképedve néztem a szomszédomra, aki azonban megnyugtatót: „Mindig ilyen epés az öreg úr, mi már ismerjük.” A gondnok egyáltalán nem haragudott meg, mosolyogva, nyugodtan felelt tovább is mások kérdéseire. Aztán felment a zöldlombos szőszékre a nemrégien elhunyt *Wagner Kristóf* utóda a gaildorfi erdőgazdaságban s nem maradt adós a válasszal a sok kritikára. „Amit látunk — fejezte be mondanivalóját — céltudatos és eredményes munkáról tanúskodik. Lehet, hogy helyenkint nem előnyös a hagyásfák árnyalása, de nem öröm az erdőgondnok élete sem a mindig csak hátrányokat kereső kritika árnyékában!” A társaság tapsolt és nevetett, még a címzett is, bár kicsit kényszeredetten, de attól kezdve — csodákosodója — néhány dolgot rendjénvalónak is talált. Az volt a meggyőződésem mégis, hogy örök harag lesz az összekoccanásból. Annál inkább csodálkoztam aztán, amikor láttam, hogy az ebédnél milyen békésen ül egymás mellett a három úr, bár még ott is folytatták a harcot!...

Nincsen ember gyarlóság nélkül. És Németországban néha túlságosan elragadja a vitázó feleket vélt igazuk védelme, sőt akárhányszor bizony a személyeskedéstől sem ment az írásuk. De merem állítani, hogy az *erős kritikai szellem* volt az egyik jelentős tényező, amelyik a német erdőgazdaságot a mai vezető helyére vitte.

7. A vadászati igazgatás.

Székhelye Braunschweig, a „*Hermann Göring Reichsjägerhof*“. Néhány órát töltöttünk csak — mint Generalforstmeister *Alpers* vendégei — a gyönyörű park közepén álló, hibátlanul stílszerű és kényes ízléssel berendezett kastélyban, amelyhez egy vadászszólyom-telep és korszerű lőtér tartozik.

Ha valaki esetleg a törvényes intézkedésekből nem ismeri még, milyen *elválaszthatatlanul hozzátartozik a vadászat az erdész feladatköréhez*, itt a pusztá külsőségekből is megtudhatja.

A birodalomban most építik ki mindenütt az alárendelt *Gau-* és *Kreisjägerhof*-okat. Nem azért, hogy a vadászat külön útjait egyengessék, hanem hogy *még jobban elmélyítsék az erdészettel való kapcsolatát*.

*

Befejezésül utunk egyéb élményeiről is meg kell emlékeznem néhány szóval. De bocsássák meg nekem szíves vendéglátóink, ha őszinte hálámba egy kis csendes szomorúság is vegyül.

Mert a *Reichsautobahn*, a *Mittellandkanal* műszaki csodáit, a Rába-nagyságú folyócskák hajózhatóvá való megterkedését nálunk is meg lehetne valósítani — ha pénzünk lenne hozzá. De ami odaát évszázadokon keresztül töretlenül maradhatott meg fában, kőben, ércben és képekben a művészet örökbecsű alkotásainak, áhitatkeltő történelmi emlékeknek, azt mitőlünk megtagadta a kegyetlen magyar sors.

A kis Mühlhausen város európai hírév levéltárában, az értékes ritkaságok között, láttam egy könyvet: az első nyomtatott vadászati enciklopédia egyetlen fennmaradt példányát. Abban az évben készült, amikor *Szent István* országa a mohácsi síkon másodszor halt vértanúhalált Nyugateurópa békés fejlődéséért . . .

Braunschweig és Goslar öreg utcáinak álomszerű szépsége, *Goethe* és *Schiller* Weimarja, *Tillmann Riemen-schneider* würzburgi Madonnája, a Neckar-menti kisvárosok

csodás romantikája helyett nekünk tatárdulás és török iga volt az osztályrészünk.

Önmagunk hibájából-e, vagy mert így rendeltetett, ki tudná megmondani? De amikor a walkenriedi kolostorrom udvarán *J. Wolf*-nak, a neves német költőnek „*Der Wilde Jäger*“ című mondai tárgyú vadászdrámáját hallgattuk egyszerű erdei munkások pompás szabadtéri előadásában, önkéntelenül kiszakadt belőlem a sok-sok magyar pusztulásra emlékező sóhaj. Mert Visegrád egész hajdanvaló királyi dicsőségéből *annyi sem* tudott megmenekülni a bolthajtások és oszlopok épségében, mint szerencsésebb szomszédunknál egy kis falusi kolostor multjából a kereszt-folyosó omladékaiban . . .

Hogy *mégis élünk*, bizony nagy-nagy csodája a világnak! Legyen ez a vigaszunk és buzdításunk!

•

Die Tagung des Deutschen Forstvereins. Von Dr. Ing. Z. *Mihályi*.

Bericht über die in der Zeit vom 26. VI. bis 1. VII. stattgefundenen fachlichen und gesellschaftlichen Veranstaltungen der „Grossdeutschen Reichstagung der Forstwirtschaft“ und kurze Schilderung der nachher folgenden 9 tägigen Ausländer-Studienreise. Einzelfragen (Verjüngung, Bestandespflege, Forstbeamtenstand usw.) werden auch besonders besprochen.

•

L'Assemblée de l'Association des Sylviculteurs allemands, par le Dr Z. *Mihályi*, ingénieur des forêts.

Compte rendu des travaux de l'assemblée tenue par les sylviculteurs allemands à Berlin du 26 juin au 1^{er} juillet 1939, ainsi que du voyage d'études, organisé après l'assemblée pour les participants étrangers.

•

The Meeting of the German Forestry Association By Dr. Ing. Z. *Mihályi*.

Reports about the professional and social arrangements of the meeting held at Berlin between 26th June and 1st July and gives a short description of the excursion — lasting 9 days — which followed the meeting and was arranged for partakers from abroad.

A légitérképészet szerepe a korszerű erdészetben.

Írta: Szederjei Akos.

Gyakran halljuk, hogy ma a technika korában élünk. Néha azt is mondják, hogy ez a sebesség százada. Minden fut, rohan . . . Az egész életünk egy nagy rohanásban telik el. „Tempó! Tempó! Tempó!” — hallottam és láttam úton-útfélen Németországban, ahol éjjel, nappal dübörögnek a gyárak és naponta új sebességi rekordok születnek.

Ez a tempó adott nagy lökést a légifelvételeknek, a fotogrammetriának is, amelynek a sok jótulajdonság mellett nem utolsó előnye a gyorsaság is. A története, fejlődése rövid: Multja alig van, de a jövője annál nagyobb! Nyolevan évvel ezelőtt készült el az első légifénykép, az akkor még nagyon is bizonytalanul lebegő léghajó kosarából. *Laussedat* és *Nadar* voltak az úttörők, akik 1859-ben III. Napoleon parancsára, Solferinonál az első légifényképeket készítették az osztrák csapatok állásairól. Ekkor és még sokáig ezután is csak hadicélokra alkalmazták. A világháborúban rohamosan fejlődött, úgy, hogy ma már majdnem minden államban ott találjuk a legkülönbözőbb mérési hivataloknál.

Franciaországban a városrendezésnél, Angliában az ásatásoknál, Németországban a talajtérkép felvételénél, Olaszországban három kataszteri hivatalnál, Svájcban a telekkönyvi hivatalok méréseinél, Hollandia gyarmati méréseinél, Perzsiában vasútépítésnél, Spanyolországban magas-hegységi méréseknél, Amerikában olajmezők feltárásánál, Norvégiában országos felmérésnél, Törökországban ipartelepek felvételénél, Lengyelországban országhatár-mérésnél (hogy a felvétel alapján részletesen összeállíthassák a munka menetét) stb. Görögországban, Németországban, Ausztriában és még több országban is pedig, ami minket a legközelebből érdekel — az erdészetnél vezették be.

Az erdészetnél először Ausztria látta be használhatóságát. 1892-ben még csak mint kísérletet vezették be. Ezután gyorsan terjedt úgy, hogy ma már nemcsak az európai országok (Olasz-, Francia-, Görög-, Németország stb.) alkal-

mazza, hanem Amerika, Ausztrália, Ázsia erdészete is felismerte fontosságát az erdészet szempontjából. A világháború megakasztotta a végleges bevezetését az erdészetbe, de elfelejteni nem tudta. Németországban, 1921-ben bajor földön az óriási méretű viharkárok megállapításánál, majd 1925-ben az erdőrendezésnél alkalmazták négy gondnokságban. Az eredmények minden esetben kielégítők voltak.

Hazánkban meg éppen az erdészek vezették be. Már a kilencvenes években készített a besztercebányai gerebről, *Csiby Lőrinc* besztercebányai főerdész fotogrammetriai felvételt. Később, *bágyoni Szabó Endre* főiskolai tanársegéd tartott előadásokat (nem a hallgatóknak) és írt kisebb dolgozatokat a fotogrammetriáról. Amire meg nagyonis büszke lehet az erdészet: *Jankó Sándor főiskolai tanár írta az első magyar fotogrammetriát.*

Nagy vonásokban ez a mult. A jövő nem kevésbé biztató. Hazánkban a Műegyetem soproni karának erdészeti osztályához tartozó földmérési tanszék az *egyetlen* hely, ahol a fotogrammetriát, mint kötelező tárgyat is előadják.

A fotogrammetria története után, lássuk, hogy mi is a lényege ennek a rohamosan fejlődő tudománynak. Elnézést kérek az ismétlésért azoktól az olvasóktól, akik már ismerik ezt a rokonszenves mérési módot, de a többiek kedvéért, lényegét az alábbiakban adom.

A fotogrammetriát a következőképen határozhatjuk meg:¹ „A fotogrammetria tulajdonképen nem egyéb, mint a geodéziának az az ága, amely a terepről felvett fénykép segítségével készíti el a terep tér- és helyszínrajzi térképét. Amint tudjuk, a fénykép tulajdonkében nem egyéb, mint a felvett tárgyak centrális-perspektivikus képe. A felvételekhez külön erre a célra készült fényképező kamarákat, úgynevezett fotogrammereket, illetve fototeodolitokat használnak. A közönségesen használt geodéziai műszereknél a vízszintesített táveső két fősíkot jelöl ki a térben és pedig a vízszintes pókszál és a tárgylencse optikai középpontja a

¹ *Sébör János: A fotogrammetria az erdőgazdaság szolgálatában. 1930.*

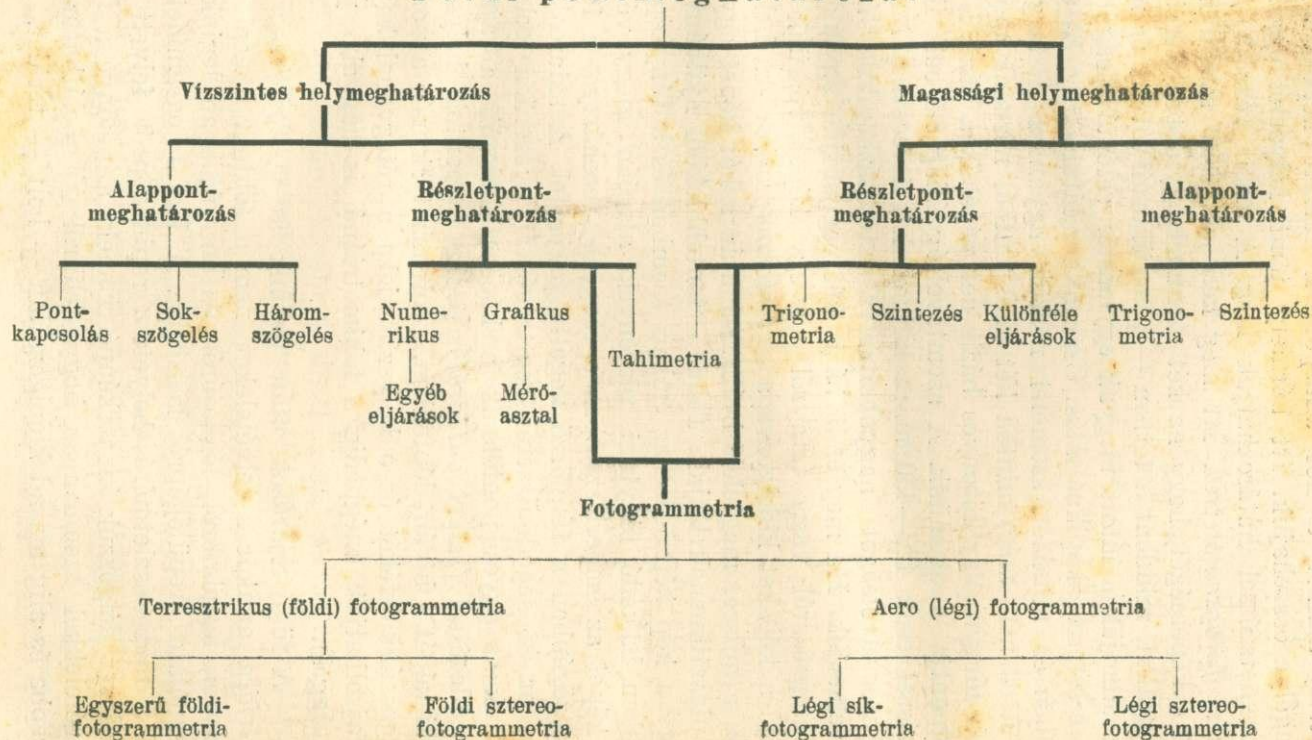
vízszintes fősíkot, a függőleges pókszál és a tárgylencse optikai középpontja pedig a függőleges fősíkot. Hasonlóképpen a földi felvételhez használt készülékeknél, a beszíntezett kamaráknál szintén megtaláljuk ezt a két fősíkot, csak hogy itt a pókszálakat a lemez előtt elhelyezett és a lemezhez fekvő csiszolt fémkeretben lévő indexvonalak helyettesítik, melyek a felvételkor a lemezre rögzíttetnek. Az ezeket az indexvonalakat összekötő vonalak a képen egy tengelyrendszer alkottak; erre a tengelyrendszerre vonatkoztatva, a felvételeken levő bármely pont lemezösszrendezői lemérhetők. Hibátlan műszernél a főirányok középpontja, összekötve az objektív optikai középpontjával, adja a felvétel iránytengelyét. Ha az iránytengelynek a fekvését a térben ismerjük, akkor ez a lemezen lévő bármely ponthoz az objektív optikai középpontjából menő irányt szintén meghatározza a térben. Egy álláspontból felvett fényképek tehát csak irányértékeket határoznak meg, az egyes pontok távolsága a kamara objektívjének optikai középpontjától még ismeretlen. Ha most egy második álláspontban szintén meghatározzuk a kamara iránytengelyének fekvését a térben, akkor az ebből az álláspontból felvett térbeli pontok felé menő irányok szintén határozottak. A két álláspontban nyert irányértékek segítségével most már megszerkeszthetjük, vagy kiszámíthatjuk az egyes pontok térbeli fekvését. Ehhez a szerkesztéshez, vagy számításhoz feltétlen szükséges két álláspontban a kamara iránytengely fekvésének a térben való ismerete. Ehhez tehát szükséges, hogy a két álláspont közötti távolságot, az úgynevezett alapvonalat bemérjük, a két pont szintkülönbségét meghatározzuk és az iránytengelyek elhajlását az alapvonaltól mindkét álláspontunkban megmérjük“.

A fotogrammetria tehát a földméréstannak egyik ága, helyét az alábbi táblázatban találjuk.

Amint a fenti meghatározásból látjuk, a fotogrammetria egy vegyes tér- és helyszínrajzi felvételi eljárás.

A fotogrammetriai eljárások első nagy csoportja a *földi-fotogrammetria*, amikor a felvételeket a földről készítjük. Két részre oszlik: az első, az *egyszerű földi-fotogram-*

Földi pontmeghatározás



metria, amikor a két álláspontból felvett képek irány-tengelye összehajlik. Itt bármely pont helyzetét egyszerű előremetszéssel határozhatjuk meg. A másik rész a *földi sztereofotogrammetria*. Itt meg kell említeni szemünknek azt a képességét, hogy ha két szemmel egyidőben nézzük a tárgyakat, mindent a térben — plasztikusan látunk és megbeesülhetjük a látott tárgyak egymástól való távolságát. — Ez a sztereoszkopikus látás. Csak akkor látunk így, ha egyidőben és mindkét szemmel nézzük ugyanazt a tárgyat. T. i. ez nem más, mintha két álláspontból néznénk ugyanazon tárgyra egy bizonyos bázis két végéből, a bázis a két végpontja a szemünk. A szemtávolság átlag 6.5 cm., ilyen bázissal csak 420—450 m.-re láthatunk sztereoszkopikusan. A szemtávolságot nagyobbítva a sztereoszkopikus látást növelhetjük. Ha megfelelő bázis két végpontján ugyanarról a tereprésről vagy tárgyról egy-egy képet veszünk fel, majd a képeket kidolgozva, a „sztereokomparátor“-ba helyezzük, a műszer megfelelő beállítása után a két képet egynek és plasztikusnak látjuk. Tehát a fentebbiekből nyilvánvaló, hogy a kép képződése az emberi szemben és a fényképezőgépben hasonló fénytani törvények alapján megy végbe. A képet az emberi szemben a fényérző recehártya, a fényképezőgépben a fényörző negatív fogja fel. A sztereokomparátor és segédműszerei segítségével egyszerűen leolvashatjuk az egyes pontoknak a képösszrendezőit, a rajzolóberendezéssel (*sztereoaautográf*) pedig a pontok helyszínrajzi képét a kívánt léptékben. Leolvashatjuk még a pontok magassági értékét és a helyszínrajzba a rétegvonalakat is berajzolhatjuk (mégpedig a tahimetriánál is nagyobb pontossággal).

A földi eljárások után térjünk át a *légi fotogrammetriára*, amikor a felvételeket nem a földről, hanem sárkányról, léggömbről, léghajóról, és ami újabban leginkább használatos, repülőgépről készítjük. A légi fotogrammetriánál a földi részletmérés helyett a repülőgépről felvett felvételeket dolgozzuk ki térképpé. Ennek az előnye a földi felvételekkel szemben az, hogy felülről jól beláthatunk a terepbe és alig marad kidolgozatlan — holt — terület.

A légifotogrammetria két csoportja: a légi sík és a légi sztereofotogrammetria.

Lássuk előbb a légi *sík*fotogrammetriát. Nevét onnan kapta, hogy többnyire csak sík területek felvételénél alkalmazták. Itt a sík terepen felvett kép már maga a térkép, amelynek léptékarányát, a felvevőkészüléknek a földtől való távolságából kiszámíthatjuk. (Pl. 0.21:4200, megfelel 1:20.000-es léptékaránynak, 0.21 a felvevőgép gyújtótávolsága, 4200 pedig a felvevőkészüléknek a földtől való távolsága méterekben.) A magasság (a felvevőkészüléknek a földtől való magassága) fordítva arányos a léptékaránnyal, vagyis minél kisebb a magasság, annál nagyobb a léptékarány. A sík fotogrammetriánál a kép síkja vízszintes (az iránytengely függőleges). Ha pedig az iránytengely elhajlik a függőlegestől (a kép síkja is ferde), a kép méretaránya különböző. Hogy az egész képen ugyanazt a méretarányt nyerjük, a képet egy méretarányra kell transzformálni,² amikor is olyan képet kapunk, mintha vízszintes képsíkkal dolgoztunk volna. Az így kapott fototérkép gyorsan és olcsón állítható elő.

A másik csoportja a légifotogrammetriának a *légi-sztereofotogrammetria*, amelyre akkor van szükség, ha a terep nem sík és a magasságkülönbségeket nem hanyagolhatjuk el, azaz a terepen nagy szintkülönbségek vannak. Ilyenkor sztereoszkópikus hatást keltő lemezpárokkal dolgozunk. Ugyanarról a tereprésről két képet veszünk fel és sztereoplanigráffal megszerkesztjük a térképet. A légifényképpárok sztereoszkópikusak, magassági értelemben is teljesen plasztikus képet adnak, úgy, hogy hegyes-dombos vidék felvételére kiválóan alkalmasak. Az egyes pontok légisztereofotogrammetriai úton való térbeli meghatározá-

² A transzformálás a felvétel átalakítása, hogy ugyanazokat a perspektív vonatkozásokat mutassa, mint a térkép, illetve, mint egy függőleges tengelyű felvétel, amelynek meghatározott méretaránya van. Hogy ezt elérhessük, olyan alappontokra van szükség, amelyeknek sík-koordinátáit ismerjük, és így a légi fényképben meg a térképen (alaplapon) azonosíthatók. A transzformálás útján a lemez és a térkép, illetve alaplap azonos pontjait fedésbe hozzuk, annak következtében a légi felvételek perspektivikus és méretaránybeli torzulásai eltűnnek és az immár torzulásmentes légifényképek mérhető fototérképpé illeszthetők össze. (Lásd *Hankó*: A transzformált fototérkép megbízhatósága.)

sához két összetartozó felvételt ugyanabba a helyzetbe kell hozni, mint amilyenben az exponálás pillanatában volt. Ehhez szükségünk van a felvételek térbeli és egymásközi helyzetét megjelölő összes adatokra: a két felvételi álláspont három koordinátájára, a bázisra, vagyis a két felvétel egymástól való távolságára, a felvétel hajlására, elfordulására és a felvevő kamara belső adataira. Ezeket megfelelő mechanikai berendezések és számítások segítségével nyerjük. Ismeretük után a felvételeket az exponálás pillanatában levő helyzetükbe hozzuk és így minden egyes pontot a kívánt léptékarány szerint a térképen leszűrhatunk, majd a rétegvonalakat is felhordhatjuk.

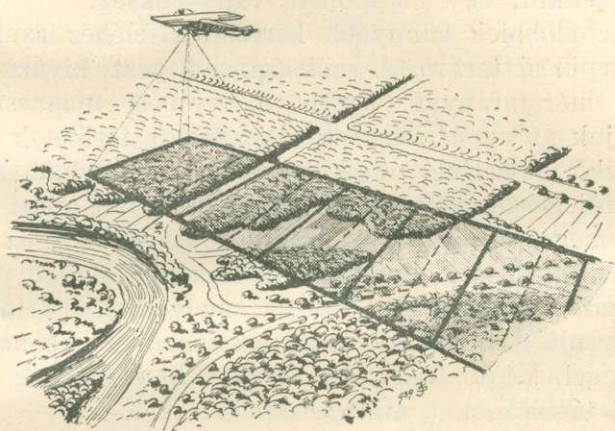
A légifelvételek lehetnek: egyes, sorozatos és területfelvételek.

Egyes-felvételeket akkor készítünk, ha kis kiterjedésű tereprész felvételéről van szó. Ezek nem gazdaságosak, mert minden egyes felvételhez újabb felszállás kell és ez nagyon megdrágítja a képet. Természetesen, ha lehet, úgy osztjuk be a repülést, hogy több tereptárgynak a felvételét végezhessek el egy repülés alatt.

A sorozatos felvételekre, folyók, utak, vasutak stb. mentén van szükség. Ezek többnyire olyan keskenyek, hogy egyetlen képsorozat is elég a felvételükhöz. Fontos követelmény a képsorozat hézagmentessége. A kanyarodó terepvonalakat, különösen, ha nagyobb méretarányról van szó, lehetőleg egyenes vonaldarabokra bontjuk. Az egyes darabokat egyenkint repüljük be. Az egyik darabról a másikra egy kifelé kanyarodó görbével fordulunk. A két felvétel közti távolságot időmértékre számítjuk át. A felvételek egymásközi távolsága, osztva a földhöz viszonyított haladási sebesség $m/sec.$ -ával, adja a két felvételközti időtartamot, — a bázisidőt — másodpercekben kifejezve, amit stopperórával mérnek. Ha a kanyarulatok nagyon sűrűn és hurokszerűen fekszenek egymás mellett, úgy párhuzamos sorokkal repüljük be, ekkor már tulajdonképpen sorozatos-felvétel helyett terület-felvételt végzünk.

Amikor terepünk olyan nagy kiterjedésű, hogy mind a repülési irányban, mind arra merőlegesen, több felvételt

kell egymás mellé helyezni, terület-felvételt készítenünk. A terület-felvételnél a terepet párhuzamos sávokban fényképezzük le. A sorok és a képek egymástól való távolságának a megállapításánál fontos, hogy a csatlakozás ne csak teljesen hézagmentes legyen, hanem még bizonyos mértékig



1. sz. ábra. (Fontos, hogy a képek bizonyos mértékig fedjék egymást.)

fedjék is egymást a képek úgy, hogy a közösen csatlakozó részekre legalább is két-két alappont³ essék. Ezért szükséges, hogy a szomszédos lemezekben lévő közös területek a lemezen levő területnek legalább egyharmadát tegyék ki, ha a lemezek beállításához szükséges alappontokat a terepen utólag mérjük be. Viszont, ha a további alappontokat légiháromszögeléssel⁴ határozzuk meg, úgy legalább két-harmados fedés kell. A már meglévő alappontokat a fény-

³ Ahhoz, hogy a részleteket egy összefüggő térképpé állítsuk össze, szükséges, hogy a fotogrammetriai mérést egy geodéziai mérés előzze meg, amellyel a megfelelő számú fixpontot határozzuk meg. Tehát a felveendő terepen egy háromszöghálót kell létesítenünk, esetleg a háromszögpontok között sokszögvonalakat kell vezetni úgy, hogy minden egyes lemezre legalább négy meghatározott pontunk essék. Ezeket a pontokat megfelelő módon kell megjelölnünk, hogy a lemezekben vagy a térképen könnyen felismerhetők legyenek. (Lásd *Sébor*: A fotogrammetria az erdőgazdaság szolgálatában.)

⁴ A légi fotogrammetriai eljárás előfeltétele: a sűrű háromszögezési ponthálózat. A sűrítést lehet fényképezés előtt vagy után is végezni. A pontok sűrítését a kidolgozáshoz már amúgy is szükséges légifényképek alapján végezzük.

képezés előtt rendszerint fehérre meszelt kátránypapírokkal tesszük felismerhetővé és ezeket geometriai alakok szerint fektetjük le. (Geometriai alakok a természetben nincsenek, így kisebb papírdarabok is könnyen felismerhetők.) Az alappontokat lehetőleg egyenletesen kell elszórni. Két négyzetkilométerenkint egy alappontra van szükség.

Az előbbieket könnyebb keresztülviteléhez szükségünk van a repülési tervre. A szükséghez képest kiválasztjuk a felvétel méretarányát (vagyis a repülési magasságot) és megkapjuk az egyes lemezek által fedett területek nagyságát, amiből levonjuk, mind a repülési irányban, mind az erre merőlegesen, a fedés következtében eleső részt és grafikusán megszerkesztjük a repülési tervet. Ez az utóbbi nem más, minthogy berajzoljuk a térképbe a több párhuzamos vonalból álló repülési irányt, amelyek egymástóli távolsága egyenlő a biztonsági fedés arányában csökkentett képszélességgel. Végül felírjuk a sorokon belül szükséges fényképezési távolságokat, mint hossz méreteket.

A felvételeket az előbbi csoportosítás szerint épített, egyes vagy sorozatos — lemezekre, vagy filmekre — berendezett szerkezetű mérőkamarával készítjük. A mérőkamara



2. sz. ábra. (A legújabb készülékeket beszerelik a külön erre a célra épített repülőgépbe.)

kézben is tartható, de lehet felfüggesztő szerkezete is. A legújabb készülékeket beszerelik a külön erre a célra épített repülőgépbe. A kamarától megköveteljük, hogy: a tárgylencse mentes legyen az elrajzolástól, a kamara nyílászöge nagy, a tárgylencse gyújtótávolsága pedig kicsi legyen (ezek a méretarányra és a terület nagyságára vannak befolyással), a tárgylencse fényerős (zárjának nyílása nagy!) legyen és a pillanat zár a lehető legrövidebb időtartammal dolgozzon.

A felvételek jóságát nagyon befolyásolja a repülési tudás is. Nem elég a nagy repülési tapasztalat, hanem fontos a rátermettség is. A pilóta vezeti a gépet és végzi a repülés technikai keresztülvitelét. A megfigyelő készíti a repülési tervet, meghatározza az indulás idejét, gondoskodik a repülési irány betartásáról és a tájékozódásról, végül ő végzi a fotogrammetriai munkálatokat. Alapvető kötelessége, hogy a képek hézagmentesek legyenek. Amint a repülőgép elhagyja a repülőteret vagy repülőkikötőt,⁵ azonnal tájékozódnia kell, mert ez a fényképezésnél nagyon fontos szerepet játszik. A nagy sebességgel történő felvételeknél, a támpontok megkeresése, a tájékozódás mellett gyors áttekintő képességet igényel. A tájékozódás térkép-pel és iránytűvel történik.

A fényképezéshez szükséges repülőgépek követelményeinél a repülőgép teljesítő képessége,⁶ a személyzet és a szükséges műszerek elhelyezése az irányadó. A fotogrammetriai felvételekhez ma már a legkorszerűbben berendezett és külön erre a célra épített gépek állanak rendelkezésünkre.

A felvételeket nagyban befolyásolja az időjárás. Szükséges a fény és a jó kilátás. Csakis felhőtlen ég, pára-

⁵ Ezek a repülő támpontok nagy szerepet játszanak. Itt tartják a repüléshez szükséges üzemi berendezéseket (műhelyek, hangárok időjelző állomások — ami itt nagyon fontos — és a fényképező állomást.).

⁶ A repülőgép teljesítőképessége Kurtz szerint függ: 1. a repülő-képességtől, vagyis attól az időtől, ameddig a gép megszakítás nélkül tud a levegőben maradni; 2. a hasznos tehertől, ez — a gép és az üzemanyag levonása után — az a legnagyobb teher, amelyet a gép még elbír anélkül, hogy mozgását károsan befolyásolná; 3. az emelkedési magasságtól, amelyet a megterhelt repülőgép még elérhet.

mentes idő, magasan álló nap és tiszta kilátás esetén kapunk jó felvételeket.

A felvételek kidolgozását laboratóriumokban végzik. A kidolgozáshoz szükséges műszerek éppen olyan gyorsan fejlődtek, mint maga a repülés, Aki csak valaha is benézhetett egy ilyen laboratórium titkaiba, ahol a légifelvételek kiértékelését végzik, csak a legnagyobb elismeréssel szólhat a szellemes eszközökről és módszerekről, amelyek segítségével a légitérképek készülnek. Annyira sok eljárással és oly sokféle műszerrel végzik a térképezést, hogy ezeknek a leírását nem szoríthatom be kis tanulmányom szűk kereteibe, de pár szóval meg kell emlékezni a hazai térképek előállítási helyéről, a M. Kir. Állami Térképszeti Intézetről.

A fotogrammetriai osztály 1923-ban alakult az intézet keretén belül. A már akkor is nemzetközileg ismert vezetőivel és a ma már korszerű berendezésével bármely más országgal felveszi a versenyt. Tehát ma már arra sincs szükség, hogy új térképezési vállalat alakuljon az újabb munkák elvégzésére, hanem csak a Térképszeti Intézet személyzetét kellene szaporítani és a hazai erdészetünk is bevezethetné a külföldön már rohamlépésekkel haladó fotogrammetriai térképezést.

A fotogrammetriát felhasználta a külföldi erdészet, hogy a gazdasági munkák természetében rejlő, állandóan változó képet nyújtó erdőterület újrafelvételét gyorsabban és olcsóbban levégezhesse. Nemcsak olcsó és az erdészetben használt térképet kapunk, hanem erről a térképről olyan adatokat olvashatunk le, amelyek megszerzése egyébként sok kiadást és fáradságot igényel. Ilyen adatok: a fafajok felismerése, egyes facsoportok korának, záródásának, sűrűségének a becslése, a hegygerincek, eldugott völgyek, katlanok, új utak, patakok, az új gazdasági beosztás vonalai, stb. Ezenfelül térképünk rétegvonalas lesz, ami leírhatatlan előny az erdőrendezési vagy művelési munkáknál, pl. út- vagy nyiladék-rendszer kitűzésénél, vágások tervezésénél, stb. Nagyon előnyösen használható a tíz vagy húsz évvel azelőtt felvett kép a revízióknál is. A felvételeket felhasználhatjuk úgy is, hogy magára a fényképre rajzoljuk rá az

új gazdasági beosztást jelző határokat, vagy pedig átlátszó papírra másolatot készítünk róla és csak erre hordjuk fel az előbb említett szükséges vonalakat.

A külföldi gyakorlati eredmények és példák szerint a fotogrammetriával végzett munka még 50—60%-kal olcsóbb is az eddigi eljárásoknál.

Az erdészetben legnagyobb jelentősége az aerofotogrammetriának van, melynek segítségével a legeldugottabb tereprészek is felvehetők. Pontossága $\frac{H}{1000}$ és $\frac{H}{2000}$ körül van, ami a belső vonalak mérésére nagyonis megfelel. Nálunk erdőgazdasági térképeink alapja a kataszteri térkép, ezen belül a részletvonalak térképelésére a légi felvételek jól felhasználhatók.

Külföldön (Svájcban, Olaszországban, Spanyolországban, stb.) már a tulajdonjog biztosítására szükséges határvonalak mérésére is használják, de csak ott, hol kevésbé értékes, vagy nagy kiterjedésű területről van szó. A németországi felmérések eredményeképpen a Birodalmi Felmérési Tanács kimondta: „A fotogrammetria alkalmazása különösen különleges terepalakulások (dünák, nagyobb szint-különbségek, árterek, folyótorkolatok, vízborította részek, ipartelepek, stb.) esetén a többi eljárással szemben nagy előnnyel jár. A fotogrammetria jelenlegi fejlődése folytán megállapítható, hogy alkalmazásának főelőnyei különleges terepalakulások esetén annyira érvényesülnek, hogy azt az országos felmérés keretében is alkalmazni kell, stb.” Ezt még 1931-ben határozták el, később nemcsak, hogy betartották, de ki is bővítették. Az 1928-i Berlinben rendezett nemzetközi légifénykép-kiállítás eredményei: a francia városrendezési törvény a 10.000-nél több lakosú városokat arra kötelezi, hogy aránylag rövid időn belül városrendezési terveket készítsenek. Ennek a nagy munkának végrehajtása rövid időn belül csak légifényképezés útján volt lehetséges. Ugyancsak ez a törvény mondja: „A légifényképezés vízi építkezés, vízszabályozás céljaira hasonló előnyöket nyújt. Légi felvétellel a vízállás tetszés szerinti időpontban rögzíthető és a valóságos helyzet egyöntetű, teljes és ter-

mészethű képét nyújtja. A légifényképen felismerhetők a partviszonyok, átjárók, kikötői építmények, árvízterületeken a lefolyások, a lefolyás akadályai, partvérő művek, homoklerakódások, száraz, vizenyős és mocsaras részek, nádasok, régi medrek, stb. Megkönnyíti a helyszíni tájékozást és a helyszíni mérések házi feldolgozásához jó emlékeztető segédeszköz. A mező- és erdőgazdaság szempontjából a következő előnyöket nyújtja: felismerhetők rajta a parcellák, ezeknek pillanatnyi állapota, szikes és homokos területek, erdőben a különböző fanemek, az erdőgazdaság pillanatnyi állása, irtások, új ültetvények, stb. Üzemtervek készítéséhez igen jó segédeszköz. Geológiai felvételek és kutatások szempontjából különösen nagy a fontossága. A légifénykép a meteorológusnak módot nyújt arra, hogy a felhők fölé is belásson és a felhőrétegek eddig nem látott részeit is tanulmány tárgyává tegye.“

Ilyen és ehhez hasonló mértékadó körökből elhangzott állításokat még sokat felhozhatnák a fotogrammetria gyakorlati voltának és sokoldalúságának a bizonyítására, de azt hiszem, a már idézett példák is elegendők a kételkedők meggyőzésére. Éppen a gyakorlat az, ami igazolja a fotogrammetria fontosságát, mert ezzel a zöld asztal is közelebb kerül a zöld erdőhöz!

A fotogrammetria sokoldalúsága meg alkalmat nyújt arra, hogy egyes felvételeket egészen különböző működési ágak is felhasználhassanak, ami a felvételeket lényegesen olcsóbbá teszi. Természetesen fel kell erre hívni a figyelmét a többi közületeknek, hivataloknak is és reá kell mutatni a külföldi példákra. Hiszen annyi rosszat és nálunk kevésbé használhatót átvettünk már a külföldtől, miért ne vennénk át a hasznosat és értékeset is!

FORRÁSMUNKÁK:

Sébor János: A fotogrammetria az erdőgazdaság szolgálatában. 1930.

Vöröss József: Bevezetés a fotogrammetriába. 1931.

Kurtz Sándor: Fotogrammetria II. Rész. 1929.

Hankó Géza: A transzformált fototérkép megbízhatósága. 1930.

A Német Birodalmi Felmérési Tanács javaslatai. 1931.

Hankó Géza: Az emberi szem és a fényképezés negatívjai. 1935.

Hergár Viktor: Légitérkép szerepe a városrendezésben. 1938.

A Hansa Luftbild G. M. B. H. kiadványai 1—15-ig.

A „Térképészeti Közlöny“ kötetei 1930—1938-ig.

Von Laer: Luftbild Königswald. 1939.

Die Rolle der Aërophotogrammetrie in der zeitgemässen Forstwirtschaft. Von A. Szederjei.

Die ersten Luftaufnahmen in Ungarn (1880) wurden von Oberförster *v. Csiby* vorgenommen. *S. v. Jankó*, Professor der Vermessungskunde an der ehemaligen Kön. Ung. Hochschule für Bergbau u. Forstwesen schrieb das erste ungarische Handbuch über die Photogrammetrie, die in Ungarn als selbständiges Fach derzeit allein auf der forstlichen Abteilung der Kön. Ung. Palatin Josef Universität für Technische u. Wirtschaftswissenschaften vorgetragen wird.

Verf. bestimmt zuerst den Platz der Lichtbildmesskunst innerhalb der Geodesie, erläutert nachher ihre Teilgebiete (terrestrische und Aërophotogrammetrie) berichtet dann — auf Grund eigener Erfahrungen — über die Einzelheiten der Luftkartierung (Flugplan, Flugzeuge, Messinstrumente, Ausführung des Fluges und der Aufnahmen, Genauigkeit und Kosten des Verfahrens) und weist mit Nachdruck auf ihre forstliche Bedeutung hin.

Le rôle de l'aérophotométrie dans la sylviculture moderne, par A. Szederjei.

Après un coup d'oeil rétrospectif sur le développement de la photogrammétrie et sa place dans la géodésie, l'Auteur fait connaître les diverses branches de cette science et expose — sur la base de sa propre expérience — le côté pratique de l'aérophotométrie en insistant particulièrement sur les points intéressant la sylviculture.

The Rôle of Aërophotogrammetry in Modern Forestry By A. Szederjei.

After a short historical retrospect and fixing the position of photogrammetry in surveying the author deals first with the two parts of this subject in general; furthermore he describes — on the basis of his own experience — the details of practical aërophotogrammetry stressing its importance for forestry.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

Választmányi ülés.

Az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmánya f. hó 5-én ülést tartott, amelyen megjelentek: *Bárá Waldbott Kelemen* elnök, *Térfi Béla* és *ifj. gróf Teleki József* alelnökök, *Bíró Zoltán* ügyvezető, továbbá *gróf Andrássy Sándor*, *Bencze Pál*, *Beyer Jenő*, *gróf Keglevich Gyula*, *Kovács Gábor*, *vitész Lámfalussy Sándor*, *gróf Mailáth György*, *dr. Osztro-luczky Miklós*, *Orosz Antal*, *Papp Béla*, *dr. Papp-Szász Tamás*, *Pásztory Ödön*, *bárá Prónay György*, *Riedl László*, *Rochlitz Béla*, *Takács Zsigmond*, *Tóth Bódog*, *Urbánfy Ignác*, *Vuk Gyula* és *Zsombory Ignác* választmányi tagok, *Vészei Ferenc* egyesületi tag és *dr. Mihályi Zoltán* titkár.

Távolmaradásukat kimentették: *dr. Ajtai Sándor*, *gróf Apponyi Károly*, *bárá Biedermann Imre*, *Czillinger János*, *gróf Esterházy Mór*, *Fekete Zoltán*, *vitész gróf Festetics Kristóf*, *Ivanich Ferenc*, *dr. Kiss Ferenc*, *Lády Géza*, *Lengyel Sándor*, *vitész Marsóy Ferenc*, *Matusovits Péter*, *Molcsány Gábor*, *vitész Oncsay László*, *Rimler Pál* és *Roth Gyula*.

Bárá Waldbott Kelemen megnyitójában kegyeletes szavakkal emlékezett meg *gróf Zelenski Róbert* elhunytáról, akiben a magyar közgazdasági élet egyik legkiválóbb képviselőjét, a hazai erdőgazdaság áldozatkész, melegszívű barátját és az igazgató-választmány köztiszteletben álló nesztorát vesztette el. Az egyesület jegyzőkönyvben örökíti meg az elhunyt emlékét és hátramaradottjainak mélyszéges részvételét tolmácsolja.

Ezután az elnök röviden vázolta az Árelenőrzés Országos Kormánybiztosának a tűzifa legmagasabb árát megállapító 9210/1939. számú rendeletével kapcsolatosan a hatósági intézkedés jelentőségét és annak a reményének adott kifejezést, hogy a további egészséges árfejlődést most már semmi zavaró körülmény nem fogja hátráltatni.

Dr. Mihályi Zoltán titkár a folyó ügyekről tett jelentést. Bemutatta a földművelésügyi miniszter 135.607/1939. VIII. a. 1. sz. leiratát, amely a legkisebb mezőgazdasági munkabérek megállapításáról szóló törvényjavaslat előadói tervezetéhez kért az egyesülettől hozzászólást. Miután az ügyiratot az egyesület csak szeptember 28.-án kapta meg és október 1.-ig kellett rá választ adni, az igazgató-választmány összehívására nem volt idő és ezért az elnökség saját hatáskörében intézkedett. Az egyesület elsősorban azt kérte, hogy az erdőgazdasági munkák különlegességére való tekintettel mindazokban a vármegyékben, amelyeknek erdősültsége az 5%-ot meghaladja, állítson fel a minisztérium külön erdőgazdasági munkabérmegállapító bizottságokat és mindjárt javaslatot is tett a bizottságok összetételére vonatkozólag, egyben pedig rámutatott azokra a nehézségekre is, amelyek a munkabérek várt emelkedésével az erdőgazdaság teljesítőképességét veszélyeztetnék.

A felterjesztést az igazgató-választmány jóváhagyólag tudomásul vette.

A titkár bejelentette, hogy *Béký Albert* ny. min. tanácsos előrehaladott korára való hivatkozással lemondott igazgató-választmányi tagságáról. Az igazgató-választmány ezt őszinte sajnálkozással vette tudomásul és hálás köszönetét nyilvánította *Béký Albert*nek sok évi odaadó fáradozásáért.

Jelentette a titkár, hogy a Nemzetközi Erdészeti Központ és a Magyar Kézművesek és Kereskedők Országos Szövetsége az „Erdészeti Lapok”-nak cserepéldányként való megküldését kérték. Javaslatára az igazgató-választmány a csereviszonyhoz hozzájárult és engedélyezte azt is, hogy a Felvidéki Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesületének a kiadóhivatal az „Erdészeti Lapok”-at visszavonásig díjtalanul tiszteletpéldányként küldhesse meg.

Szótartotta a titkár az erdészruha ügyét is. A debreceni közgyűlés határozata értelmében már érdemleges tárgyalásokat folytatott a megfelelő szövetek gyártása érdekében. De időközben — október hó 12-én — megjelent az iparügyi miniszter 52.160/1939. számú rendelete, amely a gyapjúárak készítésénél 50 százalék műanyag felhasználását írja elő. Miután nem látszik célszerűnek az egyenruha felújítását gyengébb minőségű szövettel elkezdni és a háborús idő bizonytalansága egyébként is megfontolásra int, a titkár a *gyakorlati megvalósítás felfüggesztését* javasolta.

A választmány az indítványhoz egyhangúlag hozzájárult.

Bíró Zoltán ügyvezető részletesen ismertette az Árellenőrzés Országos Kormánybiztosának a tűzifa legmagasabb árának megállapítása tárgyában kiadott 9210/1939. sz. rendeletét. A földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztálya teljes erejével támogatta az érdekképviselő felterjesztését és ezért az erdőbirtokosság őszinte hálája illeti. A kormánybiztos is a legnagyobb jóindulattal kezelte a kérdést és nem rajta múltott, hogy nem teljesíthette az egyesület minden kívánságát. A rendelet miúgyenesetre véget vet a hosszantartó bizonytalanságnak és szilárd alapot szolgáltat ahhoz, hogy az árfejlődés kérdésében az összes számottevő tényezők megfelelően érvényesüljenek. Kéri az erdőgazdaságok vezetőit, gyűjtsék szorgalmasan a téli termelési időnyben a tűzifa önköltségi árára vonatkozó adatokat, hogy már kora tavasszal kérni lehessen az esetleg szükséges módosításokat. Meggyőződése, hogy nyáron, amikor már a friss termelésű fa is piacra kerül, a kormány nem fog elzárkózni a 2 éves száraz fa árának megfelelő felemelésé elől.

Dr. Osztrólczy Miklós a hasított dorongnak a hasábbal való egyenlő elbírálására illetve az éger és nyírnek a kemény-lombfa csoportba való sorolására vonatkozólag kért felvilágosítást. *Vésséi Ferenc, v. Lómfalussy Sándor* és *Zsombory Ignác* hozászólása után az igazgató-választmány megnyugvással vette tudomásul a rendelet intézkedéseit és az ügyvezető indítványára úgy határozott, hogy a hasított dorongra vonatkozólag minden kétséget eloszlató választ kér az árkormánybiztosságtól.

Az elnök ismertette a földművelésügyi miniszter 118.531/1939. sz. leiratát, amelyben az Országos Erdőgazdasági Tanács megbízatásának a folyó év végével bekövetkező lejáráására való tekintettel az egyesület tagjai közül kinevezendő tagokra vonatkozólag kér javaslatot. Miután az egyesületet képviselő tanácsstagok közül ketten újbóli jelölésük mellőzését kérték, ezek helyének a póttagokkal való betöltésére és új tagok jelölésére tett javaslatot a következő névsor szerint:

1. Erdőbirtokosok: *Bárá Biedermann Imre, gróf Esterházy Móric, vitéz gróf Festetics Kristóf, báró Inkey Pál, gróf Mailáth György, báró Prónay György, ifj. gróf Teleki József* és *báró Waldbott Kelemen* rendes, továbbá *Ajtay Jenő* és *vitéz Lómfalussy Sándor* póttagok.

2. Erdőmérnökök: *Biró Zoltán, Czillinger János, Csizmazia László, Horváth Miklós, vitéz Orczy László, Papp Béla, Rimler Pál és Térfi Béla* rendes továbbá *Ajtay Jenő és vitéz Lámfalussy Sándor* póttagok.

Az igazgató-választmány egyhangúlag az elnök javaslata szerint határozott.

Az ügyvezető rendkívüli közgyűlés összehívására tett javaslatot. Szükségesnek tartja ugyanis, hogy a tűzifa árkérdésében az egyesület legszélesebb nyilvánossága is állást foglaljon és az új vadászati törvény alapelveinek megállapítására kiküldött bizottság jelentését is jóváhagyja. De gondoskodni kell az igazgató-választmány megüresedett helyeinek a betöltéséről is. A rendkívüli közgyűlés helyéül Budapestet, idejét *1940. évi január hó 25-ére* javasolta. Indítványát az igazgató-választmány egyhangúlag magáévá tette.

Báró Waldbott Kelemen az alapszabályok 10. §-a értelmében felhatalmazást kért arra, hogy a közgyűlésnek *tiszteletbeli tagok* választására vonatkozólag tehessen indítványt, amihez az igazgató-választmány egyhangúlag és örömmel járult hozzá.

Biró Zoltán röviden ismertette a vadászati törvény revíziója tárgyában kiküldött bizottság munkáját, amelynek részletes jegyzőkönyvét hozzászólás céljából az igazgató-választmány minden tagja megkapta.

Gróf Keglevich Gyula, gróf Andrássy Sándor és Bencze Pál hozzászólása után az igazgató-választmány egyhangúlag magáévá tette az elnök indítványát, hogy a bizottság jelentését a választmány bemutatja a közgyűlésnek és különösen a vadkárkérdés gyökeres megoldására hívja fel az érdekeltek figyelmét.

A titkár ismertette *vitéz Lámfalussy Sándor* indítványát, amelyben azt kéri, forduljon az egyesület felterjesztéssel a földművelésügyi miniszter úrhoz, hogy az erdőgazdaság zavartalan menetének, különösen pedig a termelés hiánytalan lebonyolításának érdekében járjon el a honvédelmi miniszternél a tiszti és altiszti személyzet katonai szolgálattételre való behívásának megfelelő szabályozása tárgyában. Az igazgató-választmány az indítványt egyhangúlag elfogadta.

Az elnök felhívja a választmány figyelmét a „*Zeitschrift für Weltforstwirtschaft*” című német folyóiratnak december hó folyamán „*Ungarn*” címmel megjelenő külön füzetére és a figyelmességnek minél nagyobb példányszám vásárlásával való viszonzását kérte.

A titkár bejelentette, hogy felvételüket kérték az egyesületbe: *dr. Hajtó Frigyesné* földbirtokos, *Bartoschowszky Viktor, Ferenczi Béla, Janek János, Kiss Imre, Mitró Sándor, Rónay Géza, Ternóczky Tibor* erdőmérnökök és *Szunyogh Gáspár* jószágfelügyelő. Javasolta felvételüket.

Az igazgató-választmány valamennyi jelentkezőt egyhangúlag az egyesület tagjai sorába iktatta.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

Az árellenőrzés országos kormánybiztosának 9210/1939. számú rendelete a tűzifa legmagasabb árának a megállapításáról.

A 2220/1939. M. E. számú rendelet 2. és 3. §-ában, valamint a 4110/1939. M. E. számú rendelet 3. §-ában kapott felhatalmazás alapján a tűzifa legmagasabb árát a következőképpen állapítom meg.

1. §

Termelői árak feladó-, illetve leadóállomásokon.

(1) Az aprítatlan tűzifa legmagasabb leadóállomási ára budapesti leadó állomásokon, vagonban vagy hajóban.

	Hasáb	Dorong és tuskó	Vékony dorong	Hántoltfa
Bükk és gyertyán	330.—	310.—	280.—	—
Cser, tölgy, kőris	310.—	290.—	250.—	—
Akác , ,	315.—	295.—	255.—	—
Egyéb keményfa	295.—	275.—	240.—	—
Fenyő ,	300.—	270.—	—	—
Egyéb lágy lombfa	265.—	235.—	—	—
Tölgy hántoltfa	—	—	—	330.—

(2) Ezek az árak 10.000 kg. I. osztályú aprítatlan tűzifára vonatkoznak.

(3) Az (1) bekezdésben megállapított árak a (2) bekezdésben foglalt feltételek mellett a következő módon alkalmazandók.

a) Budapest székesfőváros, Budafok, Kispest, Pestszenterzsébet, Pestszentlőrinc, Rákospalota és Újpest megyei városok, Albertfalva, Csepel, Pestújhely, Rákosszentmihály és Sashalom nagyközségek területén minden változtatás nélkül.

b) Az a) pontban nem említett városok és községek területén a (4) bekezdés szerint kiszámított feladóállomási árakhoz hozzá kell adni a feladóállomástól leadóállomásig felmerülő vasuti fuvarköltség és a leadóállomáson esetleg felmerülő követeztvámnak összegét.

(4) A feladóállomási árat úgy kell számítani, hogy a jelen §. (1) bekezdésében feltüntetett árakból le kell vonni 540 P budapesti kövezetvámot, valamint a hazai tüzifára a feladóállomástól a M. kir. Államvasutak helyi díjszabása (II. rész) 6. pontjában felsorolt budapesti pályaudvarokra érvényes 15 tonnás díjtétel alapján 10.000 kg-ra eső fuvar költséget, vagy hajófuvar esetén a MFTR helyi áru díjszabása IV. részében megállapított 10 tonnás díjtétel alapján 10.000 kg-ra eső hajófuvar teljes összegét.

2. §.

A telepről eladott tüzifa ára.

A telepről eladott tüzifa legmagasabb árát úgy kell kiszámítani, hogy a legmagasabb leadóállomási árhoz (1. §. (1)–(4) bekezdés) hozzá kell adni:

a) Az 1. §. (3) bekezdésének a) pontjában megjelölt helyeken az alábbi összegeket:

	Telepen vagy raktár- ban	Házhozszállítva lera- kással együtt q-ként fillérekben
1. Aprítatlan tüzifánál (nem vagon-tételben)	50	85
2. Aprított tüzifánál 2 q-nál nagyobb tételekben ömlesztve	110	150
3. Abban az esetben, ha a 2. pont alatti eladásnál a házhozszállítás a vevő hozzájárulásával lezárt zsákokban történik, további	—	40
4. Aprított fánál 2 q-s, vagy ennél kisebb tételekben:		
a) ömlesztve a telepen (pincében)	230	—
b) (zsákban) kosárban házhoz szállítva	—	270

b) Az 1. §. (3) bekezdésének b) pontjába tartozó törvényhatósági és megyei városok területén a jelen §. a) pontjában feltüntetett összeg 90%-át.

c) Az 1. §. (3) bekezdése b) pontjába tartozó nagy- és községek területén a jelen §. a) pontjában feltüntetett összeg 80%-át.

3. §.

Nagykereskedői árak.

(1) Aprítatlan tüzifának vagon-tételekben történő továbbeladása esetén a jelen §. (2) bekezdésében körülírt kellékeknek megfelelő tüzifanagykereskedő az 1. §-ban meghatározott árakhoz 10.000 kg-ként legfeljebb 15.— P-t számíthat hozzá.

(2) A jelen §. (1) bekezdésében megjelölt 15.— P-s összeget csak az a kereskedő számíthatja fel, aki

a) iparigazolvánnyal rendelkezik;

b) az eladott tüzfát nem maga termelte ki és közvetlenül termelőtől saját számlára vásárolta és saját nevében adja el.

(3) A jelen §. (1) bekezdésében megjelölt legfeljebb 15.— P-s összegnek az előbbi pont szerint jogosan történt felszámítása esetében a következők irányadók:

a) hirtelenben történő eladásnál 30 napi időtartamra sem kamat, sem egyéb címen külön összeg fel nem számítható,

b) a vevő kereskedő eladási árainak megállapításánál a 2. §-ban foglalt intézkedések szerint köteles eljárni, tehát ennek az összegnek felszámítására nem jogosult.

4. §.

Egyéb rendelkezések.

(1) Az 1. §-ban meghatározott árak a 10.800/1934. F. M. számú rendelethez csatolt B. jelzésű szerződési minta I. számú mellékletét képező minősítési feltételeknek megfelelő I. osztályú tüzfára értendők. A II. osztályú tüzifa legmagasabb ára a jelen rendelet szerint meghatározott I. osztályú tüzifa legmagasabb feladóállomási árának 15%-ával alacsonyabb.

(2) Az 1. és 2. §-okban felsorolt árak készpénzfizetés esetén érvényesek. Hitelben történő eladások esetén (a 3. §. (3) bekezdés a) pontjában foglalt eset kivételével) kamat, költség és kockázat címen megfelelő összeg számítható fel. Az ilyen címen felszámított összegnek azonban megfelelő arányban kell lenni az ellenszolgáltatással és összege havonként nem haladja meg az előbbieken meghatározott árak 1%-át. Jelen bekezdés alkalmazása szempontjából az áru átvétele napjától számított 14 napon belül történő fizetés esetén az ügylet készpénzeladásnak számít.

5. §.

A jelen rendeletben megszabott áraknak a helyi viszonyoknak megfelelő gyakorlati alkalmazását külön felhatalmazásomra a 4110/1939. M. E. számú rendelet 1. §-ának (2) bekezdésében megjelölt közigazgatási szervek állapítják meg.

6. §.

A jelen rendelet a kihirdetés napján lép hatályba.

Budapest, 1939. évi november hó 30-án.

Dr. Kacsoh Bálint s. k.

az árelenőrzés országos kormánybiztosa.

Az árellenőrzés országos kormánybiztosa által a tüzfifa legmagasabb árának megállapítása tárgyában kiadott 9210/1939. számú rendeletben foglalt intézkedések gyakorlati alkalmazására nézve a következők irányadók:

A termelői ár. (A rendelet 1. §-a.)

1. (1) A termelői árakat, vagyis azokat az árakat, amelyeket a termelő a kitermelés helyén tő mellett, az erdőrakodón, továbbá a feladóállomáson lévő, illetőleg annak közelében vagy egyebütt fekvő rakterületen (telepen) tároló tüzfijáért kiköthet, a rendelet csak közvetve állapítja meg, azáltal, hogy megszabja a legmagasabb leadóállomási árakat. A termelői árakat a rendelet 1. §-ának (1)–(2) bekezdéseiben körülírt legmagasabb leadóállomási árakból a következő módon kell levezetni.

(2) Abban az esetben, ha a termelő a tüzfiját nem vasúti kocsiba vagy hajóba berakva, hanem úgy adja el, hogy szerződésszerűen teljesítési hely a kitermelés helyén tő mellett, az erdei rakodón, továbbá a feladóállomáson lévő, illetőleg annak közelében, vagy egyebütt fekvő rakterületen van, vagyis ha a tüzfifának az állomásra beszállítását, vasútra vagy hajóra feladását, vasúti kocsiba vagy hajóba berakását a vevő végzi, a tüzfifát a budapesti leadóállomási árból levezetett feladóállomási áránál annyival olcsóbban köteles eladni, amennyit a fenti költségek kitesznek. E költségeket a kitermelés helyén szokásos tényleges kiadások alapján eladó és vevő közösen állapítják meg.

(3) A (2) bekezdésben foglalt rendelkezések nem vonatkoznak arra a termelőre, aki a termelés helyén a tő mellett, az erdei rakodón, vagy egyebütt lévő rakterületen (telepén) tároló tüzfiját kisebb tételekben oly fogyasztónak és esetleg kiskereskedőnek adja el, akik azt nem vasúton vagy hajón kívánják elszállítani. A termelő által eszközölt ilyen eladásokra a rendelet 2. §-ában a telepről eladott tüzfifára vonatkozó rendelkezések irányadók. A rendelet 2. §-ában megállapított összegeket ebben az esetben a jelen közlemény 8. pontjának (1)–(3) bekezdéseiben foglaltak szerint kiszámított leadóállomási árhoz kell hozzáadni.

(4) A rendelet alkalmazása szempontjából a vagóntételekben vásárló kereskedőre, vagy fogyasztóra nézve ugyanazon alapelvek irányadók.

2. A rendelet a legmagasabb árakat súlyszerint állapítja meg. Tüzfifának ürméterekben való eladása esetén az áru súlyát az eladó költségére végzendő *próbamérlegelések* alapján megállapított súlyadatok figyelembevételével kell kiszámítani.

A feladóállomási ár.

3. (1) A rendelet 1. §-ának (1) bekezdése a budapesti paritásban megállapított leadóállomási árakat tartalmazza. A feladóállomási árak kiszámításánál az ott megállapított árakból kell kiindulni.

(2) Ha a tüzfifa elszállítása a feladóállomástól a leadóállomásig vasúton történt, a feladóállomási árát úgy kell kiszámítani, hogy a rendelet 1. §-ának (1)–(2) bekezdéseiben megállapított árakból le kell vonni a rendelet 1. §-ának (4) bekezdésében megjelölt vasúti-, illetőleg hajófuvar.

4. Valamely tüzfifakészlet feladóállomási árának kiszámítására oly esetben is szükség lehet (lásd 8. pont (2) és (3) bekezdését), amikor a tüzfifakészlet nem kerül ténylegesen vasúti, vagy hajószállításra (fiktív feladóállomás). Ilyen esetekben a feladóállomási ár kiszámítása szempontjából feladóállomásnak azt a vasúti, illetőleg hajóállomást kell tekinteni, amely az illető tüzfifakészlet tárolási helyéhez viszonyítva, a készletnek Budapestre valóállítását feltételezve, a termelő szempontjából gazdasági értelemben a legelőnyösebben fekszik. A jelen pont alá tartozó esetekben

tehát valamely adott helyen tároló tűzifakészlet feladóállomásának az a vasúti, illetőleg hajóállomás tekintendő, amelyet a gondos üzletember vásárlatana tűzifájának, szabad kereskedelmi forgalom mellett, Budapestre szállítása esetében.

5. A feladóállomási ár vagonba, vagy hajókba rakva értendő. A berakással, mérlegeléssel, kocsikiállítással kapcsolatos költségek, a feladóállomáson esetleg felmerülő közvetvám, valamint forgalmiadóváltás és egyéb hasonló kiadások az *eladót terhelik*, ellenben nincs beleértve a feladóállomási árba a feladóállomástól a leadóállomásig felmerülő fuvar-költség és a leadóállomáson esetleg felerülő közvetvám.

6. A rendelet alkalmazása szempontjából vasút minden közforgalomra berendezett vasúti vállalat.

7. Előfordulhat, hogy valamely adott helyen tároló tűzifakészletnek más a jogilag megokolt feladóállomása, ha a készlet Budapestre szállítatik, mint valamely másik leadóállomásra szállítás esetében. E két feladóállomáson — főleg a Budapestig szülő fuvar-költség különbözősége folytán — a rendelet 1. §. (4) bekezdése értelmében esetleg különböző összegű legmagasabb feladóállomási ár lehet hatályban, amely körülmény egyes vidékek faellátását veszélyezteti, vagy egyéb okból ellentétbe kerülhet a rendelet szellemével. Ilyen esetekben a rendelet 5. §-ában foglaltak szerint az illetékes törvényhatóság első tisztviselője állapíthatja meg a legmagasabb leadóállomási ár kiszámításának módját.

A leadóállomási ár.

8. (1) A rendelet 1. §-ának (1) és (2) bekezdésében megállapított árak alkalmazását ugyanez az alaprendelet 1. §-ának (3) és (4) bekezdése szerint kell elvégezni minden konkrét esetben.

(2) A legmagasabb leadóállomási ár meghatározása szempontjából az előző bekezdésben foglalt rendelkezéseket kell kiszámítási alapul venni olyan esetekben is, amidőn a tűzifakészletek a termelés helyéről az eladótelepre szállítása nem közforgalmú vasúton, vagy hajón (hanem pl. szekéren) történt. Ilyen esetekben a 4. pontban körülírt fiktív vasúti, illetőleg hajófeladóállomásra érvényes feladóállomási árhoz hozzá kell adni ettől a feladóállomástól a 12. (3) bekezdése b) alpontjában foglaltak megfelelő alkalmazásával kijelölendő ugyanez a fiktív vasúti, illetőleg hajóleadóállomási megállapított fuvar-költségnek és annak a közvetvámnak az összegét, amely a fiktív leadóállomáson tényleges szállítás esetében felmerült volna. A vasúton és hajón való szállítás gazdasági lehetőségének együttes fennforgása esetén e két szállítási mód közül azt kell a számítás alapjául venni, amelyik olcsóbb.

(3) Oly esetekben, amikor a fiktív feladóállomás és a fiktív leadóállomás egybeesik, a feladóállomás és a leadóállomás között fuvar-költség nem merül fel, a leadóállomási ár a feladóállomási árral egyenlő.

9. A leadóállomási árban az áru feladásával és szállításával kapcsolatos és az 5. pontban felsorolt mindennemű költségek és a feladóállomástól a leadóállomásig felmerülő fuvar-költség, valamint a leadóállomáson esetleg felmerülő közvetvám bennfoglaltatnak. A vagon beállításának, valamint a vagonból, illetőleg a hajóból kirakásának költségei ellenben már a vevőt terhelik.

A telepről eladott tűzifa ára. (A rendelet 2. §-a.)

10. (1) A rendelet szempontjából telep minden olyan raktár és egyéb tárolóhely, amely aprítatlan és aprított tűzifának kisebb-nagyobb tételekben való eladására szolgál. Idetartoznak elsősorban a fakereskedő és faaprítóüzemek telepei, a tűzifa kicsinybeni árusítására berendezett — nagyrészt belterületi — üzlethelyiségek, pineék és raktárak, idetartoznak to-

vább azok a raktárak és egyéb tárolóhelyek is, amelyet a fatermelők abból a célból tartanak fenn, hogy tüzfájukat kisebb tételekben közvetlenül a helybeni és környékbeli fogyasztóknak, esetleg kiskereskedőknek eladják.

(2) Nem minősíthető ellenben telepről eladott tüzfának az a tüzifa, amelyet a termelő vagontételekben ad el, tekintet nélkül arra, hogy a vasúton vagy hajón elszállításra kerül-e vagy nem. Az ilyen tüzifa legmagasabb árára nézve irányadó rendelkezéseket a rendelet 1. és 3. §-ai alapján jelen közelmény 1. pontja tartalmazza.

11. Azoknak a tevékenysége, akik tüzfájukat kizárólag abból a célból rakatják ki a vasúti-, vagy ennek közelében fekvő telepükre, hogy a legmagasabb leadóállomási ár helyett a telepről leadott tüzfára nézve megállapított legmagasabb ár kikötésére legyenek jogosultak és ezáltal tüzfájukat — vagontételekben tovább eladva — előnyösebben, nagyobb haszonnal értékesíthessék, mintha vagonban vagy hajóban adták volna, ez a rendelet kijátszásának minősül. A szóbanlevő tevékenységeket ennél fogva ártullépésnek kell tekinteni.

12. (1) A telepről eladott tüzifa legmagasabb árának kiszámításánál a legmagasabb leadóállomási árból kell kiindulni. (Lásd a 8. pontot.)

(2) A rendelet 1. §-ának (3) bekezdése a) pontjában felsorolt városok és községek területén lévő telepekről eladott tüzifa legmagasabb árának kiszámításánál a rendelet 1. §. (1) bekezdésében feltüntetett legmagasabb leadóállomási árakat kell alapul venni.

(3) A rendelet 1. §-a (3) bekezdésének b) pontjának hatálya alá tartozó városok és községek területén lévő telepekről eladott tüzifa legmagasabb árának kiszámítása szempontjából a leadóállomást az alábbi rendelkezések szerint kell megállapítani:

a) A vasúton, vagy hajón érkezett tüzifakészlet leadóállomásának a tényleges leadóállomást kell tekinteni.

b) Olyan tüzifakészlet leadóállomásának, amely vasúti- vagy hajószállítás kikerülésével érkezett (fiktív leadóállomás) több vasúti állomás közül azt a vasúti állomást és több hajóállomás közül azt a hajóállomást kell tekinteni, ahonnan a telepre tüzfát a legkevesebb költséggel lehet beszállítani. Azt a kérdést, hogy adott esetben a vasúti állomást vagy a hajóállomást kell-e leadóállomásnak tekinteni, a 8. (2) bekezdésének utolsóelőtti mondatában foglalt rendelkezés megfelelő alkalmazásával kell eldönteni.

13. A legmagasabb leadóállomási árhoz a rendelet 2. §-a értelmében hozzáadható összegek általános adatok figyelembe vételével állapították meg. Elvértve előfordulhat azonban, hogy egyes helyeken (a telepre való szállítás költségének magas volta vagy egyéb körülmények folytán) a rendelet 2. §-ában megállapított költségek alacsonyabbnak vagy a helyi viszonyokhoz képest magasnak bizonyulnak. Ilyen esetekben a rendelet 5. §-ában foglaltak szerint eltérő fogyasztói árak megállapítására van lehetőség.

14. (1) A telepről eladott tüzfának a rendelet 2. §-a alapján kiszámított legmagasabb ára a rendelet 1. §-a (3) bekezdésének b) pontja alá eső városokban és községekben különböző magasságú lehet, aszerint, hogy az adott esetben az egyes tüzifakészleteknek mi volt a feladóállomása.

(2) Amennyiben valamely telepről egyidőben oly tüzifakészletek elárúsítása történik, amelyeknek leadóállomási árai különbözőek, az érdekelt fél jogosult készletét átlagáron elárúsítani. Ezt az átlagárat a különböző áron vásárolt készlet nagyságának és árának megfelelő figyelembe vételével akként kell megállapítani, hogy e kérdéses készleteknek átlagáron elárúsításából befolyó vételárösszegek általában ne haladják meg azt az összeget, amennyi abban az esetben folyna be, ha a különböző készletek a rájuk érvényes legmagasabb áron külön-külön értékesíttetnének.

(3) Az átlagáron árusítás kedvezménye csak azt a kereskedőt illeti meg, aki a tüzfakészletének beszerzéséről és értékesítéséről megfelelő könyvet vezet. Ezt a könyvet úgy kell vezetni, hogy az abban bevezetett feljegyzésekből az előző bekezdésben foglalt rendelkezés betartása ellenőrizhető legyen.

(4) Az a kereskedő, aki az előző bekezdésben foglalt rendelkezés ellenére könyvet nem vezet, vagy a könyvet nem az előző bekezdésben megállapított módon vezeti, tüzfakészletének azt a részét, amelynek legmagasabb ára az átlagárnál alacsonyabb, átlagáron, az ártúllépés jogkövetkezményeinek terhe alatt nem árusíthatja.

15. (1) A rendelet 3. §-ában intézkedés történt arról, hogy a tüzifa-nagykereskedő bizonyos feltételek mellett a vagonátételben továbbadott tüzifa eladási árához, legfeljebb azonban a legmagasabb leadóállomási ár-hoz 10 tonnánként 15 pengőt felszámíthatson.

(2) A rendelet vonatkozó feltételei a nagykereskedői tevékenység tényleges fennforgásának eseteire kívánják korlátozni az ártöbblet felszámítását. Ebből kifolyólag, ha kétség merül fel az ártöbblet felszámításának jogosultsága tekintetében, figyelembe kell venni mindazokat a körülményeket, amelyekből a nagykereskedői tevékenységre következtetni lehet. (Már kitermelt fánál egy átételben jelentős mennyiség vásárlása, amelynek ellenértékét az átvételkor kifizette; ha a kitermelés folyamán a megvásárolt tüzifára a kereskedelmi szokásoknak megfelelő előleget nyújtott és az ügytel lebonnyolításának időtartama a tüzifatermelés és szétosztás szempontjából valóságos nagykereskedői tevékenységre mutat, stb.).

(3) A nagykereskedők által felszámítható, legfeljebb 15 pengős összeg a fogyasztói árra nincs kihatással, mert az aprítással foglalkozó kereskedő a részére engedélyezett bruttó haszontétel összegét (Rendelet 2. §-a) csak a legmagasabb leadóállomási árhoz adhatja hozzá.

A legmagasabb árakon felül kiköthető összegek.

16. (1) A rendeletben megállapított legmagasabb árak megfelelő felemelésének van helye oly esetekben, amidőn az eladó a rendszerinti szerződési kikötéseken felül továbbmenő szolgáltatásokra kötelezi magát. Ilyen esetek: tüzifának magaslakra, külterületre, más községbe házhoz szállítása, 2 q-nál nagyobb mennyiségű tüzifának első emeletnél magasabban lévő helyiségbe szállítása, stb.).

(2) Az előző bekezdésben említett esetekben azonban a többlétszolgáltatásnak megfelelő arányban kell állani a felszámított ártöbblettel. Aránytalanul magas ártöbblet felszámítása a rendelet kijátszása lévén, ártúllépésnek minősül. (A különféle címeken felszámítható ártöbblet nagyságát sok esetben érvényben lévő más rendelkezések [pl. a minimális bérekről] már meghatározzák.)

Minőségi kérdések.

17. (1) A rendelet 3. §. (1) bekezdése szerint az ott megjelölt minősítési alapelvek szerint II. osztályúnak minősülő tüzifa ára I. osztályú tüzifa árának 85%-a. A II. osztályú fa eladási árát úgy kell kiszámítani, hogy a feladóállomási árnak 15%-kal csökkentett összegéhez lehet hozzáadni a rendeletben különböző címeken engedélyezett összegeket.

(2) A rendelet az előrehaladott időnyre tekintettel nem állapított meg az egyes fánemekre és választékokra időszakonként változó árakat, mint az a korábbi szabályozásoknál a fa természetes beszáradása alapján történt.

Külföldi tűzifa.

18. Az alaprendelet rendelkezéseit külföldi tűzifára is megfelelően alkalmazni kell. A külföldi tűzifa leadóállomási árát azonban a szükséghez képest külön fogom szabályozni.

A tűzifaár megállapításával összefüggő, előbbieken esetleg fel nem vett egyes elvi jelentőségű kérdésekben, előterjesztésre esetenként fogok intézkodni.

Budapest, 1939. évi november hó 30-án.

Dr. Kacsóh Bálint s. k.,
az árellenőrzés országos kormánybiztosa.

A m. kir. minisztérium 10.840/1939. M. E. számú rendelete egyes faanyagkészleteknek a zár alá vételéről.

A m. kir. minisztérium a honvédelemről szóló 1939:II. t.-c. (alábbiakban: T.) 112., 113., 114. és 212. §-ában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §.

(1) A belföldön kitermelt faanyagok (műfa, tűzifa, faszén és tölgykéreg) kötelező bejelentése tárgyában kiadott 7150/1938. M. E. számú rendelet (Budapesti Közlöny 1938 október 8 i 224. sz.) értelmében bejelentési kötelezettség alá eső faanyagkészletek közül az *erdei- és feketefenyő, egyéb fenyőfönk, a kőrisrönk és a lágy (fenyő) bányafakészleteket* hatósági zár alá helyezetteknek kell tekinteni. A zár alá vett készletek raktározása, felhasználása, feldolgozása és forgalombahozatala tekintetében az *ingatlanuladonos, birtokos, haszonbérlo és fatermelő* (továbbiakban fatermelő) csak az iparügyi miniszternek a földművelésügyi miniszterrel egyetértve adott, vagy az általuk kijelölt szervnek engedélye alapján rendelkezhetnek.

(2) A fatermelő a közszükséglet biztosítása céljából a zár alá vett készletből a hatóságilag megszabott, ennek hiányában piaci áron átengedni köteles azt a mennyiséget, amely a saját házi vagy gazdasági szükségletének megállapított mértékét meghaladja.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben foglalt rendelkezés hatálya mind a már kitermelt, mind az ezután kitermelésre kerülő készletekre kiterjed.

(4) A fatermelő a zár alatt lévő készletet a jelen rendelet hatálybalépése napján, illetőleg a kitermeléskor volt eredeti állapotban és minőségben a saját költségén köteles megőrizni.

2. §.

Az 1. §-ban említett faanyag szállítását a földművelésügyi miniszter szállítási igazolványhoz kötheti.

3. §.

(1) Az a termelő, aki a zár alá helyezett készletét vagy annak egy részét a jelen rendelet hatálybalépésekor már eladta, vállalt kötelezettségének teljesítését felfüggeszteni és az ilyen kötelezettséget a jelen rendelet hatálybalépésétől számított három nap alatt a földművelésügyi miniszternek bejelenteni köteles.

(2) A földművelésügyi miniszter a zár alá helyezett faanyag tekintetében vállalt kötelezettség teljesítésének megengedése vagy megtagadása tárgyában az iparügyi miniszterrel egyetértve határoz s erről a termelőt értesíti.

(3) A termelő az engedély megtagadását haladéktalanul közölni köteles azzal, akinek irányában kötelezettséget vállalt. Ha az elhalasztás következtében a teljesítés erre a szerződő félre nézve érdekét veszti, ez a szerződő fél az értesítés vételétől számított nyolc nap alatt a szerződéstől elállhat.

(4) A honvédség részére vállalt kötelezettséget szintén be kell jelenteni, az ilyen szállítást azonban felfüggeszteni nem szabad.

4. §.

(1) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés — különösen a T. 206. §-a alá, vagy a T. 207. §-a alá nem esik, — kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással büntetendő az, aki a jelen rendelet 1. és 3. §-aiban foglalt rendelkezéseket megszegi.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott kihágás miatt kiszabható pénzbüntetésre az 1928 : X. törvénycikk rendelkezései irányadók. A pénzbüntetés legmagasabb mértéke a T. 212. §. (1) és (2) bekezdése értelmében nyolcezer pengő; olyan esetben pedig, amikor megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, amelyet a kihágás elkövetője a cselekménnyel illetéktelenül elért, a nyolcezer pengőnek a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összege.

(3) A pénzbüntetés átváltoztatására, valamint a kihágás elévülésére a T. 212. §. (4) és (5) bekezdésében, a befolyt pénzbüntetés hováfordítására nézve pedig a T. 218. §-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.

(4) Arra a készletre (készletrészre), amelyre nézve az első bekezdésben meghatározott kihágást elkövették, elkobzásnak van helye.

(5) Az (1) bekezdésben meghatározott kihágások miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, a m. kir. rendőrség működési területén a m. kir. rendőrségnek mint rendőri büntetőbírósnak hatáskörébe tartozik. Az 1929 : XXX. t.-c. 59. §-a (1) bekezdésének 3. pontjában foglalt rendelkezés alkalmazása szempontjából szakminiszternek a földművelésügyi minisztert kell tekinteni.

5. §.

A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba és azt a földművelésügyi miniszter az iparügyi miniszterrel egyetértve hajtja végre.

Budapest, 1939. évi december hó 7-én.

Gróf Teleki Pál s. k.

m. kir. miniszterelnök.

A m. kir. belügyminiszter 972/1939. számú rendelete a mezőgazdaság, az erdei termelés, az állattenyésztés, a halászat, a kert- és szőlőművelés, a selymészet, illetőleg a méhészet körébe tartozó üzemek által végzett kisebb építkezéseknek a betegségi biztosítási kötelezettség alól való mentessége tárgyában.

Az 1927:XXI. t.-c. 228. §-a alapján a földművelésügyi miniszterrel egyetértve a következőket rendelem:

1. §.

A mezőgazdaság az erdei termelés, az állattenyésztés, a halászat, a kert- és szőlőművelés, a selymészet, illetőleg a méhészet körében a házilag végzett és az 1927:XXI. t.-c. 2. §-a második bekezdésének a) pontja alapján betegségi biztosítási kötelezettség alá nem eső kisebb építkezéseknek azok az építkezések tekintendők, amelyeknél elemi erővel hajtott gépet vagy gőzkazánt számottevő építési tényezőül nem használnak és tíznél több munkavállalót rendszerint nem foglalkoztatnak, vagy amelyeknél elemi erővel hajtott gépet vagy gőzkazánt számottevő építési tényezőül használnak ugyan, de ötnél több munkavállalót rendszerint nem foglalkoztatnak.

2. §.

Az 1. §-ban említett munkavállalók számába nem számíthatók be az építetű szolgálatában álló azok a gazdasági szegődményes iparosok, akik az 1907:XLV. t.-c. 1. §-a értelmében gazdasági cselédeknek tekintendők.

3. §.

A jelen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.

Budapest, 1939. évi november hó 17-én.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Kádár Levente s. k.

miniszteri osztályfőnök.

IRODALOM

A Nemzetközi Erdészeti Központ megalakulása. (C. I. S., Berlin, 1939.)

Előkelő formában, párhuzamos francia, német és angol nyelvű szöveggel jelent meg a *Centre International de Sylviculture* (C. I. S.) első kiadványa, amely a nagysúlyú új nemzetközi intézmény megalakulásának (1939. május 11–13.) a körülményeit ismerteti.

A Központ létesítésének szükségéről és előzményeiről már lapunk f. évi VI. számában (672–675. old.) megemlékeztünk. Május óta azonban egy új világháború kellős közepébe kerültünk. Annál öröndetesebb tehát, hogy az emberiség egyetemes érdekeinek a politikai kérdéseken felül emelkedő szolgálata a fegyverzajban sem szünetel és a fontos erdőgazdasági célok megvalósítására törekvő C. I. S. is bátor elhatározottsággal halad tovább a megkezdett úton.

A 60 oldalas gyönyörű kiállítású füzetet báró *Waldbott* Kelemennek, a C. I. S. elnökének az erdőszet nemzetközi együttműködéséről írt tanulmánya vezeti be, amely rövid, de hiánytalan áttekintést ad a kérdés egész multjáról.

Generalforstmeister *Alpers*, a német erdőszügyi államtitkár és egyben a C. I. S. alelnöke „Földünk erdei és Németország, mint a Nemzetközi Erdészeti Központ otthona” című írásából megtudhatjuk, miért esett a székhely megállapításánál éppen Németországra a nemzetek választása s milyen áldozatkészséggel kívánja meghálálni a Birodalom a megtisztelő bizalmat. Dr. *Köstler* tanár, a Központ igazgatója az erdőgazdaság terén létesítendő nemzetközi együttműködés gyakorlati megvalósításának módozatairól értekezik, míg dr. *Luncz* Géza m. kir. erdőtanácsos, az intézet egyik osztályának vezetője, a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet volt erdőszeti osztályának munkáját ismerteti.

A füzetet az 1940. évre Helsinkiben tervezett III. Nemzetközi Erdészeti Kongresszus előkészítéséről, továbbá a C. I. S. alakuló gyűléséről és az ezzel kapcsolatos társadalmi eseményekről, tanulmányutakról szóló hivatalos jelentés, végül pedig az intézmény alapszabályainak a szövege zárja le.

M.

HAZAI FOLYÓIRATOK.*

Halászat. (XL. évf. 1939.)

16. sz. — *Dr. Mika F. és dr. Varga L.*: Hazai pisztráng-tenyésztésünk irányelvei és kilátásai. (3. k.) — *Dr. Lukács K.*: A magyar halászat multjáról. — —: Tógazdasági címek. — *Zboray E.*: Japán halászok.

Kertészeti Szemle. (XI. évf. 1939.)

9. sz. — *Dobos L.*: A gyümölcsfák térszükséglete. — *Balogh L.*: Az őszibarack csomkázása. — *Pap I.*: Mire ügyeljünk a hagamás növényeknél. — *Pap I.*: Korai Hortensia előkészítése. — *Scholtz G.*: Olcsó gyümölcsestartó építése. — *Csornai A.*: A barok kertművészet remeke: Herrenhausen. — *Zó-n*: A magtermesztés fogásai I. — *Rácz P.*: Kertészeti segédeszközök Németországban. — *Dr. Varga F.*: Génközpontok és a növénynevelés I. — *s. Balás G.*: Az alma és körte levélatkáiról. — *M.*: Magyar növény-újdoncságok: *Ficus elastica* var. *glauca nigrescens*.

10. sz. — *Schneider J.*: Páfrányok. — *Vécsey Sz.*: A téli gyümölcs szedése. — *Magyar Gy.*: A cserepes növények ültetéséről. — *Csorna A.*: Stuttgart tanulsága. — *Dr. Husz B.*: Néhány időszerű tanács a gyümölcsfák téli permetezéséről.

11. sz. — *Pap I.*: Tanulságos számok. — *Dobos L.*: Gyümölcsfák védelme nyulak ellen. — *Dandé M.*: Kultúrák külföldi méröld nélkül. — *Rácz P.*: Temetők — sírkertek.

12. sz. — *Pap I.*: Virágok anyák napján. — *Vécsey Sz.*: Idősebb gyümölcsfák átültetése. — *Doktor Ö.*: Élősvény nevelése. — *s. Balás G.*: Csonthéjas gyümölcsfáink levélatkája.

Magyar Statisztikai Szemle. (XVII. évf. 1939.)

10. sz. — —: Az egyes törvényhatóságok és országrészek kiszámított népessége 1939. július közepén. — *Molnár E.*: A lengyel kérdés a nemzetiségi statisztika tükrében. — —: Nemzetközi külkereskedelmi forgalom. — *P. Horváth M. br. dr.*: Rádió-vevőberendezések Magyarországon 1938-ban. — *Dr. Jánki Gy.*: Hitfelekezeti áttérések Magyarországon 1919—1938. években.

Magyar Vadászújság. (XXXIX. évf. 1939.)

32. sz. — —: Újra kell szabályozni az eljárást a kísérőlevelek kiadása körül. — *Plentzner F.*: Vér... Vér... — *Dr. Szent-*

* Jelmagyarázat: (1. k) = első közlemény; (2. b. k.: 17.5/10 4) = második és befejező, összesen 17.5 oldal terjedelmű közlemény, 10 ábrával és 4 táblázattal.

Ivány G.: A csücsszervezet. — *A. Balogh A.*: Mit láttam Kárpát-alján? — *Gy. Takách Gy.*: Bács-Bodrog vármegye szabályrendelettel pótolja azt, ami a tilalmiidő-rendeletből kimaradt.

33. sz. — —: A vadászati, halászati kihágások büntetései Németországban és Magyarországon. — *P. Horváth R.*: Meglop-tam a szarvasnász titkait. — *Dr. Csonka Gy.*: Vadkár de lege ferenda. — *Dr. Szent-Ivány G.*: Beköszöntő!

34. sz. — *Dr. Szent-Ivány G.*: Gyöngyös-Halászi Takách Gyula. — *Sztankovszky J.*: Mégegyszer: hogyan készítsük tölté-nyeinket?

Mezőgazdasági Közlöny. (XII. évf. 1939.)

11. sz. — —: *Darányi Kálmán †.* — *Ul Nagy A.*: Az öntözö-gazdálkodás várható növénytermelési eredményei. — *Szabados M.*: Kenderáztató munkások munka- és bérvizonyai. — *Dr. Kar-dos B.*: Kistraktorok Amerikában és Németországban. — *Dr. Kar-dos E.*: A mezőgazdasági iparok néhány időszerű kérdése. — *Dr. Joó G.*: A „mezőgazdaság mozgósításáról“ szóló új törvény Romániában. — —: A répacukor gyártásának növekedése kül-földön.

Nimród Vadászujság. (XXVII. évf. 1939.)

32. sz. — *N. Kiss S.*: Szarvasbögés, 1939. II. — *Sólyom*: A Fehértó madárvilága.

33. sz. — *Sólyom*: Aki le nem mond, jön. — *Gr. Csekonics E.*: Villámbögés. (1. k.) — *B. Holtzer L.*: Héjakkal vadászom.

34. sz. — *Sólyom*: Csendes elmélkedés. — *Gr. Csekonics E.*: Villámbögés. (2. b. k.: 2. 5.—) — *Fekete I.*: November.

Technika. (XX. évf. 1939.)

9. sz. — *Dr. Varga J.*: A kémia és a nyersanyaggazdálkodás. *Biacs N.*: Kis transzformátorok egyszerűsített méretezése. — *Csát G.*: Tata nevezetesebb barokk építészeti alkotásai. — *v. Gohér M.*: Dr. h. c. *Bláthy Ottó Titusz.* — *Vaskó R.*: Munkagépek biz-tosítása túlterhelés ellen. — —: Az épülettervezési tanszéken készült feladatok gyűjteménye. — —: Kísérletek a növényi olajok kenőanyagként való felhasználására. — *Mangel J.*: Új építészeti Eszt- és Finnországban.

Természettudományi Közlöny. (71. kötet 1939.)

11. sz. — *Sziebert I.*: Magyar gyártmányú gyorsmotoros vo-natok külföldön. — *Lohr F.*: Korszerű hangfényképezés filmen.

— *Ballenegger R.*: A virágfestékek és átöröklődésük. — *Vermees M.*: A ciklotron, az atomrombolás új eszköze. — *Dr. Varga L.*: Állandóan fagyott talajból életrekelte szervezetek. — *A. Csaba G.*: Az ezüstróka háziásítása. — *Dr. Aujeszky L.*: Honnan jön a szél és hova megy? — *Dr. Polster A.*: Ólom helyett beton. — *Dr. Kes-selyák A.*: Halászómalom a Tiberisen. — *Dr. Windisch R.*: A kakaóhéj D-vitamintartalma. — *M. J.*: Kábel rozsdásodása. — *Dr. Varga L.*: A fokhagyma baktériumölő hatása.

Vadászat — Halászat. (VII. évf. 1939.)

21. sz. — —: A *Hubertus OMVV* serlegvacsorája. — *Vágó A.*: Adatok az őzek természetrajzához. — (in.): A lesvadászat. (1. k.)

22. sz. *Gr. Festetics P.*: December... — *Dr. Magyary G.*: A szilvafás bak. — (in.): A les-vadászat (2. k.)

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.*

ZEITSCHRIFT FÜR WELTFORSTWIRTSCHAFT. Band 7. Heft 1. 1939.

Hofmann: Adatok a *Pinus Brutia* ismeretéhez. (Beiträge zur Kenntnis der Hartkiefer, *Pinus Brutia* Ten.) 3–20. old.

A Földközítenger keleti partvidékein és Anatólia déli részén tenyésző, elsőrendű fává növő fenyőfajta igen hasonlít a *Pinus halepensis*-re, amelytől csak abban különbözik, hogy tobozai nem egyesével, hanem kettesével vagy négyesével és vízszintesen állnak a hajtásokon.

A szerző részletesen ismerteti ennek az érdekes és kitűnő szerfaanyagot szolgáltató fenyőnek az elterjedési területét, a termőhellyel szemben támasztott igényeit, fájának műszaki tulajdonságait, fatömeg- és növedékbeli teljesítőképességét és felsorolja leggyakoribb növényi, ill. rovarállományait is.

A *P. Brutia* igen könnyen újul fel természetes úton is mindenütt, ahol a talajtakaró utat enged a csemete gyökerének, azért különösen érdőtűz után jelenik meg tömegesen. Igénnytelensége és fájának kitűnő használhatósága következtében egyre több figyelemben részesül és helyenkint gondosan ápolt állományokat is lehet már találni, amelyekben legjobban a cédrus fajtáival elegyedik.

* A német és angol folyóiratokat *dr. Mihályi Zoltán*, a francia-, olasz-, spanyol- és románnyelvű közleményeket *dr. Luncz Géza*, m. kir. erdőtanácsos, a lengyel és cseh szaklapokat *Székács Vince*, ny. miniszteri tanácsos, a jugoszláv irodalmat pedig *Pászthy Ferenc*, ny. m. kir. főerdőtanácsos ismerteti.

Herzner: A fa és a tűz. (Holz und Feuer.) 229—238. old.

A fa kitűnő műszaki tulajdonságai alapján mint építőanyag újabban ismét egyre fokozódó jelentőséghez jut és így nem csodálhatjuk, ha a tudomány is komoly erőfeszítéseket tesz, hogy a faszervezetek egyetlen hátrányát, a gyúlékonyságot minél jobban csökkentse.

A szerző a fatest természetani és vegyi felépítése alapján világít rá a különböző fajtájú fából és különböző megmunkálással készült építőanyagok gyúlékonyságának a mértékére, ismereti azokat az építészeti előírásokat, amelyek a tűzveszély megelőzését szolgálják és behatóan foglalkozik az égést gátló vegyszerekkel, alkalmazásuk módjával (telítés, mázolás és ozmótikus felvétel), végül pedig felsorolja az ellenőrzés eljárásait és az eddigi rendszeres kísérletek eredményeit is.

Ambros: Elővigyázati és védelmi rendszabályok az apácalepke ellen, különös tekintettel az állományok enyvezésére. (Vorichts- und Schutzmassnahmen gegen Nonnenkalamitäten mit besonderer Berücksichtigung der Bestandesleimung.) 238—242. és 258—262. old.

Csehország lúcfenyveseit 17 évi látszólagos szünetelés után ismét nagymértékű apácalepke-veszély fenyegeti. A szerző ezért időszerűnek látja, hogy rövid összefoglalást adjon azokról a gazdasági és műszaki rendszabályokról, amelyek a veszély megelőzésére és leküzdésére alkalmasak. Meggyőződése szerint az idejében alkalmazott enyvezés is igen jó eredményt szolgáltat; a kedvezőtlen vélemények rendszeren a ki nem elégitő végrehajtás terhére irandók.

Scheuble: Az erdei fenyők terpentinjének különös viselkedése. (Merkwürdiges von den Kiefernterpentinölen.) 245—258. old.

A balzsamos olajok jellemzésére és származásuk megállapítására rendszeren fajsúlyukat, fenyőtörési kitevőjüket és optikai elfordító képességüket szokták megadni. Az első két tulajdonság az egyes fajoknál rendszeren állandó érték, az elfordító képességgel kapcsolatban azonban a kutatók arra az érdekes felfedezésre jutottak, hogy ez nem csak a termőhely és a kor szerint változik, hanem hogy ebben a tekintetben az egyes törzsek között is nagy különbségek mutatkozhatnak.

A szerző gondos vizsgálatait azt igazolják, hogy az eltérések oka a gyantaecsapolás módjában rejlik, mert ha ez nem fűrész és légmentesen zárt palack felhasználásával, hanem közönséges

edénybe való gyűjtéssel történik, a terpentín kisebb-nagyobb része a gyantából elpárolog és így az nem is szolgáltat biztos alapot a vizsgálatokhoz.

SCHWEIZERISCHE ZEITSCHRIFT FÜR FORSTWESEN. 1939. 11—12. sz.

Schädelin: Vissza a termőhelynek megfelelő fafajokhoz! (Zurück zur guten Standortsrasse.) 317—325. old.

A tarvágás és a vele kapcsolatos mesterséges felújítás Svájcban is sokhelyütt az ismeretlen származású vetőmagból nevelt csemetékkal való erdősítést vont maga után, aminek következtében a termőhelyhez kitűnően alkalmazkodott erdőnemzedékek sorát kétes értékű állományok szakították meg.

A szerző rámutat az ezzel járó veszélyekre és a meg nem felelő, vagy gyanús állományok mielőbbi kihasználását az értékes hazai erdőknek a maggyűjtés szempontjából való, termőhely szerinti osztályozását, a gyérítések gondosabb kivitelét és a szálaló üzemmód erőteljesebb felkarolását kívánja.

Petitmermet: Az erdészeti gazdasági feladatai háború esetén. (Einige kriegswirtschaftliche Aufgaben der Waldwirtschaft.) 332—336. old.

Svájcban háború esetén az 1938. évi április 1-i törvény alapján történik az ország nyersanyag-szükségletének a fedezése. Az erdőgazdaság szabályozásáról a Hadiipari és Munkaügyi Hivatal erdészeti főosztálya gondoskodik, amelynek öt osztálya van. A szerző, mint ennek a Hivatalnak az előadója, beszámol azokról a leltározási munkákról, amelyeket a háborús veszélyre való tekintettel mind az öt osztályban (szerfa, tűzifa, faszén, cserző kéreg, papírfa) végre kellett hajtani és az adatok alapján részletes javaslatot tesz a szükséges ellátási rendszabályokra vonatkozóan.

JOURNAL OF FORESTRY. 1939. 11. sz.

Hiley: Az új erdőtörvénytervezet. (The Cooperative Forest Restoration Bill.) 835—86. old.

A magánerdőgazdaság bizonyos mértékű ellenőrzésének szükségét az amerikai törvényhozás már régóta érezte. Az erdőterület rohamos csökkenése a felelős tényezőket cselekvésre sarkalta és hosszas tárgyalások után végre a kongresszus elé került a „Törvényjavaslat az erdők közös helyreállításáról” c. javaslat.

A szerző ennek a ténynek a jelentőségét méltatja és a javaslatról, törvényerőre emelkedése esetén, igen sokat vár.

Thompson: Értékes fák megvédése a felszín változása esetén. (Grade Change Protection for Valuable Trees.) 837—45. old.

Ütépítésnél, városszabályozásnál igen gyakran idős fák is tönkremennek a talaj eredeti felszínének bevágás vagy feltöltés útján való megváltoztatása következtében. A szerző a jelenség élettani okainak megvilágítása után néhány hasznos tanácsot ad — ábrákban is — miként lehet a fákat a pusztulástól megóvni.

Bruner: Miért nem adnak a meglevő tervezetek megfelelő kísérletre alkalmat. (Why Not Give Existing Programs a Fair Trial?) 846—49. old.

A magánerdők pusztulásának megakadályozására az amerikai hivatalos körök a veszélyeztetett területeknek állami tulajdomba való vételét tartják a legjobb rendszabálynak.

A szerző ezzel szemben azt vitatja, hogy ha az államerdőszeti hatóságok megfelelő szaktanácsal sietnének a magánerdőbirtokosok segítségére és a pénzügyi kormányzat is támogatná őket olcsó hitelekkel, saját maguk is át tudnának térni, — állami felügyelet mellett — a belterjes gazdálkodásra.

Meyer: Az erdőgazdaság állami szabályozása Mexikóban. (Public Forest Regulation in Mexico.) 856—58. old.

Néhány érdekes adat a Mexikóban ezidőszereint — érvényes rendelkezésekről, amelyek a használat nagysága szerint állapítják meg az ellenőrzés mértékét. Így pl. 5000 m³-t meghaladó évi szérfaftermelésre a birtokos csak jóváhagyott gazdasági terv bemutatása ellenében kap engedélyt, 15.000 m³-t évente csak úgy vághat, ha szakképzett erdőtisztet is alkalmaz.

Davis, Young és Orr: A fenyőfélék tűhullása. (Needle Droop of Pine.) 884—87. old.

Minnesota Wisconsin és Michigan államokban 1935 nyarán igen sok *Pinus resinosa*- és simafenyő-fiatalosban észlelték az újfajta betegséget, amelynél sem gomba- sem rovarkárosításnak nem volt megállapítható nyoma.

A szerzők beható vizsgálat alapján kimutatták, hogy aggodalomra nincsen ok, mert az adott esetekben a tűhullást szárazság, túlerős napsütés vagy pedig a fagy okozták.

Tinsley: A magvetéssel való erdősítés újból feltámad. (Direct Seeding — a Revival.) 888—90. old.

A régebbi kísérletek eredménytelensége következtében Amerikában a tarvágások felújítása ma csemetékkel történik. Ez az

eljárás azonban hosszadalmas és igen költséges. Az Egyesült Államokban közel 2 millió kat. holdra tehető a letarolt terület nagysága; ennek a beerdősítése 130 évig tartana és kb. *másfél billió dollárba* kerülne. Érthető tehát, hogy a szakközönség szívesen visszatérne a magvetéssel való erdősítésre.

A szerző igen alapos kísérleteket végzett Idahóban az eredményesség megállapítására és kimutatja, hogy az ottani *Pinus monticola* és *P. ponderosa*-telepítéseknél sikerre csak akkor van kilátás, ha a vetőmagot ősztől tavaszig tartó rétegeléssel a csírázásra alkalmassá teszik és az apró rágcsálók ellen a felújítandó területet megfelelően biztosítják.

LA RIVISTA FORESTALE ITALIANA. 1939. 8. sz.

Brunori: Az erdészet ügye Eritreában. (Problema forestale in Eritrea.) 467—477. old.

Eritreában az erdők legnagyobb részét kipusztították, még mielőtt az olaszoké lett volna ez a keletafrikai gyarmat. A fascista erdészet most arra törekszik, hogy mentse ami még menthető és új erdősítésekkel pótolja a tarolásokat.

Szerfát szolgáltató állomány alig van, az ebből a szempontból figyelmet érdemlő fánemeket a szerző felsorolja. Az erdei mellékhaszonvételek annál jelentősebbek. A *Cassia angustifolia* által szolgáltatott szennalevelet nagy tételekben szállítják külföldre. Az egyik eritreai pálmafaj („palma dum“) gyümölcsének magvából gombokat s kis dísz tárgyakat faragnak („növényi elefántesont“), levelét pedig jószágetetésre s talajjavító trágyának használják fel. A mangrovefélék, az *Acacia etbaica* s még sok eszerjenövény dús tannintartalmával nyújt hasznót. A *Meriandra bengalensis* kiváló minőségű kámfort ad. Más fánemek különböző orvosságokhoz, illatszerekhez szolgáltatnak nyersanyagot, ismét mások gyantát, gummit, cellulózt adnak stb.

A tanulmány második része az olasz erdészeti milícia által végzett felújításokat és útfásításokat, valamint az újabban létesített állami esemetekerteket ismerteti több kép kíséretében.

Generali: A Subasio hegy újraerdősítése. (Il rimboschimento di monte Subasio.) 478—485. old.

Az évszázadokkal ezelőtt elkopárosodott sziklás hegyvidék leerdősítésére valósággal mintául szolgálhat az a tevékenység, amit az olasz erdészeti milícia ezen az Assisi várcs határában fekvő hegyen az utolsó tíz év alatt végzett.

A szerző részletesen ismerteti az alkalmazott fajokat és az összes munkálatot a rájuk fordított költségekkel együtt. A szöveget nagyon szép és tanulságos fényképfelvételek egészítik ki.

Alvino: Az alpesi bambusznád az olasz birodalomban. (II bambú alpino nell Impero.) 487—494. old.

Az *Arundinaria alpina* Olasz-Keletafrikában 3000 m. magasságig jól tenyészik. A szerző előfordulási helyeit, más fánemekkel való elegyedését, élettanát, tenyésztési módjait és jövedelmezőségét ismerteti. Abesszíniában ez a bambusznád a bennszülötteknek építő anyagul szolgál; használják a fő- és választófalak, a menyezet és fedélszék anyagául, tetőfedésre, víztartályok építésére. Háziipari és gazdasági alkalmazása is nagyon elterjedt, sőt sétatálcák, kisebb bútordarabok és dísz tárgyak készítésére is alkalmas. Mezőgazdasági öntözőberendezéseknél nyitott csatornákat készítenek belőle, de a belül üres nádszál a köldökesomók rekeszeinek átfúrása után vízvezető zárt csatornáknak is megfelel. Tartósságát bemázolással, vagy vegyi anyagokkal történő telítés útján fokozzák. Gimma, Addis Abeba és Goba piacairól külföldre is sokat szállítanak belőle bútóripari célokra, sátorkaróknak, halászbotoknak stb. Cellulózéjából a legfinomabb papírt gyártják.

A szövegben elmondottakat szebbnél-szebb fényképek igazolják.

Mariani: A Karszt fenyveseinek helyes kezelése. (Il trattamento delle pinete del Carso.) 495—498. old.

A 40—50 éves feketefenyveseket csak szakszerű gazdálkodással lehet a Karszton a tenyészetnek megmenteni. A tisztító vágások s 50 éven felüli korban a gyérítések igen szükségesek. Ez egyébként a Karszton előforduló többi fenyőfélékre vonatkozólag is áll.

Federico: Erdőgazdasági kérdések a lombard síkságon Addától Ticino-ig. (Problemi forestali della pianura lombarda fra Adda e Ticino.) 499—506. old.

A Pó síkság erdeinek a szerepét és jelentőségét ismerteti s főként a gazdasági előnyöket hangsúlyozza. A fafajok közül az akácnak és a nyárféléknek kívánja a vezetőszerepet biztosítani.

REVISTA PĂDURILOR. 1939. 9—10. sz.

Georgescu és Badea: A *Quercus rubra*-csemeték kiszáradása. (Uscarea puieților de *Quercus rubra*.) 717—719. old.

A *Phoma allantella* Pk. nevű gombának egyik havasalföldi és egy hegyvidéki csemetekertben okozott pusztításait s az ellene való védekezést írja le.

Vasiliu és Reiff: *Lecanium* által megtámadott akác-telepítések. (Atac de lecanine în plantații de salcâm.) 723—725. old.

Besarábiában több silány akácállományt 10—15 éves korában megtámadt a *Lecanium corni robiniarum*. A szerző tölgygel leendő helyettesítésüket javasolja.

Napi kérdések. — A fának hordódongaként való felhasználása. — (Probleme zilei. — Folosirea lemnului pentru doage.) 739—749. old.

A lap négy munkatársa szólott hozzá ehhez a kérdéshez Romániát érdeklő megvilágításban.

Sburlan és Heroiu gazdasági és társadalmi szempontokból fejtegetik az egyszerű, de szorgalmas dongakészítők helyzetét, akik maguk készítette árujukkal egész Romániát beutazzák. Helyzetük a faáraknak, különösen a tölgy árának az emelkedése folytán erősen rosszabbodott.

Ene a dongakészítési eljárásokat, majd a donga fájában károsító rovarokat (*Cerambix*, *Zeuzera*, *Cossus*, *Xyloterus lineatus*, *Xyleborus monographus*, *Lymexylon navale*, stb.) ismerteti.

Criviț végül a bükk-donga készítési módjait írja le.

Sburlan: A külső sín emelése kanyarokban. — (Supraînălțarea șinelor exterice în curbe) 793—797. old.

A vasútépítésnél szokásos eljárásokat tárgyalja mennyiség-tani alapon és a sínemelés mértékének kiszámítására a *Hauska* javasolta képletet a gyakorlati alkalmazhatóság szempontjából bírálja.

Coman: A ribizke egy új válfaja országunk növénytenyésztésében. (*Ribes rubrum* L. o specie nouă pentru flora țării noastre.) 798. old.

A *Ribes rubrum*nak *scandicum* Jancz. nevű válfaját eddig csak Szibériában, Skandináviában, Litvániában és Lengyelországban ismerték; de a szerző Máramarosban, Felsővisó határában is megtalálta.

Demetrescu: Kiből kerüljenek ki a nagy erdőbirtokok vezetőtisztjei? (Recrutarea personalului superior de specialitate în marile administrații forestiere, o problemă fundamentală.) 799—807. old.

Az erdőtisztképzésnél, valamint a magasabb állásokra történő kiválogatásnál Franciaországban és Németországban alkal-

mazott eljárásokat írja le s egybeveti azokat a hazaiakkal. Arra a következtetésre jut, hogy Romániában ezen a téren még sok a pótolnivaló. A kiválogatásnál a jelöltek sokoldalúságát kell figyelembe venni. A csak különleges ismeretekkel rendelkezők nem valók vezetőszerepre.

Moldovan-junior: Fenyőrönkök átvétele a vágásterületen. (Recepția buștelinor de rășinoase în parchete. 808—813. old.

A hosszúsági méretnél csak az egész métereket, a vastagságnál pedig csak az egész centimétereket kell figyelembevenni.

Pop: A papírgyártás fájának kérdése Romániában. (Asupra problemei lemnului pentru fabricarea hârtici în România.) 813—815. old.

Javaslat arravonatkozólag, miként lehetne a cellulózegyárakat több, papírgyártásra felhasználható fával ellátni.

Haralamb: A liège-i nemzetközi édesvízi halászati kongresszus. (Congresul internațional de piscicultură fluvială dela Liège.) 816—835. old.

Liège-ben (Belgium) a halászati kiállítással kapcsolatos kongresszust 1939. évi június hó 22—25. napjain tartották meg. 16 állam (köztük Magyarország is) szakemberekkel, további 12 állam pedig külügyi tisztviselőkkel képviseltette magát. A szerző beszámol a kongresszus osztályainak munkájáról s leírja a zárülést követő tanulmányi kirándulásokat is.

Napi kérdések. — A faszén. (Problemele zilei. — Cărbunii de lemn.) 826—864. old.

A fának szénítés útján történő értékesítéséről a lap öt munkatársa értekezik.

Ceacăreanu a galyfának a lakott helyektől távolfekvő és nehezen megközelíthető erdőrészekben való szénítését ismerteti. *Silian* és *Serengău* a bokszenítést tárgyalják; az előbbi az Észak- és Közép-Erdélyben szokásos eljárásokat, az utóbbi a bánáti módszereket. *Páll* és *Mălăescu* a párolási eljárással és a kemencében történő szénítéssel foglalkoznak.

LES. 1939. 28—32. sz.

Souček: Erdészeti magkereskedelmi ismeretek. I. A nyár és szilfamag csíráképeességéről. (Některé úvahy a poznatky z lesního semenářství. I. O trvání klíčivosti semen osikových a jilmových.) 241. old.

A nyár- és szilfamagnak régebben csak rövid ideig (néhány napig) tartó életképeességet tulajdonítottak, az újabb orosz

kutatások és csemetekerti gyakorlat azonban megállapították, hogy pl. az egészséges, érett és kellően elraktározott nyárfamag egy hónappal az érés (szedés) után még sikerrel vehető. Csíráképessége a szedés utáni első héten rendszerint 90%-on felüli, a mag nagyon gyorsan (három nap alatt) kicsírázik.

Hasonló a helyzet a szilfamagnál. Ennek a csíráképessége is rendszerint 70%-on felüli.

Linhart: Légtömlős kerekű szállítás az erdőben. (Doprava na pneumatikách v lese.) 263—265. old.

Részletesen leírja a tűzifaszállítással kapcsolatosan végzett kísérleteket és rámutat a légtömlős kerekű kocsik előnyeire és hátrányaira. Hegyes, erdős terepen és kevésbé jó utakon az ilyen kocsik nem nyújt különös előnyt, sőt a közönséges, könnyű szerkezetű kocsik aránylag jobbaknak bizonyultak.

Bizonyos változtatások azonban sokat javítanak a légtömlős kerekű kocsin, ami használatát és üzemének a biztonságát növelné.

Korsuň: Néhány szó a gazdasági veszteségekről. (Několik úvah o hospodářských ztrátách.) 279—280. old.

A fa döntésénél, termelésénél és mérésénél előálló veszteségekről ír és javaslatot tesz azok mérséklésére.

Jakš: Megjegyzések az erdősfítéshez. (Poznámky k zalesňování.) 281—282. old.

Sok éven át szerzett tapasztalatait ismerteti. Az elemi csapások következtében szükséges tarolások mindig igen nagy veszedelemet rejtenek magukban, a tervszerűen végzett túlhasználatoknál azonban kellő biztonságról is lehet gondoskodni.

A szerző úgy véli, hogy a kormányrendelet alapján átmenetileg végzendő rendkívüli használatok nem végzetesek, legkevésbé ott, ahol megtakarítások állanak rendelkezésre. A vágásmód megválasztásától igen sok függ és a szerző több példát hoz fel a helyes megoldásra.

SUMARSKI LIST. 10—11. sz.

Pipan: Az erdők megadóztatása. (Oporezivanje šuma.) 517—558. old.

Felsorolja az erdőkre Jugoszláviában kivetett adókat, amelyek terhe túlságosan nagy és nincs arányban a jövedelmezőséggel. A hiba az adók kivetésénél alapul szolgáló kataszteri tiszta jövedelem egyenlőtlen megállapításánál és a pótagók aránytalan

nagyságában van, mert pl. a községi pótdadó némely erdőnél az egyenes adó 200%-ánál is több. A szerző azt javasolja, töröljék törvényhozásilag az erdőkre vonatkozólag a földadó-jövedelmi adórendszert s helyette a tényleg befolyó jövedelmet adóztassák meg. Ezt az adót az erdőbirtokos meg tudja fizetni és az állam számára is biztos bevételi forrás lesz. A pótdadót nézete szerint az összes erdőkre vonatkozólag el kell törölni.

Oraš: A dalmát Karszt erdősítésének kérdése. (Problem pošumljavanja krša u Dalmaciji.) 559—567. old.

Az E. L. 1937. évi II. és 1939. évi I. füzetében már ismertettünk hasonló tárgyú tanulmányt. *Oraš* a községi elkopárosodott közös erdők és legelők szomorú állapotát ecseteli s a kérdést csak úgy tartja megoldhatónak, ha a közös erdő- és legelőterületeket egyénileg felosztják, mert szerinte — s ebben sok igaza van — az emberi önzés közös birtoknál csak aratni szeret, anélkül, hogy vett volna.

Petrovic: Gyantatermelésre berendezett erdők. (Uredivanje smolarskih šuma.) 567—580. old.

Jugoszlávia tekintélyes nagyságú feketefenyő-erdeit a szerző nézete szerint állandó gyantatermelésre kell berendezni. A jövőben létesítendő feketefenyveseket is úgy kell telepíteni, hogy már a csemetekortól kezdve mindvégig a gyantatermelés lebegjen az erdőgazda szeme előtt. A gyérítésnél már a 12 cm. vastag törzsecskéből is gyantát lehet termelni, amelynek értékesítési lehetőségei kiválóak.

Ugrenović: Dr. Petrašić Andrija egyetemi tanár a Jugoszláv Erdészeti Egyesület alelnöke. (Professor Dr. Andrija Petrašić, podpredsjednik Jug. Šum. Udruženja) 665—607. old.

Nagy elismeréssel méltatja *Petrašić*-nek a jugoszláv erdészeti terén szerzett kiváló érdemeit 60 éves születésnapjára évfordulója alkalmából.

Vajda: Az erdőgazdasági munka észszerű megszervezése. (O racionalnoj organizaciji rada u šumskom gospodarstvu.) 608—619. old

Eberswaldeban tervszerűen foglalkoznak e kérdéssel s 1—8 heti munkástanfolyamokat tartanak, amelyeken a magasrangú vezető erdőtisztek is résztvesznek. Terv szerint négy év alatt Németország egész erdészeti szakszemélyzete elvégzi ezeket a tanfolyamokat. A szerző kíváncsún tartaná, ha Jugoszláviában is be-

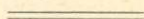
vezetnének — egyelőre legalább kísérletképen — ilyen tanfolyamokat.

Poplavski: Az állományok osztályozása próbaszalagok segítségével, (Izlučivanje sastoijina pomoću primernih pruga.) 619—634. old.

Próbaterek és próbakörök helyett az egész területen áthúzódo, 10—20 m. széles próbaszalagok alkalmazását ajánlja.*

Delić: A fa használata a francia automobiliparban. (Upotreba drveta u francuskoj automobilskoj industriji.) 634—656. old.

A fa a karosszériagyártásnál elkerülhetetlenül szükséges. A francia Renault gyárban a kis turistakocsikhoz 30 kg., az autóbuszokhoz 700 kg., a Renault-típusú nagy kocsikhoz 1740 kg. fa kell. Leginkább bükköt, kőrist, lucfenyőt és tölgyet, valamint sok gyarmati fát használnak. A szerző táblázatos kimutatásokkal, grafikonokkal és fényképekkel kíséri a faválasztékok (különösen a deszkák) óvatos szárításának mikéntjét tárgyaló közleményét.



* Erdőrendező koromban a Karszt-erdőkben én is ilyen eljárással végeztem a fatömegbecslést s emlékszem, hogy volt egy kilométernél is hosszabb próbatérületem. Arra kellett leginkább ügyelni, hogy a próbaszalag az összes termőhelyi minőségeket és elegyes erdőnél az összes fafajnemeket a helyes arányban magában foglalja. Rendszerint a völgyekből fel a hegygerincig vonultak próbaszalagterületeink. A kitűzést kézzentartott zsebbusszólával végeztük színes rudak segítségével. A 10 öl szélességet 20—20 ölenként mértük át derékszögben. Felfelé végeztük a kitűzést, lefelé az átlózást vagy fordítva.

KÜLÖNFÉLÉK

KISS FERENC DOKTORRA AVATÁSÁNAK ÜNNEPÉLYE A SZEGEDI EGYETEMEN.

November 25-én avatta ünnepélyes keretek között tiszteletbeli doktorává a szegedi M. Kir. Ferenc József Tudományegyetem *Kiss Ferenc* ny. miniszteri tanácsost, egyesületünk választmányi tagját.

A megható ünnepségen Szeged város és a vármegye minden társadalmi osztálya képviseltette magát, élükön *dr. Glattfelder Gyula* csanádi püspökkel.

A Rektor Magnificus megnyitó szavai után a menynyésztani és természettudományi kar dékánja ismertette a kar felterjesztését és a doktorrá-avatás engedélyezésére vonatkozó legfelsőbb leiratot.

Ezután újból az egyetem rektora méltatta gyönyörűen felépített tartalmas beszédében azokat az elévülhetetlen érdemeket, amelyeket *Kiss Ferenc* kartársunk tudományos és gyakorlati munkásságával nemcsak Szeged város, de az egész magyarság léteérdekeinek szolgálatában szerzett; utána a Tanács a szokásos formások között fogadta doktorra az ünnepeltet.

Kiss Ferenc meghatott szavakkal mondott köszönetet a kiüntetésért s az ünnepség bezárása után a jelenlévők meleg ünnepségszerű részesítették az újonnan felavatott doktort.

A M. Kir. József Nádor Műegyetem Bányamérnöki és Erdőmérnöki Karát *Kelle Arthur* dékán, a M. Kir. Erdészeti Kutató Intézetet *Roth Gyula* egyetemi tanár, az intézet vezetője képviselték, egyesületünk képviselőjében pedig az ügyvezető vett részt az ünnepségen, amelynek befejezése után az egyetem díszében látta vendégül a város és megye előkelőségeit, valamint a vidéki testületek képviselőit. Az ebéden számos pohárköszöntő méltatta *Kiss Ferenc* kiváló érdemeit, aki ezúttal is meghatott szavakban mondott az ünneplésért köszönetet.

Kedves kötelességet teljesítünk, amikor ezúttal is megismételjük egyesületünk minden tagjának azt a kívánságát, hogy az ünnepeltet a Mindenható a haza javára, a magyar erdészet büszkeségére és minden kartársa őszinte örömére sokáig éltesse.

SZEMÉLYI HÍREK.

A magyar királyi miniszterelnök előterjesztésére megengedem, hogy *Kiss Zoltán* m. kir. erdőtanácsosnak, a Vitézi Rend örkényi gazdaképző iskolájában az erdészeti tanszék tanárának elismerésem tudtul adassék.

Horthy s. k.

Gróf Teleki Pál s. k.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter megbízta *Gereházi Károly* m. kir. segéderdőmérnököt a királymezői felső m. kir. erdőhivatal vezetésével, továbbá ideiglenesen megbízta *Mészáros Sándor* erdőmestert a kevelei m. kir. erdőhivatal vezetésével.

*

A magyar királyi földművelésügyi miniszter a szolgálat érdekében *Szeles István* m. kir. erdőmérnököt Sátoraljaújhelyről áthelyezte Rahóra és megbízta az ottani m. kir. erdőfelügyelőség vezetésével.

*

A magyar királyi földművelésügyi miniszter az állami erdőmérnökök személyzeti létszámába *Szadlis Sándor* városi erdőtanácsost (Bustyaháza), *Bogár Pál* uradalmi főerdőmérnököt (Szombathely), *Mathis Gyula* uradalmi főerdőmérnököt (Rahó), *Franciscy Lajos* nyug. városi erdőtanácsost (Miskolc), *Koller Pál* uradalmi erdőmérnököt (Bustyaháza) és *Imrik Zoltán* uradalmi erdőmérnököt (Pécs) ideiglenes minőségű m. kir. főerdőmérnökké;

vitéz Botvay Károly műegyetemi adjunktust (Sopron), *Krippel Tibor* m. kir. mérnököt (Győr), *Raksányi Károly* városi erdőmestert (Tiszabogdány), *dr. Kováts Ernő* műegyetemi adjunktust (Budapest), *Lukács Nándor* műegyetemi tanársegédet (Szeged), *Fritsch István* m. kir. erdőszámvizsgáló, okl. erdőmérnököt (Miskolc), *Vadász József* uradalmi főerdőmérnököt (Kaposvár), *Piliszy Lóránd* uradalmi erdőmérnököt (Radvány), *Huf József* uradalmi főerdőmérnököt (Rahó), *Bajmóczy Antal* okl. erdőmérnököt (Rahó), *Sztripszky György* ármentesítő társulati mérnök, okl. erdőmérnököt (Turjaremete), *Rónay Géza* uradalmi főerdőmérnököt (Nagyberek), *Prüger Henrik* uradalmi erdőmérnököt (Rozsnyó) és *Vass András* uradalmi erdőmérnököt (Szeged) ideiglenes minőségű m. kir. erdőmérnökké;

Palotay István m. kir. honvédkinestári erdőmérnököt (Rahó), *dr. Gerlai Arnold* (Sopron), *Kletz Károly* (Miskolc), *Zsirai Mihály* (Szeged-Királyhalom), *Kováts Árpád* (Sátoraljaújhely), *Gereházi Károly* (Miskolc), *Petri János* (Zalaegerszeg), *Párnai Attila* (Gödöllő), *Vendel Aladár* (Budapest), *Kemény Lajos* (Békéscsaba), *Fehér Jenő* (Kecskemét), *Béky Albert* (Debrecen), *Szokolý Ká-*

roly (Kaposvár), *Jerôme René* (Budapest), *Handschuch Győző* (Miskolc), *vitész Faragó Endre* (Kaposvár), *Rozim József* (Komárom), *Kállay Árpád* (Kecskemét), *Samu István* (Kassa), *Kerpán Béla* (Rozsnyó) és *Jablánczy Sándor* (Balassagyarmat) ideiglenes minőségű m. kir. erdőmérnökgyakornokokat, *Pogácsás István* községi mérnököt (Ungvár), *Seregély Lajos* m. kir. segéderdőmérnököt (Királymező), *Takács Jenő* m. kir. segédmérnök (Debrecen), *dr. Bárdi Adolf* m. kir. segédmérnököt (Miskolc), *Gosztonyi Miklós* m. kir. repülő-hadnagy, okl. erdőmérnököt (Bustyaháza), *Wagner Gyula* miniszteri számtiszt, okl. erdőmérnököt (Budapest), *vitész Balogh Elek* okl. erdőmérnököt (Győr), *Jerem János* okl. erdőmérnököt (Szeged), *Dienes Zoltán* okl. erdőmérnököt (Veszprém), *André Béla* okl. erdőmérnököt (Zalaegerszeg), *Illés István* okl. erdőmérnököt (Zalaegerszeg), *Kiss Ferenc* uradalmi erdőmérnököt (Rozsnyó), *Bélaváry Mihály* okl. erdőmérnököt (Bruzstura), *Seregély Pál* okl. erdőmérnököt (Szombathely), *Bisztika Géza* uradalmi erdőmérnököt (Nagyberezna), *Rajniss Béla* okl. erdőmérnököt (Bustyaháza), *Mészáros Kálmán* okl. erdőmérnököt (Szombathely) és *Kiss János* okl. erdőmérnököt (Rahó) ideiglenes minőségű m. kir. segéderdőmérnökökké;

végül *Wächter Gyula* (Zalaegerszeg), *Karczag Gusztáv* (Budapest), *Gábor Ferenc* (Nyíregyháza), *Anschau Antal* (Gödöllő), *Solt Pál* (Ökörmező), *Derszib Ödön* (Budapest), *Seberényi Ferenc* (Szeged), *Mikevári Tivadar* (Ungvár), *Nemky Ernő* (Gödöllő), *Szentkúti Ferenc* (Győr), *Csekme László* (Diósgyőr), *Zádor Alfréd* (Gödöllő), *Tomka László* (Rimaszombat), *Bél Sándor* (Ungvár), *Deniszenko Szergej* (Rahó), *Győrffy Béla* (Bruzstura), *Szabó Ferenc* (Szombathely), *Várnai Tivadar* (Gyertyánliget), *Juriss László* (Munkács), *Gaál László* (Diósgyőr), *Szivák István* (Antalóc), *Várkonyi László* (Kecskemét), *Bortnyák István* (Alsókalocsa), *Bachéry Dénes* (Lyuta), *Karner Kálmán* (Miskolc), *Maróthy László* (Miskolc), *Tüske József* (Kassa), *Kollár Gyula* (Oroszmokra), *Szabó György* (Miskolc), *Fekete Gyula* (Léva), *Asbóth Béla* (Gyertyánliget), *dr. Magyar János* (Sopron), *Bakkay László* (Ravaszmező), *Bakó Gyula* (Munkács), *Héjj János* (Perecseny), *Leitgeb János* (Miskolc), *Reisz Ferenc* (Balassagyarmat), *Dobó Jenő* (Kaposvár), *Ferenczi Béla* (Szombathely), *Roth Gyula* (Tiszabogdány), *Newirth János* (Bustyaháza), *Szeremley Zoltán* (Parád), *Nagy Andor* (Csontos), *Szilás Károly* (Esztergom), *Szilágyi Elek* (Eger), *Szederjei Akos* (Alsószinevér), *Erős Pál* (Ungvár), *Fürst Elemér* (Turjapolena), *Csordás Miklós* (Tiszabogdány), *Szabó József* (Rahó), *Auerswald Emil* (Miskolc), *Mutnyánsky Zoltán* (Sopron), *Roller Kálmán* (Debrecen), *Lukácsffy Péter* (Kecskemét), *Gereben János* (Sátoraljaújhely), *Láng László* (Gödöllő), *Tihanyi Lajos* (Szekezsárd), *Kühne Gábor* (Rahó), *Tuskó*

Ferenc (Bustyaháza), *Botos Ernő* (Szombathely), *Sárkány Jenő* (Brusztura), *Vasvári László* (Pécs), *Blazsek István* (Gödöllő), *Véssei Róbert* (Ungvár), *Bálványosi Ernő* (Veszprém), *Fiedler Gyula* (Miskolc), *Sas Barna* (Huszt), *Batta Bertalan* (Nagyberezna), *Kurz Frigyes* (Szeged-Királyhalom), *Berényi Ödön* (Szombathely), *Dreisziger Gyula* (Zalaegerszeg), *Pfandler Mihály* (Debrecen), *Zakariás Andor* (Miskolc), *ifj. Riedl Gyula* (Bustyaháza), *Niszler János* (Kaposvár), *Benedek Attila* (Pécs) és *Danis János* (Szeged), okl. erdőmérnököket ideiglenes minőségű m. kir. erdőmérnökgyakornokokká kinevezte.

A magyar királyi földművelésügyi miniszter *Szadlis Sándor* m. kir. főerdőmérnököt a bustyaházai, *Bogár Pál* m. kir. főerdőmérnököt a szombathelyi m. kir. erdőigazgatósághoz osztotta be szolgálattételre, *Mathis Gyula* m. kir. főerdőmérnököt a rahói m. kir. erdőigazgatóság kerületében az erdőgazdasági felügyeleti tisztii teendők ellátásával bízta meg, *Franciscy Lajos* m. kir. főerdőmérnököt a miskolci m. kir. erdőigazgatósághoz, *Koller Pál* m. kir. főerdőmérnököt a bustyaházai m. kir. erdőigazgatósághoz, *Imrik Zoltán* m. kir. főerdőmérnököt a pécsi m. kir. erdőfelügyelőséghez osztotta be szolgálattételre;

vitéz Botvay Károly m. kir. erdőmérnököt a soproni m. kir. erdészeti kutató intézethez, *Krippel Tibor* m. kir. erdőmérnököt a győri m. kir. erdőigazgatósághoz osztotta be szolgálattételre, *Raksányi Károly* m. kir. erdőmérnököt a fehértiszai alsó és felső m. kir. erdőhivatalok vezetésével bízta meg, *dr. Kovács Ernő* m. kir. erdőmérnököt a földművelésügyi minisztérium erdészeti főosztályához, *Lukács Nándor* m. kir. erdőmérnököt a szegedi m. kir. erdőigazgatósághoz, *Fritsch István* m. kir. erdőmérnököt a miskolci m. kir. erdőigazgatósághoz, *Vadász József* m. kir. erdőmérnököt a kaposvári m. kir. erdőigazgatósághoz osztotta be szolgálattételre, *Piliszy Lóránd* m. kir. erdőmérnököt a radvánci m. kir. erdőhivatal vezetésével bízta meg, *Huf József* és *Bajmóczy Antal* m. kir. erdőmérnököket a rahói m. kir. erdőigazgatósághoz osztotta be szolgálattételre, *Sztripszky György* m. kir. erdőmérnököt a turjaremetei, *Rónay Géza* m. kir. erdőmérnököt a nagybereznai m. kir. erdőhivatal vezetésével, *Prüger Henrik* m. kir. erdőmérnököt pedig a rozsnyói m. kir. erdőhivatal vezetésével bízta meg, *Vass András* m. kir. erdőmérnököt a szegedi m. kir. erdőigazgatósághoz osztotta be szolgálattételre;

Palotay István m. kir. segéderdőmérnököt a rahói m. kir. erdőigazgatóság erdőrendezői teendőinek ellátásával bízta meg, *Pogácsás István* m. kir. segéderdőmérnököt az ungvári m. kir. erdőigazgatósághoz osztotta be szolgálattételre, *Seregély Lajos* m.

kir. segéderdőmérnököt a királymezői alsó m. kir. erdőhivatal vezetésével bízta meg, *Takács Jenő* m. kir. segéderdőmérnököt a debreceni, *dr. Bárdi Adolf* m. kir. segéderdőmérnököt a miskolci m. kir. erdőigazgatósághoz osztotta be szolgálattételre, *Gosztonyi Miklós* m. kir. segéderdőmérnököt a tараevölgyi vasuti üzem vezetésével bízta meg, *Wagner Gyula* m. kir. segéderdőmérnököt a budapesti m. kir. erdőfelügyelőséghez, *vitéz Balogh Elek* m. kir. segéderdőmérnököt a győri m. kir. erdőigazgatósághoz, *Jerem János* m. kir. segéderdőmérnököt a szegedi m. kir. erdőigazgatósághoz, *Dienes Zoltán* m. kir. segéderdőmérnököt a veszprémi m. kir. erdőfelügyelőséghez, *André Béla* m. kir. segéderdőmérnököt a zalaegerszegi m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Illés István* m. kir. segéderdőmérnököt a zalaegerszegi m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Kiss Ferenc* m. kir. segéderdőmérnököt a felsőbalogi m. kir. erdőhivatal és *Bélaváry Mihály* m. kir. segéderdőmérnököt a bruszturnai alsó m. kir. erdőhivatal vezetésével bízta meg, *Seregély Pál* m. kir. segéderdőmérnököt a szombathelyi m. kir. erdőigazgatósághoz osztotta be szolgálattételre, *Bisztika Géza* m. kir. segéderdőmérnököt a nagybereznai m. kir. erdőfelügyelőségi kirendeltség vezetésével bízta meg, *Rajniss Béla* m. kir. segéderdőmérnököt a bustyaházai m. kir. erdőigazgatósághoz, *Mészáros Kálmán* m. kir. segéderdőmérnököt a szombathelyi m. kir. erdőigazgatósághoz, *Kiss János* m. kir. segéderdőmérnököt a rahói m. kir. erdőigazgatósághoz osztotta be szolgálattételre;

Wächter Gyula m. kir. erdőmérnökgyakornokot a zalaegerszegi m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Karczag Gusztáv* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a budapesti m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Gábor Ferenc* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a nyiregyházi m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Anschau Antal* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a gödöllői m. kir. állami és koronauradalmi erdőigazgatósághoz, *Solt Pál* m. kir. erdőmérnökgyakornokot az ökörmezői m. kir. erdőfelügyelőségi kirendeltséghez, *Derszib Ödön* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a budapesti m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Seberényi Ferenc* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a szegedi m. kir. erdőigazgatósághoz, *Mikevári Tivadar* m. kir. erdőmérnökgyakornokot az ungvári m. kir. erdőigazgatósághoz, *Nemky Ernő* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a gödöllői m. kir. állami és koronauradalmi erdőigazgatósághoz, *Szentkúti Ferenc* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a győri m. kir. erdőigazgatósághoz, *Csekme László* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a ládi kinstári fűrészhöz, *Zádor Alfréd* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a gödöllői m. kir. állami és koronauradalmi erdőigazgatósághoz, *Tomka László* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a rimaszombati m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Bél Sándor* m. kir. erdőmérnökgyakornokot az ungvári m. kir. erdőigazgatósághoz, *Deniszenko Szergej* m. kir. erdő-

mérnökgyakornokot a rahói m. kir. erdőigazgatóságához, *Szabó Ferenc* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a szombathelyi m. kir. erdőigazgatóságához osztotta be szolgálattételre, *Várnai Tivadar* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a gyertyánligeti nyugati m. kir. erdőhivatal vezetésével bizta meg, *Juriss László* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a munkácsi m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Gaál László* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a diósgyőr-ládi kincstár faraktárhoz osztotta be szolgálattételre, *Szivák István* m. kir. erdőmérnökgyakornokot az antalóci m. kir. erdőhivatal ideiglenes vezetésével bizta meg, *Várkonyi László* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a kecskeméti m. kir. erdőfelügyelőséghez osztotta be szolgálattételre, *Bortnyák István* m. kir. erdőmérnökgyakornokot az alsókalocsai, *Bachéry Dénes* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a lyutai m. kir. erdőhivatal ideiglenes vezetésével bizta meg, *Karner Kálmán* és *Maróthy László* m. kir. erdőmérnökgyakornokokat a miskolci m. kir. erdőigazgatóságához, *Tüske József* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a kassai m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Kollár Gyula* m. kir. erdőmérnökgyakornokot az orosz-mokrai m. kir. erdőhivatalhoz, *Szabó György* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a miskolci m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Fekete Gyula* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a lévai m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Asbóth Béla* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a gyertyánligeti nyugati m. kir. erdőhivatalhoz, *dr. Magyar János* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a soproni m. kir. erdészeti kutató intézethez, *Bakkay László* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a ravaszmezői m. kir. erdőhivatalhoz, *Bakó Gyula* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a munkácsi m. kir. erdőfelügyelőséghez osztotta be szolgálattételre, *Héjj János* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a perecsenyi kincstári vasútüzem ideiglenes vezetésével bizta meg, *Leitgeb János* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a miskolci m. kir. erdőigazgatóságához, *Reisz Ferenc* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a balassagyarmati m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Dobó Jenő* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a kaposvári m. kir. erdőigazgatóságához, *Ferenczi Béla* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a szombathelyi m. kir. erdőigazgatóságához, *Roth Gyula* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a fehértiszai felső m. kir. erdőhivatalhoz, *Neuwirth János* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a bustyánházai m. kir. erdőigazgatóságához, *Szeremley Zoltán* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a Nemzeti Közművelődési Alapítvány parádi erdőhivatalához, *Nagy Andor* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a esontosi m. kir. erdőhivatalhoz, *Szilas Károly* m. kir. erdőmérnökgyakornokot az esztergomi m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Szilágyi Elek* m. kir. erdőmérnökgyakornokot az egri m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Szedzerjei Ákos* m. kir. erdőmérnökgyakornokot az alsószinevéri m. kir. erdőhivatalhoz, *Erős Pál* m. kir. erdőmérnökgyakornokot az ungvári m. kir. erdőfelügyelőséghez oszt-

totta be szolgálattételre, *Fürst Elemér* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a turjapolenai m. kir. erdőhivatal ideiglenes vezetésével bizta meg, *Csordás Miklós* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a tiszabogdányi felső m. kir. erdőhivatalhoz, *Szabó József* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a rahói m. kir. erdőigazgatósághoz, *Auerswald Emil* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a miskolci m. kir. erdőigazgatósághoz, *Muttnyánsky Zoltán* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a soproni m. kir. erdészeti kutató intézethez, *Roller Kálmán* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a debreceni m. kir. erdőigazgatósághoz, *Lukácsffy Péter* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a kecskeméti m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Gereben János* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a sátoraljaújhelyi m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Láng László* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a gödöllői m. kir. állami és koronauradalmi erdőigazgatósághoz, *Tihanyi Lajos* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a szekszárdi m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Kühne Gábor* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a rahói m. kir. erdőigazgatósághoz, *Tuskó Ferenc* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a bustyánházi m. kir. erdőigazgatósághoz, *Botos Ernő* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a szombathelyi m. kir. erdőigazgatósághoz, *Sárákány Jenő* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a bruszturai m. kir. felső erdőhivatalhoz, *Vasvári László* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a pécsi m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Blazsek István* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a gödöllői m. kir. állami és koronauradalmi erdőigazgatósághoz, *Véssei Róbert* m. kir. erdőmérnökgyakornokot az ungvári m. kir. erdőigazgatósághoz, *Bálványosi Ernő* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a veszprémi m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Fiedler Gyula* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a miskolci m. kir. erdőigazgatósághoz, *Sas Barna* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a huszti m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Batta Bertalan* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a nagybereznai m. kir. erdőfelügyelőségi kirendeltséghez, *Kurz Frigyes* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a szeged-királyhalmi m. kir. alerdésszakiskolához, *Berényi Ödön* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a szombathelyi m. kir. erdőigazgatósághoz, *Dreiszigler Gyula* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a zalaegerszegi m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Pfandler Mihály* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a rahói m. kir. erdőigazgatósághoz, *Zakariás Andor* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a miskolci m. kir. erdőigazgatósághoz, *ifj. Riedl Gyula* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a bustyánházi m. kir. erdőigazgatósághoz, *Niszler József* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a kaposvári m. kir. erdőfelügyelőséghez, *Benedek Attila* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a pécsi m. kir. erdőfelügyelőséghez és *Danis János* m. kir. erdőmérnökgyakornokot a szegedi m. kir. erdőigazgatósághoz osztotta be szolgálattételre (1939. évi október hó 2-án kelt 5451/Eln. II—1. F. M. sz. rendelet.)

A magyar királyi földművelésügyi miniszter a magyar királyi erdőmérnökök személyzeti létszámába *Kriváchy Andor* pü. min. számvevőségi tanácsos, okl. erdőmérnököt és *Rusznyák Viktor* nyug. m. kir. főerdőmérnököt magyar királyi erdőtanácsosokká kinevezte.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a szolgálat érdekében áthelyezte *Mészáros Kálmán* m. kir. segéderdőmérnököt Rahóra a m. kir. erdőigazgatóságához, *Zádor Alfréd* m. kir. erdőmérnökgyakornokot Gödöllőről Fenyvesvölgy-Malomrétre és megbízta az ottani m. kir. erdőhivatal vezetésével, *Maróthy László* m. kir. erdőmérnökgyakornokot Miskolcra Tarackőzre és megbízta az ottani fűrész teendőinek ellátásával és végül *Blassek István* m. kir. erdőmérnökgyakornokot Gödöllőről Ungvárra a m. kir. erdőigazgatóságához.

AZ ERDŐMÉRNÖKI KAR ÉRDEKÉBEN.

Hendrey József országgyűlési képviselő kartársunk a felhatalmazási javaslat tárgyalásánál f. hó 7-én ismét felszólalt a képviselőházban. Beszédében vázolta a magyar erdőgazdaság jelenlegi általános helyzetét és különösen behatóan foglalkozott az *állam-erdészeti tisztikar nehéz helyzetével*.

Helyszűke miatt, most sajnos, nincs módunkban bővebb tudósítást közölni, de mert úgy véljük, *Hendrey* kartársunk fejtegetései általános érdeklődésre tarthatnak számot, lapunk legközelebbi számában megfelelő helyet biztosítunk a felszólalás bennünket közelről érintő szövege számára.

AZ ERDÉSZRUHA ÜGYE.

A debreceni közgyűlés határozata alapján egyesületünk érdemleges tárgyalást indított a ruha anyagának elkészítése ügyében és az első próba-vég karácsonyra elkészült volna.

Időközben azonban — október 12-én — megjelent a m. kir. iparügyi miniszter 52.160/1939. sz. rendelete, amely megtiltja a tiszta gyapjúsövetek előállítását és 50% *műanyag* felhasználására kötelezi a gyárakat.

Igazgató-választmányunk a f. hó 5-én tartott ülésén foglalkozott a kérdéssel és a rendkívüli helyzetre való tekintettel úgy határozott, hogy az *egyenruha gyakorlati életbeléptetését egyelőre leveszi a napirendről*.

Az „Erdészeti Lapok“ 1939. évi XII. füzetének HIRDETÉSEI.

A lap irányával nem ellenkező hirdetésekét mérsékelt díjszabás mellett közlünk.

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) borgis betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint 30 fillér. (Egyszeri megjelenés mellett egy egész oldal ára 48 P.) Táblázatos és borgis betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetéseket másfélszeres egységgárral számítunk. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

A támpéldány ára füzetenként 2 P.

Külön mellékletek megegyezés szerint.

Adóügyekben előfizetőinknek díjmentesen szolgál felvilágosítással az Adó és Könyvvitel szerkesztősége, IX., Ferenc-körút 37 szám. Telefon: 32-2-60.

SILVA

Erdőgazdasági Vállalat k.f.t. Körmend

Erdeimag-nagykereskedés.

Magpergetőgyár. ♦♦ Csemetekertek.

Központ: Körmend, telefon 52 • Fióktelep: Zalaegerszeg, telefon 19

Ajánl: Kiváló minőségű, elismert legmagasabb csiraképességű, saját pergetésű **fenyőmagvakat**, hazai és szlavóniai származású **tölgy- és csermakkot**, mindennemű **erdészeti és gyümölcsmagvakat** erdőgazdaságok, gyümölcsfaiskolák és kertészetek részére. Mindennemű **erdei csemetéket, díszfenyőket, dísz- és sorfákat, díszcserjéket, rózsákat, gyümölcsvadoncokat és gyümölcsfákat**, valamint az összes egyéb **faiskolai termelvényeket** saját nagykiterjedésű és mintaszerűen kezelt csemetetelepeiről.

A **PICETOL** vadragás elleni védőszer magyarországi kizárólagos képv.

A Magyar Faiskolai Szövetség tagja.

Ügyv. igazgató: **Thiringer János** okl. erdőmérnök, a cég beltagja.

ERDÉSZETI MAGNAGYKERESKEDÉS

és csemetekerti cég

KEINER REZSŐ

okl. erdőmérnök

Budapest, I., Fery Oszkár-utca 34.

Telefon:
155-641

Sürgőnycím:
KEINERMAG BUDAPEST

(Keresztény cég)

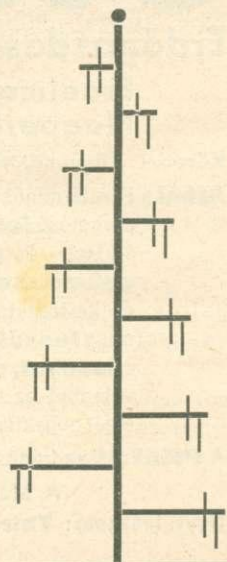
*AJÁNLOK: fenyő- és lombfa-magvakat,
kocsányos-, kocsánytalan- és csermakkot,
fenyő- és lombfa-csemetéket.*

VESZEK: tűzifát, szerfát, fűrészanyagot.

HÖNIG MÓR

vásárol: erdőket, kitermeléseket,
tűzifát és mindenfajta szerfát; elad:
tűzifát és kemény fűrészanyagokat.

Budapest, VII., Dohány-u. 14. Telefon: 14-36-98.



W Mindenféle tűzifát, szer-
fát, valamint tüzi- és szer-
fatermelést a legelőnyö-
sebb egységáron minden
mennyiségben vásárolunk

Winter Hermann Rt.

Budapest, V., Vilmos császár-út 72. Tel.: 1-112-69

ERDEI-. FEKETE-. LUC-. JEGENYEFENYŐT,

VÉKONY GÖMBÖLYEGFAT VEZETÉKOSZLOPOK

céljaira 7–8 méter hosszúságtól felfelé minden hosszban kész-
pénzfizetés ellenében magas áron vásárolunk. Ajánlatokat kérünk.

„UNA“ Faértékesítő rt., Budapest V, Nádor-utca 21

Telefon: 129–451* szám alá

Erdőgazdaság vezetését, felügyeletét, ellenőrzését, üzemter-
vek elkészítését, szaktanácsok nyújtását vállalja: **Klausberger**
Károly, erdőmérnök, Budapest, I., Mészáros-utca 18. II. 17.

Okl. erdőmérnök 9 évi sokoldalú, önálló gyakorlattal, nőt-
len, megfelelő elhelyezkedést keres. Részletes tájékoztatást kér:
Bartoschowsky Viktor, Budapest, IX., Ráday-u. 49, II. 21.

BÜKKHEVEDERT (BUCHENKANTELE)

gőzőletlen vagy gőzőlt, I. oszt. hibátlan és rak-
táron lévő árut, meghatározott méretekben,
megvételre keresünk. Az ajánlatokat ab-
német határ: *Peter Mensch*, Holzgross-
handlung, Berlin, N-O 55, Carmen-Sylva-
strasse 44. címre kérjük küldeni.

PÁLYAZATI HIRDETMÉNY.

Az Esztergomi Székesfőkáptalan tapsonyi (Somogy megye) erdészétéhez, egyelőre egyévi próbaidőre, **erdőmérnököt** keres. Járandósága: havi 200.— pengő készpénz, lakás és évi 12 üm. tűzifa. További alkalmaztatás esetén erdőgondnoki fizetést kap. Jelentkezés okmányokkal az Esztergomi *Székesfőkáptalan Jóság-kormányzóságánál*, Esztergomban (Kölcsey-utca 2. szám.).

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETMÉNY.

A Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság 30.000 drb tölgy-talpa és 80 m³ tölgy-váltófa szállítására nyilvános versenytárgyalást hirdet.

Az ajánlatokat a Budapest Székesfővárosi Közlekedési Részvénytársaság Központi Anyagbeszerző Szakosztályánál, Budapest, VII., Akácfa-utca 15. szám, IV. em. 436. ajtószám alatt 1939. évi december hó 23-án 9 óráig személyesen vagy posta útján kell benyújtani. Ugyanitt a részletes feltételek is megtudhatók.

Gőzőlt bükköt és diófát tölgy-, kőris- és szil-fűrészárut

keres behozatalra jogosított
német cég. Az ajánlatok „A 20219”
számra való hivatkozással:

**GESELLSCHAFT FÜR AUS-
LANDSWERBUNG MBH.**

BERLIN NW 7. FRIEDRICH-STRASSE 154. küldendők.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Az ungvári m. kir. erdőigazgatóság zárt írásbeli ajánlatokkal történő nyilvános árverésen elad összesen 8000 m³ téli termelésű, hámozási célra alkalmas **bükk-rönköket**, Ungvár, Perecseny, Bercsényifalva, Csontos, Malomrét és Fegyvesvölgy állomásokon MÁV. kocsiba rakva.

Az ajánlatokat legkésőbb 1939. évi december hó 30-án dél előtt 11 óráig kell benyújtani az erdőigazgatósághoz.

Az eladandó mennyiségről és csoportosításáról szóló ki-mutatást, az árverési általános és részletes feltételeket és az ajánlati űrlapot kívánatra megküldi a m. kir. erdőigazgatóság.

Ungvár, 1939. évi december hó 9-én.

M. kir. Erdőigazgatóság.

FAELADÁSI HIRDETMÉNY.

Alsóapsa község nemesi közbirtokossága 1939. évi december hó 28-án délelőtt 10 órakor Alsóapsán a községházán zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött szóbeli nyilvános árverésen eladja az Alsóapsa község határában fekvő, rendszeres jóváhagyott gazdasági üzemtervvel kezelt erdőbirtokán rendkívüli fahasználatra engedélyezett és az erdőbirtok 1. és 2. erdőrészleteiben kijelölt, mintegy 25.000 m³-re becsült **tövön álló bükk-fatömeget** szálaló vágással. A vágásra kijelölt bükkfák mellmagasságban sorszámmal és a gyökereken hivatalos bélyegzővel jelöltettek meg.

Az erdőbirtok a Nagyboeskö—Kalinfalva műút mellett, Apsica nevezetű helységtől mintegy 2.5 km. távolságra fekszik. Kikiáltási ár 55.000 P., bánatpénz 10.000 P.

Az árverési feltételek megtekinthetők a técsői m. kir. erdőfelügyelőségi kirendeltségnél a hivatalos órák alatt és alulírottánál.

Alsóapsa, 1939. évi december hó 3-án.

Móys Pál,

közbirtokossági elnök.

FAELADÁSI HIRDETMÉNY.

Alsóbisztra község volt úrbéresei (huszti járás) erdőbirtokossági társulata 1939. év december hó 29-én d. e. 10 órakor Alsóbisztrán (Máramaros vm.) a községházánál tartandó zárt, írásbeli ajánlatokkal egybekötött, szóbeli nyilvános árverésen eladja az Alsóbisztra község határában fekvő erdőbirtokának a *B. üzemszt. 17/a, f és d* erdőrészeiben évi vágásra kijelölt mintegy 18.5 k. h. területen levő 3023 m³-re becsült, a *B. 18/a* erdőrészben 1.2 k. h. területen 288 m³-re becsült tövön álló **bükk szerszám- és tűzifáját.**

A kikiáltási ár a *17/a, f és d* erdőrészekben 6650.— P, a *18/a* erdőrészben 1296.— P, bánatpénz a *17/a, f és d* erdőrészekben 1330.— P, a *18/a* erdőrészben 260.— P.

Kikiáltási áron aluli és utóajánlatokat nem fogadunk el.

Az árverési feltételek megtekinthetők a m. kir. erdőfelügyelőségen Huszton és alulírotnál.

Alsóbisztra, 1939 november hó 21-én.

Vocsuk György s. k.

volt úrbéresek erdőbirtokossági elnöke.

FAELADÁSI HIRDETMÉNY.

Lípesemező község (huszti járás) előljárósága 1939 december hó 27-én d. e. 10 órakor Lípesemezőn (Máramaros vm.) a községházánál tartandó zárt, írásbeli ajánlatokkal egybekötött, szóbeli nyilvános árverésen eladja a Lípesemező község határában levő, Lípesemező község tulajdonát képező erdőbirtokának a legelőerdő I. sz. erdőrészében évi vágásra kijelölt mintegy 11 kat. hold területen levő 2392 m³-re becsült 751 drb tövönálló **szerszám- és tűzifáját.**

A kikiáltási ár 8372.— P, a bánatpénz 838.— P. Kikiáltási áron aluli és utóajánlatokat nem fogadunk el.

Az árverés feltételei megtekinthetők a m. kir. erdőfelügyelőségen Huszton és a lípesemezői községházánál.

Lípesemező, 1939 december hó 3.

Gribovszki János s. k.

községi bíró